

P. 1465

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rok 1907/1908.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1908.

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

Rok 1907/1908.

W KRAKOWIE.
NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.
SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1908.

KRAKÓW — DRUKARNIA UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem J. Filipowskiego.

TREŚĆ.

	Strona
Skład Akademii (w lipcu 1908)	3
Zarząd Akademii Umiejętności	4
Członkowie czynni Wydziału filologicznego	6
Członkowie czynni Wydziału histor.-filozof.	12
Członkowie czynni Wydziału matem.-przyrodn.	19
Korespondenci Wydziału filologicznego	24
Korespondenci Wydziału histor.-filozof.	27
Korespondenci Wydziału matem.-przyrodn.	33
Członkowie nadzwyczajni	41
Komisye akademickie	42
Stacya naukowa	53
Biuro Akademii	54
Posiedzenie publiczne Akademii w dniu 16 maja 1908	55
Sprawozdanie Sekretarza Generalnego	64
B. Dembiński: Szujski i jego synteza dziejów (odczyt)	123
Bibliografia wydawnictw Akademii	142
Nagrody i koakursa	152
Ważniejsze akta urzędowe: 1) Fundusz Włodzimierza Spasowicza, 2) Fundusz Konstantego Simona, 3) Fundusz imienia Bolesława Rusieckiego i Stefani z Karpowiczów Rusieckich, 4) Stypendya im. bł. p. Henryka Wohla	160
Sprawozdanie i wnioski co do nagród fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego	172
Wykaz stosunków Akademii z innemi instytucjami	187
Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszków Akademii w roku 1907 (10 tablic).	209

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

(w lipcu 1908 r.).

PROTEKTOR
JEGO CESARSKA I KRÓLEWSKA WYSOKOŚĆ
ARCYKSIĄŻĘ AUSTRYI-ESTE
FRANCISZEK FERDYNAND.

PROTEKTOR-ZASTĘPCA

Vacat.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes :

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filoz., Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, właśc. odznaki „Litteris et artibus”, b. Rektor magn. w roku 1886/7 i 1889/900, Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminar. filol. słow. tamże, Członek dożyw. Izby Panów i Poseł na Sejm krajowy, Członek Komisji egzam. dla kand. na naucz. szkół gimnaz. i realn., Członek korespondent wiedeńskiej Akademii Umiejętności.

Kraków, ul. Warszawska 12.

Zastępca prezesa :

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., emer. Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Szkoły handlowej w Krakowie, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, Obywatel honorowy miast Podgórze, Myślenic i Zatora.

Kraków, ul. Studencka 23.

Sekretarz generalny:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. prawa kanonicznego i dawnego prawa polskiego Uniw. Jagiell., Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa i królewskiego czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze, Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, b. Dziekan Wydz. prawa Uniw. Jagiell., Konserwator Komisji centralnej dla zabytków archiwalnych w Galicyi.

Kraków, ul. Garncarska 15.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, c. k. Radca Dworu, Członek dożywotni Izby Panów, Członek Rady Szkolnej krajowej, Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze.

Kraków, ul. Wolska 6.

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fryderyk Zoll, (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizjologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, b. Rector magn., Członek honorowy Tow. botanicznego w Edynburgu, Członek korespondent Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourg, Prezes Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie.

Kraków, ul. Wolska 16.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiell., b. Docent literatury polskiej w tymże Uniwersytecie, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa w zakresie literatury.

Kraków, ul. Batorego 25.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Bolesław Ulanowski, (jak wyżej).

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Władysław Natanson, Dr. filoz., Magister i Dr. fizyki Uniwers. w Dorpacie, Prof. p. z. fizyki matemat. Uniwers. Jagiellońskiego, Członek korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie, Członek francuskiego

Towarzystwa fizycznego w Paryżu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli gimnazyów i szkół realnych.
Kraków, ul. Wolska 8.

Poczet członków zwyczajnych.

A) Czynnici:

I. Wydział filologiczny.

a) *Krajowi*:

Karol Estreicher-Rozbierski, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, c. k. Radca Dworu, b. Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, ul. Garncarska 16.

Antoni Małecki, Dr. fil., właściciel odznaki „Litteris et artibus“, b. Prof. jęz. i liter. polskiej i b. Rektor magn. Uniwersytetu lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i b. długoletni Członek Rady miejskiej lwowskiej, Dr. obojga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Członek honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. Adama Mickiewicza i Koła literackiego we Lwowie, Członek korespondent serbskiego Tow. Nauk w Belgradzie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Lwów, Zakład Ossolińskich.

Antoni Petruszewicz, Kustosz lwowskiej kapituły metropolitalnej grecko-katol., Radca i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, Członek czynny i honorowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Tow. w Moskwie, honorowy Doktor historii cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Członek historycznego Tow. Nestora w Kijowie, czynny i honorowy Członek cesarskiego Towarzystwa historii i starożytności w Odessie, honorowy Członek Akademii nauk w Bukareszcie, Członek honorowy słowiańskiego dobroczynnego Towarzystwa w Kijowie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom“ we Lwowie,

Centralnej Komisji dla sztuki i historycznych zabytków w Wiedniu, honor. Członek słowiańskiego wspierającego Towarzystwa w Moskwie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Lwów, Kapituła metrop. grecko-katol.

JE. Stanisław hr. Tarnowski, (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.
Kraków, ul. Warszawska 12.

Maryan Sokołowski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, Kaw. orderu Leopolda, Komandor ord. Grzegorza W. i ord. Włoskiej Korony, Prof. p. z. hist. sztuki i Dyrektor gabinetu historii sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Rady sztuki (Kunstrat) przy Ministerstwie Oświaty, Członek korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, Członek zagraniczny Czeskiej Akademii Umiejętności im. Franc. Józefa w Pradze, Korespondent c. k. Komisji centralnej do badania i utrzymywania pomników sztuki, Członek korespondent c. k. austriackiego Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek honorowy Tow. Przyjaciół sztuk pięknych, miłośników miasta Krakowa i ochrony zabytków w Krakowie, Członek honorowy Towarzystwa historyków sztuki we Wrocławiu, Członek czynny Towarzystwa starożytników w Królewcu, Członek czynny cesarskiego Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Dyrektor Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie, Przewodniczący Towarzystwa im. Jana Matejki w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 lipca 1884. (Korespondentem od roku 1883).
Kraków, ul. Garncarska 3.

Kazimierz Morawski, (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1883).
Kraków, ul. Wolska 6.

Władysław Łoziński, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu lwowskiego, dożywotni Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, Obywatel honorowy miasta Lwowa, Członek Rady sztuki przy c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Korespondent c. k. centralnej Komisji archeologicznej, Kawaler orderu cesarza Leopolda. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Lwów, ul. Ossolińskich 3.

Józef Tretiak, (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

Leon Sternbach, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego, Członek zakrajowy Akademii Umiejętności w Pradze, Członek korespondent Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek Rady szkolnej krajowej, Zastępca dyrektora c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Kraków, ul. Batorego 14.

Wilhelm Creizenach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. orderu Żelaznej Korony III kl., Dyrektor Seminarium germanistycznego, Członek c. k. Kom. egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, były docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1904. — (Korespondentem od dnia 2 maja 1895).

Kraków, ul. Studencka 19.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Prof. p. z. języka i literatury polskiej w Uniwersytecie lwowskim, Członek Komisji egzam. dla kand. na naucz. w szkołach gimn. i real. we Lwowie, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa, Prezes Towarzystwa ludoznawczego we Lwowie, b. Dyrektor Biblioteki ord. Krasieńskich w Warszawie, b. Prof. p. z. języka i literatury polskiej i b. Dziekan Wydziału filozoficznego Uniwersytetu we Fryburgu szwajcarskim, b. Docent Uniwersytetu Jagiell., Dziekan Wydziału filozof. Uniw. lwow. w r. 1907/8. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1906 r. — (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Lwów, ul. Złemiańkowskiego 4.

Stanisław Tomkowicz, Dr. filoz., Konserwator zabytków sztuki i przeszłości. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 4 maja 1894).

Kraków, ulica Podwale 2.

Leonard Lepszy, c. k. Radca górniczy, Naczelnik c. k. Urzędu probierczego, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną, Konser-

wator zabytków sztuki i przeszłości. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 14 maja 1897).
Kraków, ulica Bracka 13.

JE. Ks. Józef Bilczewski, Dr. teologii, Arcybiskup lwowski, c. k. Tajny Radca, b. Profesor p. z. dogmatyki szczegółowej Uniwersytetu lwowskiego, Członek koresp. rzymskiej Akademii archeol., Członek c. k. kraj. Rady szkolnej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 17 maja 1900).
Lwów.

Jan Michał Rozwadowski, Dr. filozofii, Prof. p. z. językoznawstwa porównawczego w Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 11 maja 1903).
Kraków, ulica Studencka 8.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2. Statutu Akademii.

Z Wydziału historyczno-filozoficznego wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński

Stefan Pawlicki

Stanisław Smolka

Tadeusz Wojciechowski

Wincenty Zakrzewski

} obacz str. 13—14.

b) Zakrajowi:

Watrośław Jagić, Dr. filoz., także honoris causa Uniw. Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. filologii słow. i Dyrektor Seminarium filolog. słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Członek Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderów pruskich „pour le mérite“ i Korony, posiadacz austr.-węg. odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski Radca tajny i Kawaler orderów Anny i Stanisława I stopnia (z gwiazdami) i Włodzimierza III stopnia, serbskiego wielkiego krzyża orderu Sawy, norweskiego Olafa, bułgarskiego „pour le mérite“, Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium, Budapeszcie i Pradze, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Berlinie, Członek

honorowy Towarzystwa „Ljubiteli drewniej pismienności“ i „Archeologiczeskawo Obszczestwa“ w Petersburgu, Akademii Umiejętności w Bukareszcie, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odessie i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Tow. „Ljubitelej jestestwoznania, antropologii i etnografii“ w Moskwie, „Narodopisnej Společnosti českosłowanskiej“ w Pradze, Członek honorowy Uniwersytetu w Moskwie, Charkowie i Odessie, Towarzystwa „Matica srpska“ w Nowym Sadzie, i „Matica słowenska“ w Lublanie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Wiedeń VIII, Kochgasse 15.

Józef Hampel, Dr. praw i filoz., Profesor p. z. archeologii starożytnej Uniwersytetu w Budapeszcie, Dyrektor Sekcji archeologicznej Muzeum Narodowego tamże, Członek czynny Akademii węgierskiej. Wybrany członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jan Kwičala,¹⁾ Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. i Dyrektor Seminarium filologii klasycznej Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny Akademii Umiejętności i Członek nadzwyczajny „Král. České Společnosti Nauk“ w Pradze, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek wielu innych Towarzystw naukowych i obywatel honorowy kilku miast w Czechach. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902.

Praga-Smihov, Divišova ul. 663.

Ludwik Čwikliński, Dr. filoz., Szef Sekcji w c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Kaw. ord. Żelaznej Korony II kl., były Rektor magnific. i Prof. p. z. filologii klasycznej Uniwersytetu lwowskiego, Członek czeskiej Akademii Umiejętności im. ces. Franciszka Józefa, Członek zwyczaj. c. k. austr. Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek korespondent Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Korespondent i b. Konserwator c. k. Komisji central. dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Członek honorowy Towarzystwa filologicznego we Lwowie i Towarzystwa filozoficznego w Wiedniu, Obywatel honor. miasta

¹⁾ Zmarł w czasie druku Rocznika dnia 10. VI. 1908.

Żyweca, Kurator fund. Franc. Kochmana dla popierania literatów polskich, Wiceprezes fund. bar. Hirscha dla popierania szkolnictwa ludowego w Galicyi i na Bukowinie, b. Poseł do Rady Państwa. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1904. (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Wiedeń VIII, Hamerlingplatz 7.

c) Zagraniczni:

Władysław Nehring, Dr. filoz., Tajny Radca rządowy, ozd. ord. Orła czerw. IV kl. i ord. Korony III kl., Prof. p. z. filologii słowiańskiej i Dyrektor Seminarium filologicznego słowiańskiego Uniwersytetu wrocławskiego, b. Dziekan Wydziału filoz. w r. 1876 i 1889, b. Rektor Uniwersytetu wrocławskiego w roku 1894, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu i Tow. Naukowego w Pradze, honorowy Członek Towarzystwa Przyj. Nauk. w Poznaniu, Tow. ludoznawczego we Lwowie, Towarzystwa literackiego im. A. Mickiewicza i Tow. historycznego we Lwowie, Członek Towarzystwa histor. i starożytniczego śląskiego i Muzeum starożytności śląskich, Wiceprezes śląskiego Tow. ludoznawczego, Członek honorowy śląskiego Towarzystwa kultury krajowej, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów wyższego stanu nauczycielskiego. Wybrany Członkiem czynnym 31 października 1885.

Wrocław, Sternstrasse 22.

Jan Baudouin de Courtenay, Dr. filoz. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Profesor zwyczajny zasłużony językoznawstwa porównawczego i sanskrytu Uniwersytetu petersburskiego, Profesor językoznawstwa porównawczego na wyższych kursach żeńskich w Petersburgu, Profesor językoznawstwa w Akademii pedagogicznej Ligi oświaty w Petersburgu, Członek korespondent ces. Akademii nauk w Petersburgu, posiadacz złotego medalu od ces. Akademii Nauk w Petersburgu i brązowego od „Institution ethnographique“ w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej języków indo-europejskich Uniwersytetu petersburskiego, b. Profesor zwyczaj. gramatyki porównawczej języków indo-europejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, b. Profesor zwyczaj. gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uni-

wersytetu dorpackiego, b. Profesor p. z. tytułarny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek dożywotni „Société de linguistique“ w Paryżu, Członek korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft“ w Tylży, Członek korespondent Towarzystwa etnograficznego czesko-słowiańskiego w Pradze, Członek korespondent Towarzystwa finnougryjskiego (Suomalais-Ugrilainen-Seura) w Helsingforsie, Członek-współpracownik Ces. rosyjskiego Towarzystwa geograficznego, Członek honorowy Uniwersytetu kazańskiego, Członek honorowy b. estońskiego Towarzystwa „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie, Członek honorowy Towarzystwa naukowego litewskiego w Wilnie, Członek rzeczywisty Towarzystwa naukowego warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Petersburg, Wasiljewskij Ostrow, 10 Linia, 28.

Aleksander Brückner, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Białogrodzie, Petersburgu i Pradze, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1889).

Berlin, SW. 61, Lankwitzstrasse 1.

JE. Stojan Novaković, b. Prezydent Ministrów, b. Senator i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Belgrad, ul. Resavska 19.

Henryk Sienkiewicz, Dr. filoz. honoris causa Uniwersytetu Jagiell., Właściciel odznaki „Litteris et artibus“. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893.

Warszawa, Ulica Hoża 22.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi:

Fryderyk Zoll, (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ul. Studencka 23.

JE. Leon Biliński, Dr. praw, Doktor praw honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler wielkiej wstęgi ord. Leopolda, Kawaler orderu Żelaznej Korony I kl.

Komandor orderu Franciszka Józefa, dożywotni Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy i do Rady Państwa. b. Prof. Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezydent generalnej Dyrekcji kolei państwowych, b. Minister finansów, Gubernator Banku austro-węgierskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 paźdz. 1876.

Wiedeń VIII, Tulpengasse 3.

JE. Michał Bobrzyński, Dr. praw, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Reczywisty Tajny Rada, Komandor ord. Franciszka Józefa z gwiazdą, C. k. Namiestnik Galicyi, Członek czeskiej Akademii imienia cesarza Franciszka Józefa, b. Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Poseł do Rady Państwa i na Sejm kraj., b. Profesor prawa politycznego austr. Uniwersytetu Jagiell. — Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 listopada 1883. (Korespondentem od r. 1878).

Lwów.

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Komandor Orderu Corona d'Italia, c. k. Rada Dworu, dożyw. Człon. Izby Panów austr. Rady Państwa, b. Sekretarz generalny Akademii Umiejętności w Krakowie w latach 1891—1903, Członek zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii im. cesarza Franciszka Józefa w Pradze, oraz ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i w Wilnie, oraz Towarzystw historycznych w Petersburgu i Rydze, Korespondent c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, b. Profesor i Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).

Niegoszowice, p. Rudawa.

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., c. k. Rada Dworu, b. Rektor magn., Prof. p. z. historii powszechnej i Dyrektor Seminarium histor. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ul. Studenka 5.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil., Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Konserwator c. k. centralnej Komisji w Wiedniu, Członek Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Wilnie, Tow. literackiego w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Towarzystwa litewskiego w Tylży, Towarzystwa historycznego we Lwowie, Towarzystwa historycznego i archeologicznego śląskiego we Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Łeću w Prusiech wschodnich, miejskiej Komisji archiwalnej we Lwowie i Kollegium znawców dla zakresu literatury. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. (Korespondentem od r. 1873).
Lwów, Zakład nar. im. Ossolińskich.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. orderu Żelaznej Korony III kl., Właściciel odznaki „Litteris et artibus“, c. k. Rada Dworu, em. Profesor p. z. historii polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisji centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. (Korespondentem od r. 1881).
Lwów, ul. Technicka 8.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filoz. Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacji Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Protoktor papieskiego Kollegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkady i trzech rzymskich Akademii: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezione, Członek czynny rzymskiej Società dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii archeologii, Członek Zarządu niem. Tow. Goerresowego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1884).
Kraków, ul. Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski, (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. (Korespondentem od r. 1888).
Kraków, ul. Garncarska 15.

Oswald Balzer, Dr. praw, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu lwowskiego, c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek zwyczajny Rady archiwalnej w Wiedniu, Członek czynny Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek król. czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze, Członek honorowy Muzeum narodowego w Rapperswilu, Kasy literackiej w Warszawie i Towarzystwa tatrzańskiego w Krakowie, Wiceprezes Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie, b. Wiceprezes Tow. historycznego we Lwowie, Członek czynny Towarz. historii i starożytności rosyjskich, tudzież ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek Towarzystwa historycznego w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 r. (Korespondentem od r. 1888).

Lwów, ul. Kraszewskiego 13.

Władysław Abraham, Dr. praw, Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniwersytetu lwowskiego, b. Rektor magn., b. Docent Uniw. Jagiell., Członek rządowej Komisji egzaminacyjnej prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. (Korespondentem od dnia 9 maja 1893).

Lwów, ul. Długosza boezna 16.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Radca szkolny, Kawaler orderu Franciszka Józefa i Żelaznej Korony III kl., b. Prof. c. k. gimnazjum im. Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1903 r. (Korespondentem od r. 1884).

Lwów, ul. św. Antoniego 11.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. praw, Dr. praw honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apostol. Mości, b. c. k. Namiestnik Galicyi, hon. Prof. prawa karnego i rzymskiego na Uniwersytecie lwowskim, dożywotni Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, Poseł na Sejm krajowy, b. Prof. p. z. prawa rzymskiego Uniw. lwowskiego, Członek c. k. Trybunału państwa, Członek c. k. Rady szkolnej kraj. Wybrany Członkiem czynnym dn. 11 maja 1903. (Korespondentem od r. 1895).

Lwów, ul. Matejki 4.

aa) Członkowie nadliczbowi przybrani:

w myśl § 16 al. 2 Statutu Akademii.

Z Wydziału filologicznego wybrani dnia 30 października 1892 roku.

Antoni Małecki	}	obacz wyżej str. 6—8.
Kazimierz Morawski		
Maryan Sokołowski		
Stanisław hr. Tarnowski		
Józef Tretiak		

b) Zakrajowi:

JE. Antoni Randa, Dr. praw, także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. C. k. Minister dla Czech, C. k. Rzeczywisty Tajny Radca, Kawaler orderu Żelaznej Korony I kl., Komandor orderu Franciszka Józefa II klasy z gwiazdą, posiadacz odznaki austr.-węg. „Litteris et Artibus“, Komandor rosyjskiego orderu św. Stanisława, b. Profesor p. z. prawa austriackiego cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes I Wydziału czeskiej Akademii Umiejętności, Członek „Král. České společnosti náuk“, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Bolonii. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878 roku.

Praga, Seminař česke právnické fakulty.

Wilhelm Fráknoi, tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat klasztoru BMV z Szent-Jobb etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Budapeszcie, Pradze i Belgradzie, Towarz. histor. w Ostrzychomiu etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt. Muzeum Narodowe.

Roma, Istituto storico ungherese.

Jarosław Goll, Dr. fil., Kawaler orderu Żelaznej Korony III kl., c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. historii powszechnej na Uniwersytecie czeskim i b. Rector magnif., Członek zwyczajny „Král. České Společnosti Náuk“ i Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym 17 maja 1900 r.

Praga, Smichov 478.

Emil Ott, Dr. praw, Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady państwa, c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. procesu cywilnego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Prezes c. k. Komisji rządowej egz. oddziału sądowego, Członek zwyczajny „Societas regia scientiarum” i Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Towarzystwa pielęgnowania prawa kościelnego w Getyndze, Członek honor. „Morawská právnická jednota” w Bernie, Delegat Ministerstwa Oświaty w Kuratorjum Akademii hr. Straki. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900.

Praga II, Kremencová ul. 8.

Jaromír Čelakovský, Dr. praw, Profesor p. z. prawa czeskiego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, c. k. Radca Dworu, Członek zwycz. Król. Towarzystwa nauk. czeskiego i czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, em. Dyrektor Archiwum król. głów. m. Pragi, Poseł do Rady Państwa i na Sejm Królestwa czeskiego, Doctor honoris causa Uniwersytetu w Petersburgu, Członek koresp. Instytutu francuskiego (Académie des sciences morales et politiques) w Paryżu, Członek krajowej Komisji historycznej, Członek zwycz. c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, c. k. Konserwator, Obywatel honor. kilku miast etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 maja 1907. (Korespondentem od dnia 13 maja 1902).

Praga, Komenského náměstí 1.

Ludwik Pastor, Dr. filozofii, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. historii powszechnej na Uniwersytecie w Innsbrucku, Kawaler Krzyża Rycerskiego orderu Piusa i Komandor ord. św. Sylwestra, Komandor ord. św. Grzegorza z gwiazdą, Doktor honorowy Uniwersytetu w Leodyum, Członek Akademii Umiejętności w Pradze, „Accademia Pontificia” i „Accademia di S. Luca” w Rzymie, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Wiedniu i Zagrzebiu, „Società Colombaria” w Florencji, „Académie royale d'archéologie” w Antwerpii, Dyrektor „Istituto austriaco di studi storici” w Rzymie. Wybrany dnia 15 maja 1908. — (Korespondentem od dnia 17 maja 1904).

Rzym, Via della Croce 74.

Innsbruck, Uniwersytet.

c) *Zagraniczni:*

X. Edward Likowski, Dr. św. Teologii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Monasterskiego, Biskup Sufragan poznański, Prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany członkiem czynnym dnia 14 listopada 1887.

Poznań.

Henryk Struve, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, zasłużony Profesor zwyczaj. Uniwersytetu warszawskiego, b. Prezes Komitetu Kasy im. Mianowskiego w Warszawie, Członek założyciel polskiego Towarzystwa filozoficznego we Lwowie, Członek honorowy Kasy literackiej w Warszawie, Członek honorowy Towarzystwa psychologicznego w Moskwie, Rzeczywisty Radaca Stanu, Kawaler orderów św. Stanisława I kl., św. Anny II kl. i św. Włodzimierza III kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 maja 1897 r.

„New Home”. Elderslie Road, Eltham. Kent. England.

Tadeusz Korzon, b. starszy nauczyciel gimnazjum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordynacji Zamoyskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1903. (Korespondentem od r. 1888).

Warszawa, ul. Żabia 4.

Aleksander Jabłonowski, Członek rzeczywisty Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie oraz Towarzystwa historii i starożytności w Moskwie, Prezes Towarzystwa naukowego warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1903. — (Korespondentem od r. 1894).

Warszawa, ul. Hoża 20.

Teodor Wierzbowski, Doktor filologii słowiańskiej, Profesor zwyczajny cesarskiego Warszawskiego Uniwersytetu, Dyrektor Warszawskiego Archiwum Głównego aktów dawnych, Zarządzający archeologicznym i numizmatycznym gabinetem Warszawskiego Uniwersytetu, Członek Komisji Emerytalnej Królestwa Polskiego (jako delegat Ministerium Oświaty), Kawaler cesarskich i królewskich orderów św. Włodzimierza kl. IV, św. Anny kl. II i św. Stanisława II i III kl., posiada medal złoty im. Puszkina od Cesarzkiej Petersburskiej Akademii Nauk. Wybrany dnia 13 maja 1903.

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 74.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Kaw. orderu Żelaznej Korony III kl., Obywatel honorowy m. Lwowa, Członek honorowy Tow. chemików czeskich w Pradze, Towarz. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Tow. im. Kopernika, Tow. lekarskiego, polskiego Towarzystwa aptekarskiego we Lwowie, Docent chemii w Akademii weterynaryi we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od r. 1874).

Lwów, ul. Długosza, gmach Uniwersytetu.

Józef Rostafiński, Dr. filoz., Prof. p. z. botaniki, Dyrektor Ogrodu botanicznego Uniw. Jagiell., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk przyr. w Cherbourg, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Członek c. k. Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, ul. Garncarska 14.

Jan Franke, c. k. Rada Dworu, Komandor orderu Franciszka Józefa, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Profesor mechaniki w Szkole politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisji egzaminacyjnej dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ul. Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizjologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniwersytetu Jagiell., c. k. Rada Dworu, b. Rektor magn., Członek honorowy Towarzystwa botanicznego w Edynburgu, Członek korespondent Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourg, Prezes Towarzystwa ogrodniczego w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od r. 1876).

Kraków, ul. Wolska 16.

Szczęśny Kreutz, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, c. k. Rada Dworu, b. Prof. p. z. mineralogii i b. Dyrektor gabinetu mineralogicznego Uniw. Jagiell., Członek honorowy Towarzystwa przyrodników polskich im. Kopernika, Członek kra-

jowej Rady górniczej, Członek c. k. geologicznego Zakładu państw. w Wiedniu, b. Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych, Człon. galic. Towarz. rolniczego we Lwowie, b. zwyczajny Prof. i były Dziekan Wydziału filoz. Uniwer. lwowskiego, b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego i b. Dziekan. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24-go listopada 1888.

Kraków, ul. Basztowa 3.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Prof. p. z. fizjologii Uniwersytetu Jagiell., Rektor tegoż Uniwersytetu w r. 1904/5. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Kraków, ul. Basztowa 6.

Benedykt Dybowski, Dr. med., em. Prof. zwycz. zoologii Uniwer. lwowskiego, b. Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, Członek kilku Towarzystw naukowych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Lwów, ul. Długosza 3.

Emil Godlewski, Dr. fil., Prof. p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Członek honorowy polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Członek korespondent Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourgu i narodowego Tow. rolniczego we Francji, b. Prof. Szkoły rolniczej w Dublanach. — Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Kraków, ul. Straszewskiego 6.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Prof. p. z. mineralogii i geologii w Szkole politechnicznej lwowskiej, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od roku 1887).

Lwów, Politechnika.

August Witkowski, Dr. filoz., Profesor p. z. fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Komisji egzamin. dla nauczycieli szkół średnich, były Prof. Politechniki lwowskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ul. Bernardyńska 13.

Karol Olszewski, Dr. filozof., Kawaler orderu Żelaznej Korony III kl., Prof. p. z. chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek czeskiej Akademii Nauk i Sztuk w Pradze, Członek Komisji egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół średnich, Członek honor. Tow. lekarskiego w Wilnie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12-go maja 1896. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ul. Jagiellońska 22.

Władysław Natanson, (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od r. 1893).

Kraków, ul. Wolska 8.

Tadeusz Browicz, Dr. medycyny, Prof. i b. Rektor magn. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek zagraniczny czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek honorowy Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Towarzystw lekarskich w Wilnie, Lublinie, Krakowie i Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 4 maja 1894).

Kraków, ul. Krupnicza 5.

Kazimierz Kostanecki, Dr. medycyny, Prof. p. z. anatomii opisowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 13 maja 1902. — (Korespondentem od dnia 12 maja 1896).

Kraków, ul. Kolejowa 10.

Leon Marchlewski, Dr. filozofii, Profesor zwycz. chemii lekarskiej w Uniwersytecie Jagiell. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1903. — (Korespondentem od roku 1899).

Kraków, ul. Zyblikiewicza, dom „pod Żukiem“.

Antoni Wierzejski, Dr. filozofii, Profesor p. z. zoologii Uniwersytetu Jagiell., b. Dziekan Wydziału filozoficznego, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 maja 1907. (Korespondentem od roku 1891).

Kraków, ul. Wielopole 6.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, były Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, były Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Radca Dworu, Członek rzeczywisty

Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek zakrajowy Tow. naukowego czeskiego w Pradze, Członek korespondent Towarzystwa naukowego w Getyndze, Członek korespondent królewskiej Akad. Umiejętności w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym d. 31 października 1885.

Wiedeń III, Stammgasse 9.

Edward Suess, Doktor filozofii honoris causa, em. Profesor geologii Uniwersytetu w Wiedniu, Prezydent Akademii Umiejętności w Wiedniu i Prezydent Wydziału matematyczno-przyrodniczego tejże Akademii. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1903.

Wiedeń II/2, Afrikanergasse 9.

Franciszek Vejdovský, Dr. filozofii, Prof. p. z. zoologii i anatomii porównawczej Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny i Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego „Král. České Společnosti Náuk“ w Pradze, Korespondent „Academy of Natural Sciences“ w Filadelfii, „Société de Biologie“ w Paryżu, Członek czynny „Société Imp. des amis de la nature, d'anthropologie et d'ethnographie“ w Moskwie, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Zagrzebiu, „Société zoologique“ w Paryżu, „Zoological Society“ w Londynie i wielu innych Towarzystw. — Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1903.

Praga II, Riegrovo nábreží 20.

c) Zagraniczni:

Edward Strasburger, Dr. filoz., med. i prawa, Profesor Uniw. w Bonn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Bonn, Uniwersytet.

Jan Schiaparelli, b. Dyrektor Obserwator. astronom. w Medyolanie itd. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.

Medyolan, via Fatebenefratelli 7.

Juliusz Wilhelm Brühl, Dr. filozofii, Dr. of Science h. c., Człon. honor. „Royal Institution“ w Londynie, Człon. zagraniczny „British Association“, Człon. honor. „Physikalischer Verein“ w Frankfurtu n. M., Profesor chemii Uniwersytetu w Heidelbergu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900.

Heidelberg, Rohrbacherstrasse 48.

Piotr Duhem, Dr. nauk matematycznych, Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Profesor fizyki teoretycznej Uniwer-

sytetu w Bordeaux, Korespondent „Institut de France“ w Paryżu, Członek zagraniczny król. Akademii Nauk w Brukseli, Członek korespondent „Société hollandaise des Sciences“ w Haarlem, Członek honorowy „Société scientifique“ w Brukseli. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1904 r.

Bordeaux, rue de la Teste 18.

Franciszek Kamiński, Dr. filozofii i botaniki, Profesor zwyczaj. botaniki i Dyrektor ogrodu i gabinetu botanicznego Uniwersytetu w Odessie, Członek Tow. nauk przyrodniczych i matematycznych w Cherbourg, Członek Akademii międzynarodowej geografii roślin w Le Mans, Członek noworosyjskiego Towarzystwa przyrodników w Odessie, Członek ces. Tow. geograficznego w Petersburgu i ces. Tow. przyrodników w Moskwie, Założyciel i Członek honorowy Tow. krymskiego (Club Alpin de Crimée). Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1904 r.

Odessa, Uniwersytet.

Stanisław Kostanecki, Dr. filozofii, Profesor chemii organicznej i teoretycznej Uniwersytetu Berneńskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1904 r.

Berno Szwajcarskie, Uniwersytet.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

JE. Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. filoz., c. k. Tajny Radca, b. c. k. Minister dla Galicyi, c. k. Konserwator zabytków sztuki, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Tow. archeologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 12 listopada 1887.

Jezupol w Galicyi.

Adam Antoni Kryński, Magister nauk filolog.-histor., Profesor zwyczaj. filologii słowiańskiej Uniwersytetu lwowskiego, Redaktor „Prac filologicznych“, Członek Towarzystwa naukowego warszawskiego, Przewodniczący Wydziału językoznawstwa i literatury tegoż Towarzystwa, Przewodniczący Sekcyi humanistycznej Kursów naukowych w Warszawie. Wybrany dnia 30 listopada 1889.

Warszawa, Aleje Jerozolimskie 80.

Lwów, Uniwersytet.

JE. Karol z Brzezia Lanckoroński, c. k. Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny członek Izby Panów, Kawaler orderu Złotego Runa i Kawaler honorowy orderu maltańskiego, Doktor praw i Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Uniwersytetu berlińskiego, Obywatel honorowy miasta Aquileja, Członek austriackiego „Kunstrat“, Kuratoryi austriackiego Muzeum artyst. przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Komisji centralnej dla zachowania zabytków sztuki w Austrii, Członek korespondent Akademii Umiejętności i Członek honorowy Akademii Sztuk pięknych i Towarzystwa geograficznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa archeologicznego austriackiego w Wiedniu i archeologicznego niemieckiego w Rzymie i Rady nadzorczej Instytutu niemieckiego dla historii sztuki we Florencji itd. Wybrany dnia 31 października 1891.

Wiedeń III, Jacquingasse 18 i Rozdół (Galicya).

Adam Miodoński, Dr. filoz., Prof. p. z. filol. klasycznej Uniwer. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium filologicznego Uniw. Jagiell., Członek c. k. Komisji egzamin. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych, b. Prof. Uniw. we Fryburgu, b. Dziekan Wydziału filoz. Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893 r.

Kraków, ul. Graniczna 16.

Alwin Schultz, Dr. filoz., b. Prof. p. z. historii sztuki na niemieckim Uniwersytecie w Pradze, Kawaler orderu Żelaznej Korony III kl., Kaw. baw. ord. św. Michała III kl., Korespondent c. k. centralnej Komisji konserwator. w Wiedniu, tudzież c. k. austriackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, Członek koresp. czeskiego Towarz. dla popierania w Czechach niemieckiej umiejętności, sztuki i literatury, Członek Wydz. Muzeum germańskiego w Norymberdze, Członek honorowy Towarzystwa śląskiego, Muzeum staroż., Towarzystwa historii sztuki i Towarzystwa przemysłowego we Wrocławiu, Korespondent śląskiego Towarzystwa „für vaterländische Kultur“ i Tow. śląskiego historycznego we Wrocławiu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Monachium, Liebigstrasse 41.

Karol Ernest Muka, Dr. fil., Prof. gimnazjalny, Komandor i Oficer serbskiego orderu św. Sawy i Komandor czarnogórskiego ord.

Daniła, Kawaler rosyjskiego orderu św. Stanisława, Prezes Wydz. filolog. i etnograficznego „Maćicy Serbskeje“, Redaktor „Časopisa Maćicy Serbskeje“, Członek honorowy Maćicy Serbskeje w Budy-szynie, Matice Srpske w Nowym Sadzie i Łużyckiego Tow. kaznodziejskiego w Lipsku, Członek nadzwyczajny Tow. nauk w Zgorzelcu, Członek zagraniczny Akademii Umiejętn. w Pradze, Członek korespondent król. serb. Akademii Umiejętności w Belgradzie, Południowo-słowiańskiej Akad. w Zagrzebiu, Król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze i Społeczności Národopisného Musea Českoslovanského w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Frelberg w Saksonii, ulica Wosyczańska 6, I.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Profesor p. z. historii sztuki nowożytnej w Uniwersytecie lwowskim, Korespondent c. k. Komisyi centralnej dla zachowania zabytków historycznych i artystycznych, Wiceprezes rzeczoznawców dla dzieł sztuki. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ulica Zielona 7.

Zygmunt Winter, Dr. filozofii, Kawaler orderu Franciszka Józefa, c. k. Radca szkolny, em. Prof. c. k. gimnazjum w Pradze, Członek Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Praga-Vinohrady, Táberska ul. 88.

Jan Czubek, Radca szkolny, em. Profesor gimnaz. w Krakowie. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, ulica A. Grabowskiego 4.

Jerzy hr. Mycielski, Dr. filozofii, Profesor p. n. historii sztuki Uniwersytetu Jagiell. z tytułem i charakterem profesora zwyczajnego, Oficer król. ord. Włoskiej Korony, Prezes „Towarzystwa opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury“, Redaktor „Prze-glądu Polskiego“. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, Rynek główny 43.

Bronisław Ignacy Kruczkiewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminarjum i Proseminaryum filologicznego Uniwersytetu lwowskiego, Członek i Dyrektor c. k. Komisyi egzaminacyjnej dla Kandydatów na nauczycieli szkół gi-

mnazyalnych i realnych we Lwowie, Dyrektor c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatek na nauczycielki w liceach żeńskich we Lwowie, b. Dziekan i Rector magnif. Uniw. lwow., Prezes Towarzystwa filologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Lwów, ulica Kampiana 9.

Gustaw Bauch, Dr. filozofii, Profesor gimnazjalny. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Wrocław I, Ohlau-Ufer 32a.

Maryan Zdziechowski, Dr. filozofii, Profesor tyt. nadzwyczajny Uniwersytetu Jagiellońskiego dla filologii słowiańskiej i historii literatury powszechnej nowszych czasów. Wybrany dnia 13 maja 1902 r.

Kraków, ulica Gertrudy 7.

Włodzimierz Józef Demetrykiewicz, Dr. praw, Kawaler orderu Franciszka Józefa, Profesor nadzwyczajny tytularny archeologii przedhistorycznej na Uniwersytecie Jagiellońskim, c. k. Konserwator zabytków starożytnych, Kustosz Muzeum antropologiczno-archeologicznego Akademii, Sekretarz Komisji antropologicznej, Członek koresp. austr. Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek zakrajowy Sekcji archeologicznej Muzeum Królestwa czeskiego w Pradze, Członek Towarzystwa antropologicznego w Berlinie i Wiedniu i Towarzystwa starożytników w Królewcu. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kraków, ulica Smoleńska 19.

Stanisław Jan Schneider, Profesor i kierownik filii c. k. gimnazjum V we Lwowie, Wiceprezes Tow. nauczycieli szkół wyższych, Wiceprezes Towarzystwa filologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 11 maja 1903 r.

Lwów, ulica Zamojskiego 4.

Ludwik Fournier, b. Profesor, literat. Wybrany dnia 11 maja 1903 r.

Lyon, Quai St. Vincent 24.

Bolesław Erzepki, Dr. filozofii, Bibliotekarz i Konserwator zbiorów Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek zagranic

czny archeologicznej Sekcji Muzeum Królestwa czeskiego w Pradze. Wybrany dnia 17 maja 1904.

Poznań, ulica Wiktoryi 26.

Stanisław Ptaszycki, Docent historii literatury i języka polskiego w Uniwersytecie petersburskim, Lektor języka rosyjskiego w rzym.-katol. Akademii Duchownej. Profesor Seminarium duchownego, Członek wielu Towarzystw naukowych polskich i rosyjskich, Korespondent Towarz. Opieki nad pamiątkami histor. polskimi (na Petersburg), Wiceprezes Macierzy polskiej w Petersburgu. Wybrany dnia 17 maja 1904 r.

Petersburg, ulica Żukowskiego 38.

Wilhelm Bruchnalski, Dr. filozofii, Profesor zwyczaj. literatury polskiej Uniwersytetu lwowskiego, Wiceprezes Tow. ludoznawczego we Lwowie. Wybrany dnia 19 maja 1905 r.

Lwów, ulica Pełczyńska 4.

Ignacy Chrzanowski, literat w Warszawie, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu i Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wybrany dnia 11 maja 1906.

Warszawa, ulica Senatorska 38.

J.E. Kazimierz Chłędowski, Dr. praw, Rzeczywisty Tajny Radca, b. c. k. Minister, Komandor ord. Franciszka Józefa, Kaw. ord. ces. Leopolda, Członek Kuratorji c. k. austr. Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu. Wybrany dnia 6 maja 1907.

Wiedeń IV, Allee-gasse 11.

Jan Łoś, Magister filologii słowiańskiej, Profesor zwyczajny tegoż przedmiotu w Uniwersytecie Jagiellońskim, Dyrektor Seminarium sławistycznego tamże, Członek rzeczywisty ces. ros. Towarzystwa archeologicznego w Petersburgu, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych. Wybrany dnia 6 maja 1907.

Kraków, ulica Kapucyńska 7.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Emanuel Henryk de Noailles, margr., były Ambasador franc. w Berlinie. Wybrany dnia 7 lipca 1873.

Paryż, rue de Saigon 2.

JE. Leonard Piętak, Dr. praw, b. c. k. Minister, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego tudzież austr. prawa handlow. i wekslowego Uniwersytetu lwowskiego, Członek Izby Panów austr. Rady Państwa. Wybrany dnia 19 listopada 1883.

Wiedeń IX, Währingerstrasse 21.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Radca Dworu, emer. Prof. p. z. statystyki, nauki administracyi i austriackiego prawa administracyjnego Uniw. lwowskiego, Członek Wydziału krajowego i Zastępcą Marszałka kraj. w Wydziale, Członek c. k. rządowej Komisji egzam. oddziału nauk politycznych, Członek korespondent c. k. centralnej Komisji statyst. w Wiedniu, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego, Członek Komitetu c. k. galicyjskiego Towarz. gospodar., Członek austriackiej Rady rolniczej i Rady dla dróg wodnych, Członek Rady wykonawczej „Macierzy Polskiej“, Poseł na Sejm kraj. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Mochnackiego 23.

Maksymilian Perlbach, Dr. filoz., b. Profesor, Dyrektor oddziału król. Biblioteki w Berlinie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Berlin W. 59, Regensburgstr. 30.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Doctor honoris causa Uniwersytetu w Dorpacie, Członek cesarskiego Towarz. archeologicznego w Moskwie i Ces. Towarzystwa historii i starożytności przy Uniwersytecie moskiewskim. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Paryż, rue de Rivoli 212.

Antoni Prochaska, Dr. filozofii, Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Kurkowa 5.

Aleksander Semkowicz, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Uniw. lwowskiego, Kawaler ord. Żelaznej Korony III klasy, Redaktor „Kwartalnika historycznego“. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Zielona 15.

Michał Hruszewski, Magister historii ruskiej, Doctor honoris causa Uniwersytetu w Charkowie, Profesor p. z. hist. powszechnej z wykładem ruskim Uniwersyt. lwowskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjal-

nych i realnych, Prezes Towarzystwa naukowego im. Szewczenki we Lwowie, Dyrektor Sekcji historycznej i Komisji archeograficznej tegoż Tow., Prezes Tow. naukowego ukraińskiego w Kijowie, Prezes Towarzystwa przyjaciół literatury, nauki i sztuki ukraińskiej, Prezes Spółki wydawniczej ukraińsko-ruskiej, Członek czynny lub honorowy kilku stowarzyszeń naukowych. Wybrany dnia 3 maja 1895.

Lwów, Zofiówka, willa własna.

Józef Milewski, Dr. praw, emer. Prof. p. z. ekonomii polityczn. Uniw. Jagiellońskiego, Członek korespon. Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, b. Poseł do Rady Państwa, Poseł na Sejm krajowy, b. Wiceprezes Tow. rolniczego w Krakowie, Dyrektor Banku krajowego. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Lwów, ulica Kościuszki 16.

Bronisław Łoziński, Dr. praw, Kawaler orderu Żelaznej Korony, c. k. emerytow. Radca Namiestnictwa. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Lwów, ulica Ossolińskich 3, parter.

Ernest Till, Dr. praw, Prof. p. z. austriackiego prawa cywilnego na Uniwersyt. lwowskim, Dziekan Wydziału prawa w r. 1906/7, Redaktor „Przeglądu prawa i administracji“. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ulica Pańska 4.

Bronisław Dembiński, Dr. filoz., Prof. p. z. historii powszechnej na Uniw. lwowskim, b. Dziekan, Rector magnif. w r. 1907/8, Dyrektor Seminarium historycz. dla historii powszechnej, Członek c. k. Komisji egzaminac. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, b. Docent Uniw. Jagiell. w Krakowie, Członek koresp. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów, ulica Gosiewskiego 4.

Ludwik Finkel, Dr. filozofii, Kawaler ord. Żelaznej Korony III kl., Profesor p. z. historii austriackiej na Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, Członek ko-

respondent Muzeum Narodowego w Rapperswilu, Przewodniczący Rady wykonawczej Macierzy Polskiej, c. k. Konserwator sekcji II i Zastępca Przewodniczącego Kollegium rzeczoznawców dla literatury. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów, ulica św. Mikołaja 9.

Iwan Andrzejewicz Linniczenko, Dr. filoz., Radca stanu, Profesor zw. historii rosyj. na Uniwersytecie w Odessie, Członek ces. Towarzystwa archeologicznego, Tow. historycznego, Tow. miłośników przyrodoznawstwa i antropologii i Tow. miłośników ruskiej literatury w Moskwie, Członek ces. Towarzystwa historii starożytności i Towarzystwa historyczno-filolog. w Odessie, oraz Członek wielu innych Towarzystw naukowych. Wybrany dnia 17-go maja 1900.

Odessa, Uniwersytet.

Wiktor Czermak, Dr. filozofii, Profesor p. z. historii polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w szkołach gimnazjalnych i realnych, Docent historii powszechnej i cywilizacji w Akademii sztuk pięknych w Krakowie. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, ulica Jabłonowskich 2.

Stanisław Krzyżanowski, Dr. praw i filozofii, Profesor p. z. nauk pomocniczych historycznych i historii średniowiecznej w Uniwersytecie Jagiellońskim, Dyrektor Archiwum aktów dawnych m. Krakowa, Paleograf-archiwista Stolicy św., Członek korespondent Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, c. k. Konserwator zabytków archiwalnych w Krakowie i W. Ks. Krakowskim, Prezes Towarzystwa miłośników historii i zabytków Krakowa, Sekretarz Grona Konserwatorów Galicji zachodniej. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, ulica Wielopole 11.

Mikołaj Iwanowicz Kariejew, Dr. powszechnej historii, Radca stanu, b. Profesor na Uniwersytecie w Warszawie, obecnie prof. na Uniwersytecie w Petersburgu i na Wydziale ekonomicznym Petersburskiej Politechniki, Prezes Towarzystwa historycznego przy Petersburskim Uniwersytecie oraz Członek wielu innych Towarzystw naukowych w Rosyi i za granicą, b. Członek pierwszego

Sejmu państwowego w Rosyi („Gosudarstwennoj Dumy“). Wybrany dnia 13 maja 1902.

Petersburg, Wasiljewskij Ostrow, 10 linia, Nr. 9.

X. Jan Fijałek, Dr. teologii i prawa kanonicznego, Profesor p. z. historii kościelnej w Uniwersytecie lwowskim, Rektor magn. w r. 1903/4, b. Docent Uniw. Jagiell., Paleograf-archiwista Stolicy św., Członek korespondent c. k. Komisji centralnej dla badania i zachowania zabytków sztuki i pomników historycznych w Wiedniu. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Lwów, ulica Pułaskiego 4.

Edmund Radwan Krzymuski, Dr. praw, Kawaler orderu Żelaznej Korony III kl., b. Rector magn., Profesor p. z. prawa i postępowania karnego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium prawniczego tamże, Prezes c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału nauk politycznych, Wiceprezes i Członek jej oddziału sądowego i historyczno-prawniczego, Członek Komisji dla egzaminów sędziowskich, Członek honorowy stowarzyszeń akademickich: „Pomoc wzajemna uczniów Uniw. Jagiell.“, „Biblioteka uczniów Wydz. prawa“ i „Czytelnia Akademicka imienia Adama Mickiewicza“, Prezes Towarzystwa i Konserwatorium muzycznego w Krakowie. Wybrany dnia 17 maja 1904.

Kraków, ulica Karmelicka 51.

Zygmunt Celichowski, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Kórnickiej, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek korespondent Tow. historyczno-literackiego w Paryżu. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kórnik, W. Ks. Poznańskie.

Władysław Smoleński, Radca Prokuratury w Królestwie Polskiem. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Warszawa, ulica Hoża 24.

X. Stanisław Ksawery Chodyński, Dr. prawa kanonicznego, Kandydat św. Teologii, Protonotaryusz Apostolski, Prałat-Dziekan Kapituły Włocławskiej, Sędzia Surogat Konsystorza Generalnego, Regens i Profesor Seminarium duchownego we Włocławku, Członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wybrany dnia 17 maja 1904.

Włocławek (Król. Polskie).

Fryderyk Papée, Dr. filoz., Kaw. ord. Franciszka Józefa, Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej, Konserwator c. k. centralnej Komisji dla zabytków sztuki. Wybrany dnia 6 maja 1907.

Kraków, Plac Groble 14.

Szymon Askenazy, Dr. filoz., Prof. zwyczaj. historii nowożytnej na Uniwersytecie lwowskim. Wybrany dnia 6 maja 1907.

Lwów, ulica Brajerowska 12.

Warszawa, ulica Włodzimirska 12.

X. Władysław Chotkowski, Dr. św. Teologii, Profesor p. z. historii kościelnej i Dyrektor Seminarium hist. kośc. w Uniwersytecie Jagiellońskim, Prałat domowy J. Św., Kanonik katedralny krakowski, Radca refer. ks. biskupiego Konsystorza, Obrońca węzła małżeńskiego w ks. biskupim Sądzie duch., Cenzor ksiąg treści relig., Delegat ks. biskupi do nauki religii w gimnazjum św. Jacka w Krakowie, Członek honorowy Towarzystwa naukowego w Toruniu, b. Deputowany do Rady państwa, b. Rektor Uniwersytetu, b. Radca m. Krakowa, Kawaler orderu Żelaznej Korony III kl., odznaczony krzyżem „pro Ecclesia et Pontifice”. Wybrany dnia 15 maja 1908¹⁾.

Kraków, ul. Kanonicza 20.

---

¹⁾ Władysław Chotkowski urodził się 15 marca 1843 w Mielżynie, w W. Ks. Poznańskim. Ukończył gimnazjum św. Maryi Magdaleny w Poznaniu 1864, słuchał teologii w seminarjach w Poznaniu i Gnieźnie. Wyświęcony przez Arcybiskupa Ledóchowskiego, udał się na dalsze studia do Monastera w Westfalii, gdzie odbył promocję 2 grudnia 1889. Stamtąd udał się do Rzymu, gdzie w czasie Soboru Watykańskiego pisał kronikę, drukowaną jako osobny (2 arkuszowy) dodatek do „Tygodnika katolickiego” w Poznaniu. Był katechetą w Bydgoszczy i w Poznaniu, skąd r. 1882, na podstawie prac swoich, powołany został na profesora do Krakowa.

Ogłosił drukiem (prócz wymienionych u K. Estreichera: Bibliografia Polska XIX stulecia, lata 1881—1900. Tom I. Kraków 1906, strona 243—245):

1) *Historici Diarii Domus Professae ad s. Barbaram Cracoviensis a Joanne Wielewicki conscripti*. Tom II, Kraków 1886, Tom III, Kraków 1889, Tom IV, Kraków 1899.

2) *Testamentum D. N. Jesu Christi*. Kraków 1900. (Odbitka z Przeglądu Powszechnego).

3) *Ostatnie lata Benedyktynów w Tyńcu*. Kraków 1900, str. 103.

Franciszek Ksawery Fierich, Dr. praw, Profesor p. z. procesu cywilnego austriackiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej rządowej oddziału historyczno-prawniczego i sądowego, Członek Komisji dla egzam. sędziowskich, Przewodniczący Sądu polubownego bractw górniczych w Krakowie, naczelny redaktor „Czasopisma prawniczego i ekonomicznego“, Rada miejski krakowski, Dziekan Wydziału prawniczego w r. s. 1901/2 i 1906/7. Wybrany dnia 15 maja 1908¹⁾.

Kraków, ul. Batorego 21.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Edward Skiba, Dr. filozofii, b. Profesor fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 6 lipca 1873.

Kraków.

Henryk Kadyi, Dr. wszech nauk lekarskich, c. k. Rada Dworu, Profesor p. z. anatomii, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Członek czynny c. k. krajowej Rady zdrowia we Lwowie, Członek Towarzystwa anatomicznego w Niemczech, Członek honorowy Towarzystwa weterynarzy w Austrii, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie, galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego i Tow. ratunkowego w Wiedniu, b. Profesor anatomii zwierząt domowych w c. k. Szkole weter. we Lwowie, Redaktor „Polskiego Archiwum nauk biologicznych i lekarskich“. Wybrany dnia 14 listopada 1888.

Lwów, ulica Zielona 15.

Władysław Gosiewski, Magister nauk matematyczno-fizycznych b. Szkoły Głównej warszawskiej, b. Członek b. Towarzystwa Nauk ścisłych w Paryżu, Członek polskiego Towarzystwa przyrodników

4) Powrót i powtórne zniesienie Jezuitów w Galicyi 1820—1848, na podstawie archiwaliów rządowych. Warszawa 1904, str. 129.

5) Historia polityczna dawnych klasztorów panieńskich w Galicyi 1773—1848, na podstawie akt ces. kancelaryi nadwornej. Kraków 1905, str. 431 (z zasiłkiem Akademii Umiejętności).

¹⁾ Franciszek Ksawery Fierich urodził się dnia 2 grudnia 1860 r. w Krakowie. Gimnazjum i Uniwersytet ukończył w Krakowie, gdzie uzyskał doktorat prawa. W r. 1886 kształcił się na Uniwersytetach w Berlinie i w Monachium. W r. 1889 został docentem prawa handlowego i wekslowego na Wszechnicy Jagiellońskiej, a w r. 1891 Rocznik Akademii 1907/8.

im. Kopernika i polskiego Towarzystwa filozoficznego we Lwowie.
Wybrany dnia 31 października 1891.

Warszawa, ulica Ordynacka 10.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor matematyki i fizyki
w krajowej Szkole rolniczej w Czernichowie, Docent fizyki mate-
matycznej z tyt. Prof. historii nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiell.
Wybrany dnia 9 maja 1893.

Czernichów, pod Krakowem.

ponadto docentem procesu cywilnego austriackiego. W r. 1892 zo-
stał profesorem nadzwyczajnym, a w r. 1896 profesorem zwyczajnym
procesu cywilnego austriackiego na Wszechnicy Jagiellońskiej. Aż
do chwili mianowania go profesorem uniwersytetu poświęcał się za-
wodowi sędziowskiemu.

Ogłosił drukiem: 1) Czy prawo żądania zabezpieczenia z powodu
niepewnej płatności dłużnika głównego da się uzasadnić ze stanowiska
prawniczego i ekonomicznego? (Przeł. praw. i administr., 1887).

2) O prawie żądania zabezpieczenia z powodu niepewnej płat-
ności dłużnika głównego, według ustawodawstwa wekslowego austriackiego.
Kraków 1888.

3) O władzy dyskrecyjnej sędziego w ustnym postępowaniu
cywilnym, jako środka skupienia materiału procesowego. Kraków 1891.

4) O obecnem zadaniu sądów polubownych dla spraw cywilnych.
Kraków 1892.

4) O spoczywaniu procesu cywilnego. Studium procesowe.
Lwów 1896.

6) Próbnny proces trybunalski. Opracowany wspólnie z sekre-
tarzem sądowym Seidlem („Reforma sądowa“ z r. 1896).

7) O zastosowaniu ustaw procesowych pod względem miejsca
i czasu. (Przeł. praw. i administr., 1898).

8) Zakres działania sądów zwyczajnych w sprawach spornych gór-
niczych. Opracowane wspólnie z radcą górniczym Bocheńskim („Reforma
sądowa“ 1899).

9) O bezwzględnej niewłaściwości sądów zwyczajnych (Czas. praw.
i ekonom., 1900).

10) Interwencja uboczna w świetle teorii o stosunku procesow-
ym. Studium procesowe na tle ustawodawstwa austriackiego. Kra-
ków 1903.

11) Nauka o sądach cywilnych i procedura cywilna. T. I. Kra-
ków 1897—1901. T. II. cz. 1. Kraków 1905.

12) O prawie wekslowem w Polsce na podstawie konstytucyi
sejmowych: 1775, 1776, 1778, 1780. (Rozpr. Wydz. hist.-filozof. A.
U., tom 51).

Oprócz tego ogłaszał recenzje i przeglądy literatury procesowej
w czasopismach fachowych prawniczych.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematycz.-fizycznych“ i „Wiadomości matematycznych“, Współwydawca „Biblioteki mat.-fizycz.“ i publikacji „Fontes et commentationes“, Prezes Komitetu Tow. Bibl. publicznej, Przewodniczący Komisji meteorologicznej przy Stacji centralnej meteor. w Warszawie, Przewodniczący Koła matemat.-fizyczn. w Warszawie, Członek i Wiceprezes Tow. Naukowego Warszawskiego, Członek zagraniczny królewsko-czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze, Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Niemieckiego Stowarzyszenia matematyków, Petersburskiego Tow. matematycznego, Towarzystwa matematycznego francuskiego, Towarzystwa „Circolo matematico di Palermo“, Stowarzyszenia „International Association for promoting the study of quaternions etc.“, Instytutu międzynarodowego bibliograficznego w Brukselli, Instytutu „Comité permanent des Congrès internationaux d'Actuaires“ itd. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Warszawa, ulica Małszałkowska 117.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Pędzichów 9.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Dyrektor Szkoły Przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Karmelicka 40.

Władysław Kulczyński, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prof. gimn. św. Jacka w Krakowie, Członek honor. Towarzystwa imienia Kopernika we Lwowie, Członek Towarzystwa zoologiczno-botanicznego w Wiedniu, Korespondent Nawsawskiego Towarzystwa przyrodniczego w Wiesbaden. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Kopernika 36.

Hugo Zapalowicz. Dr. praw, c. i k. Major audytor w rezerwie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Zawoja, koło Makowa.

Jan Ptaszycki, Dr. matematyki, Profesor zwyczajny Uniwersytetu w Petersburgu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Petersburg, Nadieżdinakaja 11.

Julian Sochocki, Dr. matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu,

Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwersytecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca Stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.
Petersburg, Uniwersytet.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, c. k. Radca Dworu, Profesor w „Hochschule für Bodenkultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell., Komandor orderu Daniła, Kawaler orderu „mérite agricole“, Właściciel złotego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, Członek Tow. naukowego „Leopoldina“ w Halle, b. Członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Wiedeń XIX, Hasenauerstrasse 42.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Przewodniczący drugiej Komisji rolniczej egzaminacyjnej, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent ces. król. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze, Członek Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie i c. k. Towarzystwa geograficznego w Wiedniu, Członek honorowy Polskiego Towarzystwa balneologicznego. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Kolejowa 4.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechnicznej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, Politechnika.

Maurycy Rudzki, Dr. filozofii, Profesor p. z. astronomii i geofizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Kraków, ulica Kopernika 25.

Karol Władysław Rothert, Dr. botaniki, Profesor zw. botaniki i Dyrektor pracowni botanicznej na Uniwersytecie w Odessie. — Wybrany dnia 2 maja 1899.

Odessa, Uniwersytet.

Józef Książ Puzyna, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyj-

nej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów, ulica Pańska 18.

Kazimierz Żorawski, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki i Dyrektor Seminarium matemat. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzam. na nauczycieli szkół średnich. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Kraków, Bursa, Mały Rynek.

Maryan Raciborski, Dr. filozofii, Profesor botaniki w Akademii rolniczej w Dublanach, Profesor n. botaniki Uniwersytetu lwowskiego, b. Przewodniczący Towarzystwa przyrodników polskich im. Kopernika, Korespondent Towarzystwa przyrodniczego Indyi holenderskich w Batawii. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Dublany pod Lwowem.

Henryk Hoyer Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii porównawczej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 13 maja 1902 r.

Kraków, ulica Kolejowa 3.

Jan Kowalczyk, Dr. filozofii, Magister astronomii i geodezji, emer. starszy astronom przy Obserwatorium Uniwersytetu warszawskiego, Członek korespondent b. Towarzystwa naukowego w Krakowie, Członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Warszawa, ul. Koszykowa 5.

Józef Maryan Morozewicz, Prof. p. z. mineralogii w Uniwersytecie Jagiellońskim, Członek Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli w szkołach gimn. i realn., Rzeczyw. Członek ces. rosyjsk. Towarzystwa mineralogicznego w Petersburgu, Tow. mineralog. w Wiedniu i Tow. przyrodników polskich im. Kopernika. Wybrany dnia 13 maja 1902.

Kraków, ulica Wolska 5.

Michał Siedlecki, Dr. filozofii, Profesor p. n. zoologii. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kraków, ulica Studeńska 19.

Stanisław Zaremba, Dr. nauk matematycznych, Profesor p. z. matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, b. Profesor matematyki w Nimes i Cahors. Wybrany dnia 11 maja 1903.

Kraków, ulica Biskupia 5.

Józef Nusbaum, Dr. filozofii i Magister zoologii i anatomii porównawczej, Profesor zwyczajny zoologii i anatomii porównawczej na Uniwersytecie lwowskim, b. Prezes Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek kilku Towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych. Wybrany dnia 17 maja 1904.

Lwów, ulica Romanowicza 20.

Julian Talko-Hryncewicz, Dr. med., Lekarz okręgowy w Troickosawsku, Członek Tow. miłośników przyrody, antropologii i etnografii w Moskwie, Tow. rosyj. antropolog. przy Uniwersytecie petersburskim, Członek rosyj. Towarzystwa geograficznego (jego oddziałów wschodnio-syberyjskich) i t. d. Wybrany d. 11 maja 1903.

Troickosawsk (Syberya wschodnia).

Maryan Smoluchowski, Dr. filoz., Profesor p. z. fizyki teoretycznej Uniw. lwowskiego, Doktor praw honoris causa Uniwersytetu w Glasgowie, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych, b. Docent Uniwersytetu w Wiedniu, Prezes pol. Tow. przyrodników im. Kopernika we Lwowie. Wybrany dnia 15 maja 1908¹⁾.

Lwów, ul. Długosza 8.

---

¹⁾ Maryan Smoluchowski, urodzony 28 maja 1872 w Vorder Brühl koło Wiednia. Po ukończeniu studiów uniwersyteckich w Wiedniu uzyskał tamże w roku 1895 promocję na doktora filozofii. Następne lata spędził na studiach zagranicą, mianowicie w Paryżu, pracując w „Laboratoire de recherches physiques“ prof. Lippmanna w Sorbonie, w Glasgowie pod kierownictwem lorda Kelvina i w instytucie prof. Warburga w Berlinie. W roku 1898 habilitował się jako docent fizyki na Uniwersytecie wiedeńskim, w następnym roku przeniósł veniam legendi na Uniwersytet lwowski. W roku 1900 został tamże zamianowany profesorem nadzwyczajnym fizyki teoretycznej, w następnym roku został wysłany jako delegat lwowskiego Uniwersytetu na uroczystości jubileuszowe do Glasgowa, gdzie otrzymał tytuł honorowego doktora praw (L. L. D.) tamtejszego Uniwersytetu. W roku 1903 został zamianowany profesorem zwyczajnym.

†

Z M A R L I.

Jan Gebauer, Dr. fil., Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny zakrajowy Wydziału filologicznego od r. 1888 — zmarł w Pradze dnia 25 maja 1907.

Półroczne zimowe 1905/6 przebył za granicą, bawiąc przeważnie w Londynie i w Cambridge w celach naukowych.

Ogłosił drukiem następujące prace:

1) Über die innere Reibung in nicht wässrigen Lösungen. — (Sitzgsber. d. Wien. Akad. 102. 1893).

2) Akustische Untersuchungen über die Elasticität weicher Körper. (Sitzgsber. Wien. Akad. 103. 1894).

3) Recherches sur la dépendence entre le rayonnement d'un corps et la nature du milieu environnant. (Comptes Rendus de l'Acad. Paris 122. 1896).

4) Recherches sur une loi de Clausius au point de vue d'une théorie générale de la radiation. (Journal de Physique 5. 1896).

5) Dr. Beattie and Dr. Smoluchowski:

Conductance produced in gases by Röntgen rays, by ultraviolet light, and by uranium, and some consequences thereof. (Philosophical Magazine 43. 1897).

6) Lord Kelvin, Dr. Beattie, Dr. Smoluchowski:

On the electrical equilibrium between uranium and an insulated metal in its neighbourhood. (Philosophical Magazine 45. 1898).

8) Über Wärmeleitung in verdünnten Gasen. (Wiedem. Annalen d. Physik 64. 1898).

9) Über den Temperatursprung bei Wärmeleitung in Gasen. (Sitzgsber. d. Wien. Akad. 107. 1898).

10) On conduction of heat in rarefied gases. (Philosophical Magazine. 46. 1898).

11) Neuere Untersuchungen über die Wärmeleitung in Gasen. (Österr. Chemiker Zeitung 2. 1898).

12) Etherion a new gas? (London Nature 59. 1899).

13) O przewodnictwie cieplnym gazów według dotychczasowych teoryj i doświadczeń. (Prace Matem.-fizyczne 10. 1899).

14) Weitere Studien über den Temperatursprung bei Wärmeleitung in Gasen. (Sitzgsber. Wien. Akad. 108. 1899).

15) O atmosferze ziemi i planet. (Księga pamiątk. jubil. Uniw. Jag. Lwów 1900).

16) O wynikach nowszych badań nad promieniowaniem. (Kosmos 25. 1900).

17) Kongres międzynarodowy fizyków, odbyty w Paryżu 1900. (Wiadom. matemat. 5. 1901).

Henryk Hoyer, Dr. med., Doktor medycyny honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, zasłużony Profesor Uniwersytetu warszawskiego, Członek czynny zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1895 — zmarł w Warszawie dnia 3 lipca 1907 r.

Aleksander Hirschberg, Dr. fil., Profesor historii polskiej Uniwersytetu lwowskiego, Członek korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1903 — zmarł we Lwowie dnia 27 lipca 1907 r.

Karol Potkański, Dr. fil., Profesor historii powszechnej i austriackiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1902 — zmarł w Krakowie dnia 16 sierpnia 1907.

Julian Dunajewski, Dr. praw, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Rzeczywisty Tajny Radca, b. c. k. Minister, K. W. W. orderów św. Szczepana i ces. Leopolda, Kaw. orderu Żelaznej korony I klasy, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miasta Krakowa etc., Członek czynny krajowy Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1872, — Protektor-zastępca Akademii Umiejętności — zmarł w Krakowie dnia 29 grudnia 1907.

William Thomson, Lord Kelvin, emerytowany Profesor Uniwersytetu w Glasgowie, Członek czynny zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od r. 1890 — zmarł w Glasgowie dnia 17 stycznia 1908.

---

18) Über die Atmosphäre d. Erde und Planeten. (Physical. Zeitschrift. 2. 1901).

19) O nowszych postępach na polu teorii kinetycznych materii. (Prace matem.-fizyczne 12. 1901).

20) O zjawiskach aerodynamicznych i połączonych z nimi objawach cieplnych. (Rozprawy Akad. krak. 43. 1903, oraz Bulletin 1903).

21) Przyczynek do teorii endosmozy elektrycznej i kilku zjawisk pokrewnych. (Rozprawy Akad. krak. 43. 1903, oraz Bulletin 1903).

22) O metodzie podobieństwa dynamicznego i jej zastosowaniach w mechanice cieczy i gazów. (Prace matem.-fizyczne 15. 1904).

Władysław Ochenkowski, Dr. fil., Profesor Uniwersytetu we Lwowie, Członek korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1888 — zmarł we Lwowie dnia 8 maja 1908.

Poczet członków nadzwyczajnych:

Maciej Leon Jakubowski, Dr. medycyny i chirurgii, Magister położnictwa, c. k. Rada Dworu, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III kl., em. Prof. p. z. pedyatryi, Obywatel honorowy miasta Krakowa, Członek honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego, Członek honorowy Tow. lekarskiego łódzkiego, Członek Tow. lekarzy galic. we Lwowie, Prezydent Izby lekarskiej zach.-galicyjskiej w Krakowie, Dziekan Wydziału lekarskiego od r. 1893 do 1896 i w r. 1899/1900, Rektor Uniw. Jagiell. w r. 1900/1901.

Kraków, Podwale 10.

Aleksander Stopczański, Dr. med., em. Prof. p. z. chemii lekarskiej na Uniwersytecie Jagiell., Członek koresp. Tow. lek. w Warszawie, przysięgły chemik sądowy.

Kraków, Piaski ad Grzegórzki 12.

23) On the principles of aerodynamics and their application, by the method of dynamical similarity, to some special problems. (Phil. Magazine 7, 1904).

24) Über Unregelmässigkeiten in d. Vertheilung von Gasmolekülen und deren Einfluss auf Entropie und Zustandsgleichung. (Boltzmann Festschrift 1904).

25) O powstawaniu żył podczas wypływu cieczy. (Rozprawy Akad. krak. 44. 1904, oraz Bulletin 1904).

26) Zur Theorie d. electr. Kataphorese. (Physik. Zeitschr. 6. 1905).

27. O drodze średniej cząsteczek gazu i o związku jej z teorią dyfuzji. (Rozprawy Akad. krak. 46. 1906, oraz Bulletin 1906).

28) Zarys teorii kinetycznej ruchów Browna i roztworów mętnych. (Rozprawy Akad. krak. 46. 1906, oraz Bulletin 1906).

29) Zur kinetischen Theorie d. Brown'schen Molekularbewegung und der Suspensionen. (Annalen d. Physik 21. 1906).

30) Przyczynek do teorii ruchów cieczy lepkich, zwłaszcza zagadnień dwuwymiarowych. (Rozprawy Akad. krak. 47. 1907).

31) Zarys najnowszych postępów fizyki. (Muzeum 23. 1907).

32) Kinetyczna teoria opalescencji gazów w stanie krytycznym oraz innych zjawisk pokrewnych. (Rozprawy Akad. krak. 47. 1907, oraz Bulletin Int., Décembre 1907).

WYKAZ STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) Na Wydziale filologicznym.

I. Komisya do badania historii sztuki w Polsce.

Przewodniczący:
Maryan Sokołowski ¹⁾.

Sekretarz:
Julian Pagaczewski,

Członkowie:

Władysław Abraham (Lwów)	Aleksander Czołowski (Lwów)
Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)	Ludwik Ćwikliński (Wiedeń)
Oswald Balzer (Lwów)	Włodzimierz Demetrykiewicz
Władysław Bartynowski	Wojciech hr. Dzieduszycki (Je- zupol, Galicya)
Zygmunt Batoski (Lwów)	Józef Dziekoński (Warszawa)
Klemens Bąkowski	Herman Ehrenberg (Królewiec)
Matias Berson (Warszawa)	Władysław Ekielski
Piotr Bieńkowski	Wacław Fiedorowicz (Witebsk)
Ks. Józef Bilczewski (Lwów)	Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ferdynand Bostel (Lwów)	Ludwik Finkel (Lwów)
Ks. A. Brykczyński (Goworów, pow. Ostrołęcki)	Ludwik Fournier (Lyon)
Stanisław Cercha	Zygmunt Gloger (Warszawa)
Adam Chmiel	Konstanty M. Górski
Wilhelm Creizenach	Maryan Gumowski
Ks. Stanisław Chodyński (Wło- clawek)	Zygmunt Hendel

¹⁾ Niewymienienie miejsca oznacza Kraków.

Aleksander Janowski (Warszawa)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)
Jerzy Kieszkowski (Wiedeń)
Feliks Kopera
Józef Korzeniowski
Michał Kowalczuk (Lwów)
Stanisław Krzyżanowski
Ks. Ferdynand J. Lehner (Praga)
Leonard Lepszy
Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)
Władysław Łoziński (Lwów)
Gustaw bar. Manteuffel (Ryga)
Józef Muczkowski
Jerzy hr. Mycielski
Sławomir Odrzywolski
Julian Pagaczewski
Fryderyk Papée
Ks. Antoni Petruszewicz (Lwów)

Leon hr. Piniński (Lwów)
Antoni Prochaska (Lwów)
Jan Ptaśnik
Ludwik Puszet
Witold Rubczyński (Lwów)
Józef Smoliński (Kleck)
Stanisław Smolka (Niegoszowice)
Maryan Sokołowski
Tadeusz Stryjeński
Emmanuel Świeykowski (Tokarówka, gub. kijowska)
Stanisław Tomkowicz
Ks. Tadeusz Trzciniński (Gniezno)
Bolesław Ulanowski
Maryan Wawrzeńczycki (Warszawa)
Ludwik Wierzbicki (Lwów)
Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Jan Zubrzycki.

Członkowie lwowscy Komisji historii sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Jana Bołoz Antoniewicza.

II. Komisya językowa.

Przewodniczący:

Józef Tretiak.

Zastępca przewodniczącego:

Jan Rozwadowski.

Sekretarz:

Kazimierz Nitsch,

Członkowie:

Samuel Adalberg (Petersburg)

Karol Appel (Warszawa)

Jan Baudouin de Courtenay
(Petersburg)

Tytus Benni (Warszawa)

Eryk Berneker (Praga)

Gerson Blatt (Lwów)

Wilhelm Bruchnalski (Lwów)

Aleksander Brückner (Berlin)

Stanisław Ciszewski (Warszawa)

Jan Czubek

Ludwik Ćwikliński (Wiedeń)

Stanisław Dobrzycki (Fryburg
szwajcarski)

Bolesław Erzepki (Poznań)

Karol Estreicher

Ks. Romuald Koppens (Chyrów)

Władysław Kosiński

Franciszek Kréek (Lwów)

Adam Antoni Kryński (Lwów)

Stefan Kulbakin (Charków)

Jan Leciejewski (Lwów)

Jan Łoś

Antoni Małecki (Lwów)

Antoni Meillet (Paryż)

Józef Mikkola (Helsingfors)

Adam Miodoński

Kazimierz Morawski

Ernest Muka (Freiberg w Sa-
ksonii)

Władysław Nehring (Wrocław)

Kazimierz Nitsch

Piotr Parylak

Zygmunt Paulisz

Holger Pedersen (Kopenhaga)

Wiktor Porzeziński (Moskwa)

Stanisław Ptaszycki (Peters-
burg)

Stefan Ramużt

Józef Rostański

Jan Rozwadowski

Ignacy Stein

Tore Tornbiörnsson (Upsala)

Józef Tretiak

Bolesław Ulanowski

Henryk Ułaszyn (Lipsk)

Jan Werchratski (Lwów)

Roman Zawiliński (Tarnów).

III. Komisya do badań w zakresie historii literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:

Józef Tretiak.

Sekretarz:

Józef Korzeniowski.

Członkowie:

Ludwik Bernacki (Lwów)	Bronisław Gubrynowicz (Lwów)
Józef Bieliński (Warszawa)	Korneli Heck
Ludwik Birkenmajer (Czernichów)	Ferdynand Hoesick
Bolesław Biskupski	Alfred Jensen (Stockholm)
Michał Bobrzyński (Lwów)	Józef Kallenbach (Lwów)
Wilhelm Bruchnański (Lwów)	Antoni Karbowski
Zygmunt Celichowski (Kórnik)	Ks. Władysław Knapiński
Bronisław Chlebowski (Warszawa)	Feliks Koneczny
Adam Chmiel	Feliks Kopera
Ks. Władysław Chotkowski	Józef Korzeniowski
Ignacy Chrzanowski (Warszawa)	Aleksander Kraushar (Warszawa)
Wilhelm Creizenach	Bronisław Kruczkiewicz (Lwów)
Bronisław Czarnik (Lwów)	Adam Antoni Kryński (Lwów)
Wiktor Czermak	Leon Kulczyński
Jan Czubek	Antoni Kurpiel
Antoni Danysz (Lwów)	Jan Leniek (Tarnów)
Samuel Dickstein (Warszawa)	Leonard Lepczy
Stanisław Dobrzycki (Fryburg)	Jan Łoś
Maryan Dubiecki	Franciszek Majchrowicz (Lwów)
Bolesław Erzepki (Poznań)	Maurycy Mann
Karol Estreicher	Antoni Mazanowski
Stanisław Estreicher	Mikołaj Mazanowski
Ks. Jan Fijałek (Lwów)	Leopold Meyet (Warszawa)
Ludomił German (Lwów)	Kazimierz Morawski
Konstanty M. Górski	Jerzy hr. Mycielski
Tadeusz Grabowski	Ks. Stefan Pawlicki
	Karol Petelenz (Lwów)
	Roman Plenkiewicz

Stanisław Ptaszycki (Peters-
burg)
Maryan Reiter (Lwów)
Michał Rolle (Lwów)
Józef Rostański
Witold Rubeżyński (Lwów)
Stanisław Siedlecki
Stanisław Smolka (Niegoszowice)
August Sokołowski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski

Stanisław Tomkowicz
Józef Trotiak
Bolesław Ulanowski
Zygmunt Wasilewski (Lwów)
Stanisław Windakiewicz
Konstanty Wojciechowski
(Lwów)
Wincenty Zakrzewski
Roman Zawiliński (Tarnów)
Maryan Zdziechowski
Michał Żmigrodzki (Sucha).

~~~~~
B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.

I. Komisya historyczna.

Przewodniczący :
Michał Bobrzyński.

Dyrektor zbiorów i wydawnictw :
Wincenty Zakrzewski.

Sekretarz :
Wiktor Czermak.

Członkowie :

Władysław Abraham (Lwów)
Oswald Balzer (Lwów)
Eugeniusz Barwiński (Lwów)
Michał Bobrzyński (Lwów)
Ludwik Boratyński
Ferdynand Bostel (Lwów)
W. A. Bruchnalski (Lwów)
Franciszek Bujak
Zygmunt Celichowski (Kórnik)
Adam Chmiel
Ks. Władysław Chotkowski
Michał Chyliński
Ludwik Źwikliński (Wiedeń)

Bronisław Czarnik (Lwów)
Wiktor Czermak
Aleksander Czołowski (Lwów)
Adam Darowski (Rzym)
Bronisław Dembiński (Lwów)
Hubert Ermisch (Drezno)
Karol Estreicher
Ks. Jan Fijałek (Lwów)
Ludwik Finkel (Lwów)
Zygmunt Gloger (Warszawa)
Ks. Tadeusz Gromnicki
Ludwik Grossé (Wielkie, poczta
Kurów, Król. Polskie)

Alfred Halban (Lwów)	Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)
Waleryan Heck (Tarnopol)	Antoni Prochaska (Lwów)
Wojciech Kętrzyński (Lwów)	Jan Ptaśnik
Stanisław Kętrzyński (Warszawa)	Stanisław Ptaszycki (Petersburg)
Ks. Władysław Knapiński	Kaz. Pułaski (Warszawa)
Feliks Koneczny	Zygmunt Radziwiński (Lwów)
Józef Korzeniowski	Henryk Sawczyński (Lwów)
Aleksan. Kraushar (Warszawa)	Aleksander Semkowicz (Lwów)
Stanisław Krzyżanowski	Stanisław Smolka (Niegoszowice)
Łudwik Kubala (Lwów)	August Sokołowski
Ks. Stanisław Kujot (Grzybno)	Maryan Sokołowski
Stanisław Kutrzeba	Alojzy Szarłowski
Jan Leniek (Tarnów)	Stanisław hr. Tarnowski
Leonard Lepszy	Wacław Tokarz
Maurycy Maciszewski (Tarnopol)	Józef Tretiak
Antoni Małecki (Lwów)	Bolesław Ulanowski
Kazimierz Morawski	Kazimierz Waliszewski (Paryż)
Jerzy hr. Mycielski	Stanisław Windakiewicz
Fryderyk Papée	Wiktor Wittg (Warszawa)
Alfons Parczewski (Kalisz)	Tadeusz Wojciechowski (Lwów)
Maksymilian Perlbach (Berlin)	Stanisław Zakrzewski (Lwów)
	Wincenty Zakrzewski.

II. Komisya prawnicza.

Przewodniczący :

Fryderyk Zoll.

Sekretarz :

Bolesław Ulanowski.

Członkowie :

Władysław Abraham (Lwów)	Maciej Czyszczan (Skołyszyn)
Oswald Balzer (Lwów)	Stanisław Estreicher
Michał Bobrzyński (Lwów)	Ksawery Fierich
Tadeusz Bresiewicz (Wiedeń)	Alfred Halban (Lwów)
Józef Brzeziński	Leopold Jaworski
Franciszek Bujak	Edmund Krzymuski
Włodzimierz Czerkawski	Adam Krzyżanowski

Stanisław Krzyżanowski
Stanisław Kutrzeba
Kazimierz Laskowski (Lwów)
Juliusz Leo
Julian Makarewicz (Lwów)
Józef Milewski (Lwów)
Julian Prus Morełowski (Wiedeń)
Józef Rosenblatt

Michał Rostworowski
Wincenty Tarłowski (Wiedeń)
Bolesław Ulanowski
Alojzy Winiarz (Lwów)
Stanisław Wróblewski
Ignacy Zborowski
Fryderyk Zoll
Fryderyk Zoll (iun.).

C) Na Wydziale matem.-przyrodniczym.

I. Komisja fizyograficzna.

Przewodniczący:
Szczęsny Kreutz.

Sekretarz:
Władysław Kulczyński.

Członkowie:

Leopold Adametz (Wiedeń)
Klaudysz Angermann (Jasło)
Ernest Bandrowski
Franciszek Bartonec (Wiedeń)
Andrzej Batycki (Stary Sambor)
Andrzej Berezowski (Kurzące
Łozy, p. Krzywe Jezioro, gub.
podolska)
Lud. Birkenmajer (Czernichów)
Jan Blauth (Lwów)
Franciszek Błocki (Lwów)
Franciszek Błonski (Spiczycie,
p. Lipowiec, gub. kijowska)
Józef Maryan Bocheński
Zygmunt Bośniacki (San Giu-
liano pod Pisą)
Julian bar. Brunicki (Podhorce)

Andrzej Bryk (Chyrów)
Józef Brzeziński (Prądnik Czer.)
Odo Bujwid
Franciszek Chłapowski (Poznań)
Andrzej Chramiec (Zakopane)
Napoleon Cybulski
Bronisław Antoni Dębski (Wólka
Przybojewska, p. Zakroczym)
Emil Dunikowski (Lwów)
Władysław Dybowski (Niańków,
Litwa)
Henryk Dzedzicki (Warszawa)
Władysław Dzewulski
Józef Dziędzielewicz (Lwów)
B. Eichler (Międzyrzecz, gub.
siedlecka)
Wilhelm Friedberg (Lwów)

- Tadeusz Garbowski
 Ks. Antoni Głodziński (Tarnopol)
 Emil Godlewski
 Stanisław Goliński
 Władysław Gorczyński (Warszawa)
 Mieczysław Grochowski (Trościaniec, p. Zabłotów)
 Józef Grzybowski
 Leon Guńkiewicz (Wadowice)
 Bronisław Gustawicz (Żywiec)
 Roman Gutwiński
 Franciszek Hann (Bohnia)
 J. Hawrysiwicz (Ożydów, Galicya)
 Ludwik Hildt (Warszawa)
 Jan Hołobek
 Henryk Hoyer
 Bolesław Hryniewiecki (Dorpat)
 Leopold Jacobi (Pilzno)
 Edward Janczewski
 Stefan Jentys
 Franciszek Kamiński (Odessa)
 Andrzej Kędziór (Lwów)
 Eugeniusz Kiernik
 Waleryan Klecki
 Stan. Klemensiewicz (Nowy Targ)
 Mikołaj Kobryn (Jarosław)
 Stan. Kontkiewicz (Dąbrowa)
 Andrzej Kornella (Lwów)
 Michał Kornella (Jasło)
 Piotr Koroniewicz (Warszawa)
 Ignacy Kosiński (Chojnowo, p. Przasnysz).
 Mieczysław Kowalewski (Dublany)
- Szczesny Kreutz
 Seweryn Krzemieniewski
 Władysław Kulczyński
 Wiktor Kuźniar
 Jan Lewiński (Warszawa)
 Władysław Łaska (Lwów)
 Henryk Lgocki (Rostów)
 Mieczysław Limanowski (Zakopane)
 Michał Łempicki (Dąbrowa)
 Jarosław Łomnicki (Lwów)
 Maryan Łomnicki (Lwów)
 Walery Łoziński (Lwów)
 Ks. Jan Markow (Smolnik ad Wola Michowa)
 Wojciech Mączyński (Warszawa)
 Romuald Merecki (Warszawa)
 Józef Morozewicz
 Konrad Mościcki
 Edward Niezabitowski (Nowy Targ)
 Julian Niedźwiedzki (Lwów)
 Jan Nowak (Lwów)
 Leon Nowakowski (Czernichów)
 Aleksander Nowicki
 Franciszek Nowosielski (Stanisławów)
 Karol Olszewski
 Stanisław Olszewski (Lwów)
 Józef Orłowski (Łuczyńczyk, p. Niemiercze)
 Józef Paczowski (Cherson)
 Feliks Piestrak (Dolina)
 Adam Piwowar (Ząbkowice)
 Wilhelm Pokorny (Chyrów)

Józef Mikołowski-Pomorski (Dublany)
Wiktor Poźniak (Lwów)
Maryan Raciborski (Dublany)
Bronisław Radziszewski (Lwów)
Antoni Rehman (Lwów)
Wojciech Rogala (Lwów)
Kazimierz Rogóyski
Eugeniusz Romer (Lwów)
Józef Rostański
Maurycy Rudzki
Fryderyk Schille (Kotoryny, p. Żurawno)
Michał Siedlecki
Józef Siemiradzki (Lwów)
Tadeusz Sikorski
Ludwik Sitowski
Tomasz Słomski (Lwów)
Jerzy Smoleński
Stanisław Smreczyński
Jan Śniezek
Zygmunt Sobolewski (Jarosław)
Stefan Stobiecki
Leon Syroczyński
Władysław Szajnocha
Jan Sznabl (Warszawa)
Jan Sztoleman (Warszawa)
Kazimierz Szulc (Dublany)
Wawrzyniec Teisseyre (Lwów)

Franciszek Tomaszewski (Sambor)
Józef Trzebiński (Śmiła, gub. kijowska)
Władysław Tyniecki (Lwów)
Seweryn Udziela (Podgórze)
Wiktor Uhlig (Wiedeń)
Franciszek Vetulani
Henryk Walter
Jan Werchratski (Lwów)
Zygmunt Weyberg (Warszawa)
Antoni Wierzejski
Ferdynand Wilkosz
Edward Windakiewicz (Stebnik)
Tad. Wiśniowski (Lwów)
August Witkowski
Eustachy Wołoszczak (Lwów)
Kazimierz Wójcik
Jan Wysogórski (Wrocław)
Józef Zaborski (Horodenka)
Józef Zajączkowski (Sanok)
Edmund Załęski (Trzykosy, p. Klimontów, gub. Radomska)
Hugo Zapałowicz (Zawoja)
Stanisław Zaręczny (Wiedeń)
Bron. Znatowicz (Warszawa)
Rudolf Zuber (Lwów)
Czesław Zubrzycki (Rzeszów)
K. Żukowski (Podmonasterek)

Prace tej Komisji są rozdzielone na 5 sekcji pod kierunkiem:
1) *meteorologiczna*, prof. Rudzkiego; 2) *geologiczna*, profesora Kreutzta; 3) *botaniczna*, prof. Janczewskiego; 4) *zoologiczna*, prof. Kulczyńskiego; 5) *rolnicza*, prof. Godlewskiego.

II. Komisya antropologiczna.

Przewodniczący:

Napoleon Cybulski.

Sekretarze:

Włodzimierz Demetrykiewicz.

Seweryn Udziela.

Członkowie:

Jan Baudouin de Courtenay

(Petersburg)

Jan Biela (Drohobycz)

Piotr Bieńkowski

Gerson Blatt (Lwów)

Adam Bochenek

Michał Brensztejn (Telsze, gub.
kowieńska)

Franciszek Bylicki

Stanisław Ciechanowski

Stanisław Ciszewski (Warszawa)

Napoleon Cybulski

Wiktor Czermak

Adolf Černý (Praga)

Stan. Jan Czarnowski (Miechów)

Włodzimierz Demetrykiewicz

Stan. Dobrzycki (Fryburgszwaj.)

Tadeusz Dowgird (Plemborg,
gub. kowieńska)

Władysław Dybowski (Niań-
ków na Litwie)

Bolesław Erzepki (Poznań)

Michał Federowski (Podol, gub.
wileńska)

Zygmunt Gloger (Warszawa)

Józef Grajnert (Częstochowa)

Michał Greim (Kamieniec Po-
dolski)

Wojciech Grzegorzewicz (Lwów)

Bronisław Gustawicz (Żywiec)

Karol Hadaczek (Lwów)

Henryk Hoyer

Julian Talko-Hryncewicz (Troj-
ckosawsk, Syb. wsch.)

Jan Kantor (Jarosław)

Feliks Kopera

Władysław Kosiński

Kazimierz Kostanecki

Ludwik Krzywicki (Warszawa)

Leonard Lepszy

Jan Łoś

Erazm Majewski (Warszawa)

Leonard Masing (Dorpat)

Karol Mátyas (Bochnia)

Ernest Muka (Freiberg w Sa-
ksonii)

Czesław Neymann (Winnica Po-
dolska)

Kazimierz Nitsch

Zyg. Noskowski (Warszawa)

Wład. Olechnowicz (Lublin)

Tadeusz Pilat (Lwów)

Zygmunt Radziwiński (Lwów)

Jan Rozwadowski

Józef Rostafiński

Maurycy Rudzki

Leon Rutkowski (Płońsk, gub.
warszawska)

Jerzy Sauerwein (Chrystiania)

Ludwik Stieda (Królewiec)

4*

Kazimierz Stołyhwo (Warszawa)
Jan Świętek
Wandalin Szukiewicz (Nacza,
Ejszyski, gub. wileńska)
Włodz. Tetmajer (Bronowice)
Józef Tretiak
Maryan Udziela (Zaleszczyki)
Seweryn Udziela (Podgórze)
Leon Wachholz

Maryan Wawrzyniecki (War-
szawa)
Zyg. Wierzchowski (Drohobycz)
Zygmunt Wolski (Warszawa)
Adam Zakrzewski (Warszawa)
Roman Zawiliński (Tarnów)
Stanisław Zdziarski (Lwów)
Čeněk Zibrt (Praga czeska)
Michał Żmigrodzki (Sucha).

III. Komisya historyi oraz bibliografii nauk matematy- cznych i przyrodniczych.

Przewodniczący:

Władysław Natanson.

Zastępca Przewodniczącego:

Władysław Kulczyński.

Przewodniczący Sekcyi historyi nauk:

Ludwik Birkenmajer.

Sekretarz:

Ludwik Bruner.

Członkowie:

Ernest Bandrowski
Adolf Beck (Lwów)
Józef Bieliński (Warszawa)
Ludwik Birkenmajer (Czerni-
chów)
Adam Bochenek
Tadeusz Browicz
Ludwik Bruner
Franciszek Bujak
Franciszek Chłapowski (Poznań)
Stanisław Ciechanowski
Napoleon Cybulski

Włodzimierz Demetrykiewicz
Samuel Dickstein (Warszawa)
Stanisław Droba
Józef Eismond (Warszawa)
Tadeusz Estreicher (Fryburg
szwajc.)
Jan Franke (Lwów)
Franciszek Giedroyc (Warszawa)
Emil Godlewski sen.
Emil Godlewski jun.
Władysław Gosiewski (War-
szawa)

Lucyan Grabowski	Bronisław Pawlewski (Lwów)
Józef Grzybowski	Adam Prażmowski
Władysław Heinrich	Jan Pruszyński (Warszawa)
Henryk Hoyer	Kazimierz Rogóyski
Maryan Jakowski (Warszawa)	Eugeniusz Romer (Lwów)
Edward Janczewski	Józef Rostafiński
Wład. Janowski (Warszawa)	Maurycy Rudzki
Stefan Jentys	Józef Rychter (Lwów)
Antoni Karbowski	Bronisław Sawicki (Warszawa)
Leon Klecki	Julian Schramm
Waleryan Klecki	Michał Siedlecki
Kazimierz Kostanecki	Jan Sosnowski (Warszawa)
Szczęśny Kreutz	Władysław Szajnocha
Seweryn Krzemieniewski	Stanisław Tołłoczko (Lwów)
Feliks Kucharzewski (Warszawa)	Jan Tur (Warszawa)
Antoni Kuczyński (Warszawa)	Antoni Wierzejski
Władysław Kulczyński	August Witkowski
Wacław Láska (Lwów)	Augustyn Wróblewski
Leon Marchlewski	Stanisław Wroński (Warszawa)
Stanisław Maziarski	Władysław Zahorski (Wilno)
Józef Morozewicz	Jan Zaleski (Dublany)
Władysław Natanson	Stanisław Zaremba
Julian Nowak	Jan Zawidzki (Ryga)
Karol Olszewski	Bronisław Znatowicz (Warszawa)
	Kazimierz Żorawski.

Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6, Quai d'Orléans).

Komitet miejscowy: Książę Adam Czartoryski — przewodniczący; Władysław Mickiewicz — sekretarz; Bronisław Kozakiewicz — podskarbi; Tadeusz Chojecki, Witold Hryniewicki, O. Ludwik Lescoeur, Kazimierz Stryjeński, Władysław hr. Zamoyski.

Adjunkt: W. Strzembosz.

BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Prof. Jan Czubek.

Zastępca Bibliotekarza: Prof. Jan Pawlica.

BIURO AKADEMII.

Według § 23 Statutu Biuro Akademii znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego.

(Godziny urzędowe od godz. 10—2).

SKŁAD:

Adjunkt: Józef Rydel.

Zastępca Adjunkta: St. Korbek.

Podskarbi: Kazimierz Gadomski.

Rachmistrz: Bolesław Antoniewicz.

Woźny: Ludwik Słowiński.

Sprzedaż wydawnictw znajduje się

w Księgarni Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie (Pałac Spiski).

POSIEDZENIE PUBLICZNE
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 16 maja 1908

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

I.

PRZEMÓWIENIE

PREZESA J. E. STANISŁAWA Hr. TARNOWSKIEGO.

Z polecenia Jego Ces. i Król. Wysokości Najdostojniejszego Arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, Protektora Akademii, na mocy pisma z dnia 25 kwietnia, mam zaszczyt w braku wice-protektora zagać tegoroczne publiczne posiedzenie Akademii.

Przed rokiem odzywał się z tego miejsca inny głos: jego brak jest dziś pierwszą myślą każdego z nas, a między nami wszystkimi, którzy tu jesteśmy, widzimy tego, którego niema. Straciliśmy Dunajewskiego. Dla Akademii strata wielka, jednego z organizatorów i założycieli, czynnego członka od początku, gorliwego opiekuna kiedy był przy władzy, zastępy protektora, ozdoby i chluby zawsze. Ale społeczeństwo straciło więcej: człowieka, który jego praw bronił, jego sprawy prowadził z dobrym skutkiem, który polityczną roztropnością i zdolnością dorósł miary prawdziwego męża stanu, a prawością i wzniosłością charakteru, dawał przykład i wzór publicznego ducha, obywatelskiej enoty, tej co nigdy człowieka, ale zawsze sprawę ma za cel, nigdy nikomu i niczemu tylko tej sprawie jedynie służy. Z odwagą i śmiałością, z godnością osobistą i narodową, ze stało-

ścią przekonani i zasad, roztropnie a stanowczo, beznamiętnie a sprężysto. Ze zdolnością, co każdemu stanowisku sprostą i podoła, nawet tak trudnemu, jak ratowanie skarbu i sił wielkiego państwa, zdawna zachwianych i marnowanych; co stanowiska nie pragnąc, umie je świetnie i skutecznie zająć, i umie z niego ustąpić godnie. Jednego tylko nie umie: odstąpić swoich przekonań.

Dunajewski ma wielkie miejsce, świetną kartę w historii Austrii, i w historii porobiorowej Polski. Nie tu czas i miejsce wspominać jego trudy, walki i zasługi: ale to należy się zaświadczyć, że podniósł sławę polskiego imienia i znaczenie polskiego kraju w tem państwie, że zmył z niego zadawnioną opinię bezrządności i nieładu, a dał dowód i miarę jego zdolności rządzenia, że działał i rządził mądrze, dobroczynnie dla tego państwa i dla własnego kraju. Państwu przywrócił możność działania, siłę i równowagę, swojemu narodowi, nam dawał naukę, czem polityczne działanie jest i jak prowadzonym być winno, jeżeli ma być skutecznem. Kierownikiem naszej polityki był przez długie lata; jej nauczycielem może zostać na zawsze.

Po wiekach i wiekach wspomina świat tego Rzymianina, co z władzy, z dyktatury powrócił do pługa. Jest coś podobnego do tej rzymskiej cnoty w sposobie jak Dunajewski wrócił do skromnego prywatnego życia. Naukę polityki dawał jako poseł i jako minister; naukę godności, naukę charakteru, dał swoim wystąpieniem z rządu i całym swoim życiem, do ostatka. Czy mamy go żałować, że umarł? Dla siebie, oczywiście tak, dla niego — nie. Dożył sędziwej starości, zrobił i dał

z siebie wszystko co mógł, więcej już zrobić nie mógł i poszedł na odpoczynek wieczny — na dobrze zasłużoną nagrodę; a nie dożył, nie doczekał, nie widział tego, na co my dziś patrzymy.

W takim smutku nie odbywaliśmy żadnego z naszych posiedzeń. Kiedy śmierć, strata, nieszczęście, przychodzi z woli Bożej, jest boleść, ale kiedy przychodzi ze złej woli człowieka, to do boleści przybywa zgroza, do żalu za ofiarą przybywa gorycz oburzenia na zbrodnię, do współczucia dla nieszczęśliwych troska o stan społeczeństwa, w którym szerzy się zło. Śmierć Andrzeja Potockiego wstrząsnęła całym krajem do samej głębi jego uczuć; żal za znakomitym człowiekiem, znakomitym namiestnikiem, głową kraju i jego sługą, jego doskonałym obywatelem — wrażenie śmierci niewinnej a podziw dla śmierci bohaterskiej i cnotliwej, to jedna połowa naszych uczuć, a drugą jest troska, frasunek. Ta śmierć dała nam ujrzeć i zmierzyć takie głębie złego, nienawiści, przewrotności, zepsucia, jakich nie przypuszczaliśmy w tej mierze i stopniu.

Akademia nie zajmuje się politycznymi sprawami, ani bieżącymi wypadkami, ale należy do tego narodu, z niego jest, jemu służy, z nim czuje. Dzieliłaby jego radości, gdyby one były, dzieli boleści i smutki; czei to, co w nim szlachetne i piękne. Nie odpowiedziałyby ani swojemu uczuciu i sumieniu, ani temu, co kraj o niej myśli, a od niej żądać ma prawo, gdyby na grobie Andrzeja Potockiego nie złożyła słowa hołdu i żalu.

Nauka nie wchodzi w szranki zapasów, nie miesza się do walk: ma swoją dążność i swoje prawo szukać prawdy i jej służyć. Ale przez to nie odrywa się od

rzeczywistości, od współczesnego życia. „Biada wiedzy, która nie pomaga wiedzącemu“, i nauka, choć się do zapasów i wypadków nie miesza, pomagać powinna, i chce, i pośrednio pomagać może. Ona przez to właśnie, że od bieżących spraw trzyma się zdala, może strzedz się sama, a nas wkładać do strzeżenia się od namiętności; ona niewidzialnie kształci umysły do spokoju i równowagi, a przez to, że swojemi zadaniami wzniesiona jest nad codzienne, powszednie sprawy i zabiegi, uczy i przyzwyczajają ogarniać ogół tych spraw wzrokiem spokojnym, a daleko sięgającym. W zawodzie Dunajewskiego, naprzykład, niewątpliwie naukowe powołanie i naukowa praca wyrobiły, rozwinęły te wrodzone przymioty równowagi, posiadania siebie i roztropności, któremi jaśniał jako mąż stanu. Czy wolno jest z jego przykładu wyciągnąć wróżbę i życzenia? Jak on, Panie Namiestniku, zacząłeś od naukowego powołania, jak on byłeś profesorem tego Uniwersytetu, jak on jesteś członkiem tej Akademii — drugim jej członkiem, który staje na czele rządu tego kraju. Obejmujesz ten rząd w warunkach tak trudnych, jak żaden z Twoich poprzedników; niechże nam, Twoim kolegom, wolno będzie złożyć ci dobre życzenia na tę ciężką drogę i wyrazić wiarę, że podobny do Dunajewskiego równowagą, posiadaniem siebie i roztropnością, będziesz jak on rządził mądrze i dobrze, daj Boże, jak najdłużej.

O ważniejszych Akademii sprawach w ubiegłym roku poda wiadomość Pan Sekretarz Generalny. Ja przestaję na tem, że mieliśmy bolesne straty w ludziach, ale oprócz tych nie zdarzyło nam się nic złego: owszem, mieliśmy znowu zaszczytne i pocieszające dowody ży-

czliwości i dobrej woli. O potrzebach Akademii dałoby się mówić wiele: jedną tylko wspomnę, która dotkliwie czuć się daje. Nasz Wydział trzeci, matematyczno-przyrodniczy, wydaje się na pozór lepiej uposażony od innych, skoro pobiera połowę dochodów Akademii, a druga połowa dzieli się pomiędzy dwa inne Wydziały. Ale, naprawdę, ten Wydział jest najuboższym. Jego prace i wydawnictwa są nierównie kosztowniejsze: kiedy zaś tamte dwa Wydziały mają z zapisu dobroczyńców pewne fundusze przeznaczone wyłącznie na ich prace, to Wydział trzeci nie ma takich zgoła żadnych. Ma zaś przed sobą dwa zadania, dwa przedsięwzięcia wielkiej wagi i wielkiego nawet praktycznego pożytku, a wykonać ich nie może, bo na przeszkodzie stoi brak środków.

Pierwsza z tych potrzeb — to możliwość badań doświadczalnych. Posiadamy mało pracowni naukowo-doświadczalnych; te, które posiadamy, są uposażone niemal bez wyjątku niedostatecznie. W innych krajach są różne sposoby popierania nauki doświadczalnej; w Anglii, na przykład, na każdym uniwersytecie, w każdym „University College“ nawet istnieją stypendya, przeznaczone dla młodych adeptów nauki, dla początkujących badaczy (nie dla uczniów w pospolitem znaczeniu), dopomagające im pod warunkiem, że przez okres czasu oznaczony oddawać się mają badaniom samodzielnym w pracowniach naukowych. Tacy młodzi adepci, nie elementarni uczniowie, są naturalnem uzupełnieniem, są chlubą profesora, zarazem stanowią dla niego bodziec skuteczny do nieustannego poszukiwania. Pamiętajmy zaś, że nie sama tylko wiedza, czyli suma wiadomości, nie tylko uczoność, lecz zdolność i umiejętność badania jest, zwłaszcza

w naukach przyrodniczych, istotą życia naukowego i prawdziwą dźwignią uniwersytetów.

Druga zaś wielka potrzeba, drugie wielkie zadanie, które Wydział matematyczno-przyrodniczy mógłby spełnić, gdyby miał środki, to poznanie naszego kraju pod względem przyrodniczym; zaniedbanie tej sprawy jest nie tylko dla nas ujmą, ale i szkodą dla przemysłu i rękodzieł, dla górnictwa, zwłaszcza dla rolnictwa polskiego.

Ażeby dać znów tylko przykład: badania gleboznawcze są u nas, zarówno w Galicyi, jak w Królestwie, zaledwie u początku. Nie znamy, naukowo nie znamy, gleby, na której pracujemy, ani klimatu, którego wpływowi powodzenia i klęski tak często przypisujemy. Zbadanie gleboznawcze Galicyi — to zadanie olbrzymie. Akademia, specjalnie jej Wydział matematyczno-przyrodniczy ze współudziałem Komisji fizyograficznej, rozważa sposoby i środki, które mogłyby przyspieszyć wykonanie tego ogromu pracy; być może, że uczyni właściwe przedstawienia w tej sprawie Sejmowi. Jakikolwiek będzie dalszy los tych projektów, ofiarność, a choćby i udział chętny w pracy społeczeństwa, zwłaszcza ziemian polskich — może być wielką w tych usiłowaniach pomocą.

Na zakończenie wyraz szczerej i gorącej wdzięczności Akademii dla wszystkich tych, co łaskawie zaszczycają ją swoim zaufaniem i życzliwością. W szczególności, przed innymi, dzięki Waszej Eminencji, dzięki J. E. Panu Namiestnikowi, dzięki J. E. Panu Marszałkowi, za podjęty trud powtórnego w odstępie paru dni

przyjazdu. Z tem podziękowaniem zaś niech raczą wszyscy obecni, i ci co życzliwi, choć tu nieobecni, przyjąć rzetelne, sumienne zapewnienie, że Akademia chce i będzie służyć zawsze uczciwie, gorliwie, w lepszej czy gorszej doli, a im czasy cięższe i smutniejsze, tem więcej się do tego obowiązku poczuwa.

II.

Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od kwietnia 1907 do kwietnia 1908.

W roku zeszłym ubyło z grona członków Akademii siedmiu. Z tych jeden z Wydziału filologicznego, czterech z Wydziału historyczno-filozoficznego, a dwóch z Wydziału matematyczno-przyrodniczego. Najboleśniejszą dla Akademii była śmierć jej Protektora-Zastępcy, Juliana Dunajewskiego. Pan Prezes co tylko poświęcił pamięci Zmarłego część główną swojego przemówienia. Dodać chyba tylko do tych słów można, że lepszego i bardziej wyrozumiałego pośrednika pomiędzy Najdosłójniejszym Protektorem a Zarządem Akademii pomyśleć sobie nie można. Wszystkie sprawy naszej instytucji budziły w s. p. Julianie Dunajewskim najżywsze zainteresowanie i nigdy nie skąpił swego czasu, ażeby wysłuchać relacji Sekretarzy Generalnych i udzielić zawsze najżyczliwszej rady.

Prof. Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Jan Gebauer, był członkiem naszej Akademii od roku 1888. Jeden z najznakomitszych sławistów poświęcił swe życie

badaniom nad gramatyką historyczną czeską i nad słownikiem staroczeskim. Nie było mu dane obydwu tych pomnikowych dzieł doprowadzić do końca, nie mniej jednak naukowe zasługi Zmarłego zapewniają Mu tak u własnego narodu, jak u wszystkich innych pierwszorzędne stanowisko.

Ś. p. Aleksander Hirschberg, od roku 1903 członek korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego, rozdzielił swoją działalność pomiędzy Zakładem narodowym im. Ossolińskich a Uniwersytetem we Lwowie. Pracował przeważnie nad historią polską XVI i XVII stulecia. Liczne naukowe podróże, przedsiębrane przez niego po wielu krajach europejskich, pozwoliły mu zgromadzić niezwykle obfity materiał źródłowy, który użytkowany w jego pracach nadał im charakter samodzielnych i trwałej wartości badań. Należy mu się osobna wdzięczność za poszukiwania do historii powstania polskiego z roku 1830—31. Dzisiaj, kiedy Akademia podjęła — jako jedno z głównych swych zadań — wydawnictwo źródeł porozbiorowych, wypada z wielkiem uznaniem skonstatować, że badania ś. p. Hirschberga znakomicie utarowały drogę do publikacyi, które się obecnie ogłasza.

Prawdziwym ciosem dla Akademii i rozmaitych jej naukowych przedsięwzięć była śmierć Karola Potkańskiego, również członka korespondenta Wydziału historyczno-filozoficznego. Oceniając jego działalność naukową z tego, co za życia drukiem ogłosił, wypada Zmarłemu przyznać stanowisko pierwszorzędnego i na wskrós oryginalnego badacza. Lecz to, co ogłosił, to tylko drobna cząstka tego, co przemyślał, naukowo zbadał i do

wydania przygotował. Natura niezmiernie wykwintna, traktująca naukę niezwykle szeroko, a przytem na podkładzie artystycznym, ś. p. Karol Potkański łączył w sobie ścisłość i dokładność fachowego badacza ze smakiem i miarą wybitnego pisarza. Są historycy o wielkiej płodności literackiej, którzy dzieło za dziełem produkują, ale których twórczość blisko graniczy z rzemiosłem. Prace ich są pożyteczne, ale nie wywołują uczucia silnie zarysowanego indywidualizmu i troski o szukanie nowych dróg dla rozszerzenia widnokręgów przedsięwziętych badań. Karol Potkański z tym typem uczonych nie miał nic wspólnego. Dla niego praca naukowa to nie było mechaniczne zastosowanie utartych metod, ale borykanie się z tem wszystkim, co do swojej pracy chciał włożyć, za czem mozolnie szukał i co było odbiciem wielkiej jego intelektualnej wrażliwości. Jako profesor odznaczał się sumiennością nie tylko pedagogiczną, ale w najwyższym stopniu naukową. Miernikiem dla niego nie były tylko potrzeby uczniów, ale przede wszystkim własne poczucie, czy to, co im daje, jest najlepszą częścią jego naukowej możliwości.

W gronie kolegów i przyjaciół nie liczono się z ewentualnością, że tak szybko ulegnie słabej swej fizycznej konstytucji. Gdy umarł, oceniono natychmiast próżnię, którą po sobie zostawił i którą nie łatwo i nie prędko będzie można wypełnić. Przyjaciele jego i uczniowie tracą w nim szlachetnego towarzysza i przewodnika, ale nauka polska najbardziej przez jego śmierć pokrzywdzona, traci jednego z tych uczonych, którzy nie zjawiają się często i których naszemu społeczeństwu najbardziej jest potrzeba.

Ś. p. Władysław Ochenkowski, członek korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego od r. 1888, był typem poważnego i wielkiej miary uczonego. Wykonywał przez lat kilka nauczycielską działalność w Niemczech, zajmował się stosunkami ekonomicznymi Anglii, miał żywy interes dla wszelkich zagadnień ekonomicznych i wielkie doświadczenie w ich traktowaniu. Powołany na Uniwersytet lwowski zetknął się bliżej ze sprawami ekonomicznymi Galicyi i poświęcił im cały szereg prac wielkiej wartości. Jako nauczyciel uniwersytecki, ceniony niezwykle przez kolegów i uczniów, nie łatwy będzie do zastąpienia na każdym polu, na którym działał.

Ś. p. Profesor Henryk Hoyer, członek zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od roku 1895, był jednym z najwybitniejszych profesorów Uniwersytetu warszawskiego i wszechstronnym badaczem na polu nauk biologicznych oraz anatomii i fizjologii. Zasługi jego odnoszą się do najrozmaitszych kierunków. Dbałym był nie tylko o samodzielne badania w obrębie swych specjalności, ale także o dostarczenie słuchaczom znakomitych podręczników. Kilkudziesięcioletnia jego praca uniwersytecka pozostawiła niezatarte ślady i zaskarbiła mu uznanie i wdzięczność w szerokich sferach naukowych tak w kraju, jak za granicą.

Ś. p. William Thomson, emerytowany Profesor Uniwersytetu w Glasgowie a członek czynny zagraniczny Wydziału matematyczno-przyrodniczego od roku 1890, należał do tych światowej sławy uczonych, których przynależność do Akademii Krakowskiej była zaszczytem dla naszej instytucji. Kiedy zmarł 17 stycznia

1908 roku obdarzony wszystkimi odznaczeniami, jakimi Anglia i europejskie instytucje naukowe rozporządzają — wszystkie dzienniki podnosiły znaczenie jego dla nauk fizycznych oraz innych pokrewnych, które swoim wyjątkowym talentem przez lat kilkadziesiąt naprzód posuwał. Kilku członków naszej Akademii pracowało pod jego kierunkiem; stąd tem większa wdzięczność dla jego osoby i działalności, która nie tylko przez książki, ale także przez wykształconych przez niego uczniów wycisnęła swe piętno na polskim życiu naukowym.

W roku obecnym po raz pierwszy weszły w życie dwa fundusze, pozostające pod bezpośredniem kierownictwem Zarządu Akademii, a to: a) fundusz wydawniczy ś. p. Wiktora Osławskiego, przeznaczony na ogłaszanie prac naukowych stypendystów tej samej fundacji oraz: b) fundusz na wydawnictwo podręczników przyrodniczych, kreowany przez Senat Uniwersytetu Jagiell. Kosztem pierwszego funduszu ogłoszone zostały: p. Wł. Heinricha „Psychologia uczuć“ (str. VIII + 256) i p. A. Szelałowski „Rozkład Rzeszy i Polska za panowania Władysława IV“ (str. X + 265); kosztem drugiego: p. S. Zaremby: „Zarys pierwszych zasad teoryi liczb całkowitych“ (str. nl. 8 i l. 166). Nakładem tego samego funduszu rozpoczęte zostało wydanie obszernego podręcznika „Anatomii człowieka“ w opracowaniu prof. A. Bochenka.

Komitet dla dziejów Polski porozbiorowych w ubiegłym roku prowadził w dalszym ciągu rozpoczęte wydawnictwa według planu ustalonego w r. 1906 i 1907, w szczególności:

a) Dyaryusza Sejmu z r. 1830—1831, powie-

zonego Prof. Rostworowskiemu, dwa tomy zostały wydane (I. 1907; II. 1908), trzeci znajduje się w druku.

b) Korespondencyi X. Lubeckiego z Ministrami Sekretarzami Stanu, powierzonej Prof. Smolce, trzy tomy są na ukończeniu.

c) Mikołaja Malinowskiego Księgę wspomnień 1907 i

d) Pamiętniki Ignacego Domejki (1831—1838) 1908 wydał Prof. Józef Tretiak.

h) Cztery tomy Pamiętnika Generała Prądzyńskiego, wydane przez Hr. Moszyńskiego i p. Br. Gembarzewskiego, są na ukończeniu.

Z dalszych wydawnictw powierzył Komitet wydanie.

g) Notat do pamiętnika Wład. Daniłowskiego Prof. J. Czubkowi, która to praca również znajduje się w druku.

Zabiegi Komitetu około wyszukania nowych i cennych źródeł pamiętnikowych znalazły bardzo żywy odzew w szerokich kołach społeczeństwa i wywołały cały szereg ofert, stwierdzających gotowość złożenia w Akademii (jako depozyt, czy też w celach sporządzenia opisu) listów i pamiętników. Komitet przyjmując z wdzięcznością powyższe ofiary, pragnie utworzyć swoje własne archiwum, z któregoby i sam mógł czerpać materiały dla swoich wydawnictw, a względnie w którym mógłby przechowywać odpisy dla użytkowania przez pracowników na niwie naukowej.

Encyklopedia polska. W ciągu roku ubiegłego zebrał Komitet Encyklopedyi informacje od współpracowników tego dzieła, dotyczące terminu, w którym będą gotowi ze swojemi pracami. Na podstawie tych

informacji okazało się, iż przeważna ilość działów będzie prawdopodobnie wykończona z początkiem roku 1909, tak że w tym terminie będzie można przystąpić do kolejnego rozpoczęcia druku kilkunastu działów. Natomiast wskutek śmierci kilku wybitnych współpracowników, a przede wszystkim ś. p. Piekosińskiego i Potkańskiego, oraz wskutek rezygnacji kilku innych z pomiędzy zaproszonych autorów, — okazała się potrzeba w niektórych działach (np. w dziale poświęconym pierwotnej kulturze słowiańskiej, naukom pomocniczym historycznym, kościołowi, stosunkom gospodarczym etc.) — zaproszenia nowych współpracowników, wskutek czego druk tych działów nie będzie mógł być rozpoczęty w powyższym terminie. Z początkiem roku 1908 zaczęły już napływać z zakresu kilku działów gotowe rękopisy prac, mających być pomieszczone w Encyklopedyi, a Komitet uchwalił przydzielić te prace do zreferowania redaktorom odnośnych działów. Celem ustalenia i ujednostajnienia zewnętrznej strony wydawnictwa, uchwalił Komitet rozpocząć wydawnictwo od ogłoszenia zeszytu próbnego, zawierającego jedną z mniejszych prac a mającego posłużyć współpracownikom za wzór przy ostatecznem przygotowywaniu do druku zewnętrznej formy ich artykułów.

Komitet dla wydawnictwa Greckich Ojców kościoła IV wieku. Prace przygotowawcze do edycji krytycznej Grzegorza z Nazyanzu postępowały naprzód; prof. Sinko ukończył kollacje rękopisów włoskich, nad kodeksami wiedeńskimi pracuje obecnie prof. Seweryn Hammer.

Wydział filologiczny drukował w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw: t. XLIV., który jest już na ukończeniu

(ma już 22 arkusze druku) i t. XLV., na który odbito arkuszy 12. W osobnem wydaniu drukuje się obszerna praca dr. Tadeusza Grabowskiego: „Literatura Aryańska w Polsce“, przedstawiona w poprzednim roku na posiedzeniach Wydziału, a która także wyjdzie niebawem z druku. Prócz tego w zakresie Wydziału filologicznego w ubiegłym roku wydano: 1) Oskar Kolberg, Wołyń. Obrzędy, melodye, pieśni, z brulionów pośmiertnych wydał Józef Tretiak str. XI i 450. 2) J. Karłowicz, Słownik gwar polskich T. V. (litery R, S, Ś, T) do druku przygotował J. Łoś, str. 462. 3) Rozmyślanie o Żywocie Pana Jezusa. Z rękopisu grecko-katolickiej Kapituły przemyskiej wydał Aleksander Brückner, str. 85 (Nr. 54 Biblioteki pisarzy polskich). 4) Materyały i prace Komisji językowej Akad. Umiejętności, 8°, T. II., zeszyt trzeci i ostatni, str. 311—478. 5) Sprawa reformy pisowni polskiej, 8°, str. 8. 6) L. Lepszy, Indeks osób, miejscowości i rzeczy zawartych w tomie VII Sprawozdań do badania historyi sztuki w Polsce, fol., str. 115 i 3 nl. 7) Sprawozdania do badania historyi sztuki w Polsce, fol. T. VIII., zeszyt 1 i 2. Tablic 3, rycin w tekście 396, str. 228 i CCXLVIII. 8) Wreszcie pomnikowego dzieła Estreichera, Bibliografia polska, ukazał się T. XXII (litera M—My), str. 673 i XVII.

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego przedstawiono w ubiegłym roku następujące prace:

Z zakresu językoznawstwa. J. Łoś: „O polskich partykułach i spójnikach“. — J. Rozwadowski: „Z fonetyki proklityk zwłaszcza prepozycyi w językach słowiańskich“.

Z zakresu historyi literatury i oświaty

W. Bruchnalski: „Rozwój twórczości pisarskiej Mikołaja Reja“. — J. Tretiak: „O wyjeździe Słowackiego z Warszawy w r. 1831. Przyczynek do biografii poety“. — W. Bruchnalski: „Recepcja kultury renesansowej w Polsce wobec braku recepcji prawa rzymskiego“. — Zbigniew Kniaźołucki: „Do genezy poematu Mikołaja Reja „Wizerunek Żywota Poczciwego Człowieka“. — Tad. Grabowski: „Kwestya autorstwa Proteusa albo Odmieńca z r. 1564“. — Tenże: „Piotr Skarga na tle sporów religijnych w. XVI. Cz. I. Poprzednicy Skargi“. — K. Wojciechowski: „Pierwsze naśladownictwo Nowej Heloizy w romansie polskim (Ks. Krajewskiego „Pani Podczaszyna“ 1786)“. — J. Kallenbach: „Młodzieńcze utwory Mickiewicza. Cz. I. Wpływy Woltera“. — F. Hoesiek: „Kochanowski i Reformacya“. — M. Zdziechowski: „Ojciec Nasz“ Cieszkowskiego“. — J. Tretiak: „Andrzej Towiański w świetle swoich pism pośmiertnych“. — W. Bruchnalski: „Przyczynki do genezy „Dziadów“ wileńskich. I. Fragmenty Cz. I.“. — Tad. Grabowski: „Skarga na tle sporów religijnych XVI w. Cz. II. — Tenże: „Kwestya autorstwa broszury: *Actio in Jesuitas prima*“. — Tenże: „Nowe szczegóły do charakterystyki twórczości Wacława Potockiego“.

Z zakresu filologii klasycznej. T. Sinko: „*Studia Nazianzenica II. 1. De Gregorii Nazianzeni orationibus theologicis* (O teologicznych mowach Grzegorza z Nazianzu).

Z zakresu folkloru. W. Klinger: „Jajko w zabobonie ludowym u nas i w starożytności“. — Regina Lilientalowa: „Święta żydowskie w przeszłości i terażniejszości“.

Do zakresu historii muzyki należy praca dr. Zdzisława Jachimeckiego p. t.: „Mikołaj Gomółka i jego stosunek do współczesnych kompozytorów psalmów“.

Komisya do badania historii sztuki w Polsce. W r. 1907 wyszedł bogato ilustrowany 1 i 2 zeszyt VIII tomu Sprawozdań Komisji do badania historii sztuki w Polsce, zawierający oprócz sprawozdań z posiedzeń za r. 1902 i 1903, prace pp. prof. M. Sokołowskiego, Nikodema Pajzderskiego, Adolfa Szyszko-Bohusza, ks. Wł. Górczyńskiego, Dra St. Tomkowicza oraz Kazimierza i Tadeusza Mokłowskich. Badania nad architekturą w Polsce posunęły się w ciągu 1907/8 znacznie naprzód. Do tego działu odnoszą się rozprawy i komunikaty pp. Bohusza, Brykczyńskiego, Kleina i Stefana Zaborowskiego.

P. Szyszko-Bohusz nadesłał Komisji doskonałe plany i fotografie z kościołów i cerkwi warownych w Brochowie, Małomożejkowie, Syszkowiczach, Supraślu i Wilnie, a ks. Brykczyński podał kilka interesujących przyczynków do historii kościoła gotyckiego w Kleczkowie. Do epoki odrodzenia odnosi się praca Dra Jerzego Kieszkowskiego „O kościele w Uchaniach i jego zabytkach“, oraz komunikat p. K. Wyczyńskiego o ratuszu w Szydłowcu, który jest budową z połowy XVI w. z piękną attyką, tak typową dla polskiego renesansu. P. Fr. Klein streścił rezultaty swojej pracy o kościele XX. Missyjonarzy na Stradomiu w Krakowie. Kościół ten zbudowany w latach 1718 — 1728 przez nieznanego architekta, jest najlepszym przykładem wpływu Berniniego w Krakowie. Ważny przyczynek do historii architektury barokowej w Polsce przyniosły badania p. Kleina, dotyczące kościołów warszawskich. Barokowe kościoły Warszawy można

podzielić na dwie grupy. Pierwszą tworzą budowle podłużne, w których można rozróżnić trzy typy. Jeden przedstawia nam typ budowli jednonawowej z kaplicami (kościół św. Marcina, Wizytek, Św. Ducha, Reformatów i Kapucynów). Drugi typ przedstawia w zasadzie budowę jednonawową, która w miejsce kaplic ma płytkie arkadowe wgłębienia (kościół Bernardynów, Karmelitanek na Lesznie i Pijarów). W trzecim typie, którego głównym reprezentantem jest kościół Karmelitów, widzimy zastosowany plan słynnego kościoła Il Gesù. Drugą grupę tworzą budowle centralne (kościół Sakramentek, Kamedułów na Bielanych i kościół w Czerniakowie). Panu Stefanowi Zaborowskiemu zawdzięcza Komisya fotografie drewnianego kościoła w Boguszycach.

Do historii rzeźby odnosiły się badania pp. J. Kieszkowskiego, J. Ptaśnika, J. Pagaczewskiego, p. K. Stępowskiej, St. Zarewicza i Stefana Zaborowskiego.

P. Konstancya Stępowska przedłożyła 3 komunikaty. Pierwszy dotyczył posążka Madonny, rzeźbionego z drzewa lipowego w końcu XIV w. lub na początku XV w. Rzeźba ta jest własnością prywatną. Przedmiotem drugiego komunikatu była statua Madonny w Lipnicy, wykonana w nieznanym bliżej warsztacie krak. z połowy XV w. Z końca XV w. lub początku XVI pochodzi również, zdaniem referentki, rzeźba przedstawiająca Św. Trójcę, a znajdująca się w farze Krośnieńskiej. Pan St. Zarewicz przedłożył fotografie dwóch rzeźb gotyckich, mianowicie Chrystusa z kościoła N. P. Maryi i predelli z kościoła Św. Floryana w Krakowie. P. Stefan Komornicki przedstawił fotografię rzeźbionego w kamieniu ołtarza, wmurowanego obecnie w zewnętrzną ścianę kościoła

w Zatorze. Jest to niewątpliwie dzieło rzeźbiarzy zajętych przy ozdabianiu kaplicy Zygmuntowskiej na Wawelu. Z tego samego warsztatu wyszedł bezwątpienia śliczny ołtarz główny kościoła w Bodzentynie. W ołtarzu tym, rzeźbionym z drzewa, powtarzają się te same motywy i ornamenty, które zdobią wspomnianą kaplicę, a wykonane są z tą samą precyzyą. Dr. J. Kieszkowski w cytowanej już pracy o kościele w Uchaniach i jego zabytkach zajął się oznaczeniem pięknych polichromowanych pomników Pawła i Stefana Uchańskich oraz Pawła i Anny z Herburtów Uchańskich. Autor przypisał te pomniki rzeźbiarzom lwowskim z epoki renesansu. Do rzeźby barokowej odnosił się referat p. J. Pagaczewskiego. Referent, opierając się na wiadomościach zaczerpniętych z archiwum Kościelnickiego, sprostował dotychczasowe mylne mniemanie, jakoby Baltazar Fontana przybył do Polski dopiero w r. 1695. Umowa między Fontaną a Barbarą z Moskorzewa Morsztynową w sprawie przyozdobienia stjukami kaplicy Morsztynów w Wieliczce dowodzi, że Fontana już w 1693 r. bawił przez jakiś czas w naszym kraju. Niestety stjuki w kaplicy wielickiej, wspomniane w powyższym dokumencie, nie dochowały się do naszych czasów. — Historię malarstwa w Polsce posunęły naprzód prace i komunikaty pp. Marcelego Dobrowolskiego, Jerzego Kieszkowskiego, prof. Jerzego hr. Mycielskiego, J. Pagaczewskiego i St. Zaborowskiego. Pani K. Stębowska w pracy o wpływach czeskich na polskie malarstwo cechowe XV w. i początku XVI zebrała i zanalizowała cały szereg zabytków malarstwa XV wieku i początku XVI w. Autorka doszła do wniosku, że w ciągu pierwszej połowy XV w. malarstwo nasze

było pod wpływem czeskim i że wpływ ten wypierany stopniowo przez prądy ze Szwabii, a zwłaszcza z Frankonii płynące, które w drugiej połowie XV w. stanowczą biorą przewagę i nawet bezwzględnie panują — pozostawia gdzieś swój ślad jeszcze w XVI w.

Dr. J. Kieszkowski opisał portrety królów polskich, znajdujące się poza krajem. Są to portrety Henryka Walezego w Ambras, Zygmunta III w Schönbrunnie, dwa portrety Władysława IV w zamku wiedeńskim, jego żony Maryi Gonzagi w Ambras, Fryderyka Augusta II i jego żony Maryi Józefy w Salzburgu w pałacu arcyksiążęcym. — Niezwykłą wartość artystyczną i archeologiczną ma sufit polichromowany z XVI w. w drewnianym kościele w Boguszycach, którego fotografie nadesłał Komisji p. Stefan Zaborowski.

Do malarstwa XVI w. odnosiły się komunikaty pp. Fr. Kleina i Michała Witanowskiego. P. Fr. Klein zdeterminował obraz przedstawiający Zwiastowanie, a znajdujący się w t. zw. prałatówce kościoła N. P. Maryi w Krakowie. Obraz ten jest dziełem Jakóba Mertensa, malarza żyjącego na przełomie XVI i XVII w. Mertens znany był dotychczas tylko z zapisków archiwalnych podobnie jak Borzymowski, którego pierwszy obraz udało się odnaleźć p. Witanowskiemu w Kozłowie.

Prof. Dr. Jerzy hr. Mycielski podał cenne wiadomości w referacie p. t. „Pierwsze stosunki Polski z malarstwem Flandryi wieku XVII i królewicza Władysława Wazy z Rubensem.“ Królewicz Władysław w jesieni 1624 r. odwiedza pracownię Rubensa w Antwerpii. We wrześniu i październiku Rubens maluje portret Władysława IV, który znajduje się dziś pod fałszywym nazwi-

skiem w pałacu Durazzo-Pallavicini w Genui. Referent oparł swoje wywody na dzienniku podróży królewicza przez Stefana Paca, na najnowszych publikacjach Roosesa i na własnych badaniach. Skutki dalszych tych stosunków z malarzami flamandzkimi ciągną się następnie aż do r. m. w. 1680 — to jeszcze portrety Zygmunta III, królowej Konstancyi i królewicza Władysława, dalej portrety Maryi Gonzagi przez Justusa van Egmont, rycina Krzysztofa Radziwiłła przez Mierewelda, wreszcie pobyt we Flandryi na naukach malarzy polskich Triciusa i D. Frehera. Prof. Jerzy hr. Mycielski w dłuższym referacie omawiał również „Ślady stosunków malarzy angielskich z Polską w końcu XVIII i na początku XIX w.“ Żywsze stosunki z Anglią, nawiązane przez ks. Adamową Czartoryską, zaznaczyły się ryciną księżnej, rytowaną przez Józefa Marchiego w 1770 r. według jego rysunku. Drugi portret Ks. Generałowej w stroju polskiej wieśniaczki rysuje Ryszard Cosway, a rytuje Testolini, wreszcie portret córki, Zofii Zamoyskiej, robiony przez Izabeya, rytowano w Anglii. Wpływ Anglii, a mianowicie Gainsborougha odbił się także w twórczości Grassiego. W zamku łańcuckim znajduje się portret ks. Lubomirskiego, malowany przez Annę Cosway, żonę Ryszarda Coswaya w 1782/3 r. Referent omawiał w dalszym ciągu portret Rozalii z Lubomirskich Rzewuskiej, robiony przez T. Lawrence w Wiedniu w 1819/20 r., jak również jej portret wykonany przez Fügera, oraz portret hr. Zofii Arturowej Potockiej, pędzla Jerzego Haytera.

P. Marcelli Dobrowolski odczytał wyjątek swej pracy o „Ikonomografii śmierci w sztuce.“ Autor zatrzymał się dłużej nad rozwojem Tańców śmierci opierając się na

obrazach, znajdujących się w kościołach Bernardynów, Św. Katarzyny w Krakowie, w klasztorach Wizytek i Reformatów, w Gabinetcie archeologicznym Uniw. Jag., wreszcie na przedpiersiu chóru w kościele parafialnym w Nowym Targu.

P. Julian Pagaczewski zajął się zdeterminowaniem obrazu Bł. Wincentego Kadłubka w kościele św. Wojciecha w Krakowie. Zdaniem referenta obraz ten jest dziełem Szymona Czechowicza.

Nie zanedbano również badań nad przemysłem artystycznym w Polsce. P. Leonard Lepszy w obszernym referacie omawiał róg wielicki, będący własnością bractwa górniczego w Wieliczce. Jest to bardzo piękny zabytek złotnictwa z 1534 r. Referent przypuszcza, że róg jest rogiem tura ubitego w kniejach mazowieckich, a oprawa srebrna z wyobrażeniem Herkulesa — dziełem Andrzeja Dürera, bawiącego właśnie w tym czasie na dworze polskim.

P. Julian Pagaczewski mówił o dwóch relikwiarzach, odnalezionych w skarbcu kościoła św. Szczepana w Krakowie. Jeden z tych relikwiarzy jest zabytkiem gotyckim z końca XV w. Ma kształt poligonalnej puszki. Wewnątrz mieszczą się relikwie św. Urszuli. Drugi relikwiarz na głowę św. Szczepana jest cennym zabytkiem złotnictwa krakowskiego z najpiękniejszego okresu, bo z lat m. w. 1540 — 1560. Ma również kształt puszki, której ściany pokryte są łuskami z perłowej masy i ozdobione almandynami.

Prof. M. Sokołowski przedłożył i objaśnił odlew gipsowy plakiety Caraglia, będącej własnością Muzeum berlińskiego. Z Caraglią wiązał się również komunikat

p. Maryana Gumowskiego o medalu Pesenti'ego. Drugi komunikat p. J. Gumowskiego dotyczył medalu Dantyszka, który znajduje się w muzeum berlińskim. X. Ludwik Rudnicki mówił o nader cennem dziele złotnictwa z początku XVII w., mianowicie o relikwiarzu na cierń korony Chrystusowej. Relikwiarz znajduje się w skarbcu kościoła św. Barbary w Krakowie. Jest to dzieło nieznanego złotnika z lat 1603 — 1633.

Do dziejów złotnictwa odnosiły się także komunikaty p. Cerchy, oparte na zapiskach archiwalnych, a dotyczące złotników nadwornych Zygmunta I, Zygmunta Augusta, Stefana Batorego i Zygmunta III.

Ks. Kanonikowi Brykczyńskiemu zawdzięcza Komisya opis i fotografie gobelinów, znajdujących się w Płocku, które na zlecenie biskupa Andrzeja Załuskiego wykonał Glaize w Warszawie w latach 1743 i 1746.

Interesujące i obfite wiadomości z różnych dziedzin sztuki i kultury zawierały komunikaty Dra Jana Ptaśnika, oparte na materyale archiwalnym, zwłaszcza na inwentarzach.

Komisya Językowa wydała w ubiegłym roku trzeci i ostatni zeszyt tomu drugiego „Materyałów i Prac“, zawierający następujące prace: Czaykowski i Łoś: „Zabytki augustyańskie“; Jan Rozwadowski: „Kilka uwag o narzeczu gradowickiem“; Jan Rozwadowski: „Parerga“; Kazimierz Nitsch: „Dwie gwary małopolskie“; Jan Łoś: „Jakóba syna Parkoszewego traktat o ortografii polskiej“; Wł. T.: „Słownik bronowski (zbiór wyrazów i wyrażeń, używanych w Bronowicach pod Krakowem)“; dalej rozpoczęła druk tomu czwartego swego wydawnictwa.

Prócz tego zajmowała się Komisya wprowadzeniem

do swych publikacji stałego „przeglądu krytycznego prac odnoszących się do polszczyzny“. Odnosna ostateczna uchwała Komisji wydrukowana jest in extenso w Sprawozdaniach Akad. z grudnia 1907. Zebrano też obszerny materiał sprawozdawczy i obejmujący ważniejsze rzeczy odnoszące się do językoznawstwa polskiego mniej więcej od r. 1900, ale po rozpatrzeniu nadesłanych recenzji i krytyk okazało się, że raz z powodu mało obiektywnego, sprawozdawczego ich charakteru, powtóre z powodu ich rozmiarów (wypełniłyby dwa zeszyty tomu czwartego), potrzebie z powodu wyłączenia a priori od omawiania publikacji Akademii, w interesie zarówno Akademii jak rzeczy byłoby może odstąpić od całego planu. Ponieważ zaś równocześnie, niezależnie od całej tej akcji, uzyskał prof. Rozwadowski od Senatu Uniw. Jagiell. subwencyę na wydawanie krytycznego czasopisma slawistycznego, przeto po wzajemnem porozumieniu się uchwalono reasumpcyę odnośnej uchwały, przekazanie zebranego materiału recenzyjnego nowemu wydawnictwu oraz subwencyonowanie tegoż kwotą 500 koron rocznie.

W drugim rządzie poruszyła Komisya językowa myśl systematycznego zbierania nazw rodowych, topograficznych i materiałów do mapy etnograficznej Galicyi. Odnosne wnioski znajdują się w sprawozdaniu Akademii za marzec 1908.

Praca nad Słownikiem staropolskim trwała nieustannie w ciągu roku sprawozdawczego. Prof. Jan Łoś zaczął przygotowywać zgromadzone na kartkach materiały do druku i w tym celu przystąpił do pracy według chronologicznego porządku zabytków. Zostały

opracowane dotąd materiały z wieku XIV, a przede wszystkim psalterz Floryański, przyczem podawane są cytaty w tak szerokim zakresie, aby dawały dostateczną podstawę do historyi form gramatycznych polskich w zakresie fonetyki i najszerzej pojętej morfologii. Jednocześnie gromadzą się też nowe materiały do Słownika staropolskiego ze źródeł, świeżo ogłaszanych drukiem.

Komisya literacka. Prof. Dr. Jan Łoś zdał sprawę z interesującego rękopisu, będącego własnością prywatną, a zawierającego aparat podręczny mów, przysłowi itp. dworzanina polskiego z początku XVIII w. — Po za tem zajmowano się jedynie sprawami wydawniczymi. Od lat kilku ciągnąca się sprawa wydania „Materiałów do historyi Nacyi polskiej w Padwie“ zebranych przez ks. Jana Warchała nie została niestety doprowadzona do pożądanego rezultatu i układy w tym względzie zostały zerwane z przyczyn od Komisji niezależnych. — W druku znajduje się praca Dra Jana Lachsa z Krakowa p. t. „Kronika lekarzy krakowskich do końca XVI w.“ oparta na szczegółowych studyach w archiwach krakowskich i przynosząca obfity materiał do historyi medycyny w Polsce. Druk t. XI „Archiwum do dziejów literatury i oświaty“ zawierający pracę Dra Józefa Korzeniowskiego pt. „Zapiski o rękopisach Ces. Biblioteki Publicznej w Petersburgu“ zbliża się ku końcowi; tom ten prawdopodobnie wyjdzie z drukiem w ciągu maja br. — Przyjęto do wydania w publikacjach Komisji obfity zbiór nieznanych utworów Kazimierza Brodzińskiego w opracowaniu p. Al. Łuckiego z Krakowa. Zbiór ten składa się ze stukilkunastu poezyj

Brodzińskiego, z jego pamiętniczka pochodzącego pod Lipsk w 1813 r., z kilkunastu listów mających zwłaszcza wartość literacką, wreszcie z przekładu z 1818 r. rozprawy Kanta p. t. „Beobachtungen über das Gefühl des Schönen und Erhabenen“.

Celem rozszerzenia zakresu prac Komisji postanowiono 1) przeznaczać corocznie pewną kwotę na badania bibliotek i archiwów pod względem pomników literatury, korespondencyj literackich, inkunabułów i rzadkich druków, — 2) w obrębie wydawanego dotychczas „Archiwum do dziejów literatury i oświaty“ wydawać dwie osobne serye, z których jedna zawierałaby „Zapiski i wyciągi z rękopisów bibliotek polskich i innych odnoszących się do Polski“ (szczegółowe opisy i opracowania ważniejszych rękopisów wraz z wyjątkami, ekskursami i t. d., — krótsze inwentaryzacje mniejszych lub mało dostępnych zbiorów publicznych lub prywatnych, — sprawozdania z podróży naukowych, o ile odnoszą się do dziejów literatury i oświaty) — druga serya Archiwum byłaby poświęcona wydawnictwu korespondencyj literackich i naukowych od XVI w. aż po rok 1863. Przeprowadzenie planu tego będzie stanowiło podstawę do ogólnej inwentaryzacji rękopisów w Polsce oraz do pogłębienia studyów nad naszą oświatą i jej środkami, w drugiej zaś części wydobędzie na jaw mnóstwo faktów dla badań szczegółowych nad historią literatury. Komisya zastanawiała się wreszcie nad poruszoną w czasopismach sprawą t. zw. Archiwum Filomatów i Filaretów wileńskich i postanowiła wejść w porozumienie z właścicielem tych zbiorów dla naukowego ich wyzyskania.

Wydział historyczno-filozoficzny. Z publikacji Wydziału ukazał się tom Rozpraw XLIX (str. nl. 4 i l. 336) z rozprawami pp: Zakrzewskiego St., Boratyńskiego, Baranowskiego, Semkowicza i Prochaski, oraz tom L (str. nl. 6 i l. 334 z mapą i 3 podobiznami) z pracami pp. Ptaśnika, Kutrzeby, Kętrzyńskiego Wojciecha, Schorra i Taubenschlaga.

W toku są tom LI z pracami pp. Waszyńskiego, Fiericha i Ptaśnika (ark. 12), oraz tom LII z rozprawami pp. Sobieskiego i Rubczyńskiego (ark. 12). Po za rozprawami Wydział ogłosił: tom II i ostatni dzieła prof. St. Smolki: „Polityka Lubeckiego przed powstaniem listopadowem (str. nl. 4, l. 598), Dr. Wacława Sobieskiego: „Henryk IV wobec Polski i Szwecyi 1602—1610“ (str. VIII+271), oraz prof. W. Abrahama „Jakób Strepa, areybiskup Halicki“ (str. 114, z 7 podobiznami).

Z funduszu Dr. Nestora Bucewicza kończy się druk „Dziejów Polski za Władysława Jagiełły“ (dotychczas wydrukowano 45 ark.) i ogłoszoną została „Literatura Aryańska“ Dr. T. Grabowskiego (str. VIII+498).

Rozprawy czytane lub streszczone na miesięcznych posiedzeniach odnoszą się do następujących przedmiotów:

Do najdawniejszej historii Słowian odnosi się obszerna praca p. J. Rostafińskiego: „O pierwotnych siedzibach i gospodarstwie Słowian w przedhistorycznych czasach“, Dr. W. Kętrzyński przedstawił wyczerpującą rozprawę: „O dokumentach Mendoga, króla litewskiego“, a p. St. Krzyżanowski wystąpił z referatem o wielkiem wydawnictwie przez Akademię rozpoczętem: „Monumenta Poloniae palaeographica“. W zakres historii średnio-wiecznej polskiej wchodzi prace pp. St. Krzyżanowskiego:

„Ostatnie panowanie Laskonogiego w Krakowie“ p. Ptasznika: „Denar św. Piotra obrońcą jedności politycznej i kościelnej w Polsce“ oraz p. Wł. Abrahama: „Jakób, arcybiskup Halicki 1391—1409“. Rozprawa p. W. Sobieskiego: „Zabiegi Dymitra Samozwańca o koronę polską“ dotyka mało dotychczas opracowanego tematu a referaty p. St. Smolki: „Kilka szczegółów z historii r. 1813“ i „Aleksander I i Metternich przed kongresem opawskim r. 1820“, oraz p. Sz. Askenazego: „Misya petersburska Franciszka Rzewuskiego 1764—5“ podają nieznanne szczegóły do nowszej historii polskiej z XVIII i XIX w. Prawo polskie reprezentowane jest przez prace p. St. Kutrzeby: „Mężobójstwo w prawie polskim XIV i XV w.“ oraz p. Ksaw. Fiericha: „Prawo wekslowe w Polsce na podstawie konstytucyi sejmowych z lat 1775—1780“.

Prace p. Fr. Bujaka: „O budowie okrętu wojennego w Polsce 1570—1572“ i p. A. Szelańskiego: „Dzieje kompanii wschodniej w Polsce za Elżbiety“ dostarczają ważnych przyczynków do historii marynarki i handlu w Polsce w XVI w.

Do historii prawa babilońskiego odnosi się rozprawa p. M. Schorra: „Kodeks Hammurabiego a współczesna praktyka prawna“, a w zakres badań nad prawem egipskim wchodzi prace p. R. Taubenschlaga: „Organizacya sądowa Egiptu w epoce rzymskiej i bizantyńskiej“ oraz p. Stefana Waszyńskiego: „Laokryci“.

Sprawozdanie p. T. Smoleńskiego: „Austro-węgierskie wykopaliska w Górnym Egipcie 1907 r.“ nawiązuje do referatu, który p. Smoleński przedstawił w roku zeszłym: „O dzisiejszym stanie badań egiptologicznych“.

P. St. Tomkowicz, który pracuje nad wyczerpującą

monografią o Zamku królewskim w Krakowie, przedstawił plan swego dzieła w odczycie: „Geneza i treść wydawnictwa Grona Konserwatorów Galicyi Zachodniej o Wawelu“.

Do zakresu nauk filozoficznych należą prace i odczyty: p. Wł. Heinricha: „Psychologia uczuć“ oraz: „Johannes Scotus Erigena i jego teoria poznania“ p. W. Rubczyńskiego: „O poglądach filozoficznych Sebastjana Petrycego“ i p. K. Wizego: „Nowy podział nauk filozoficznych wzorujący się na podziale nauk u Arystotelesa“.

Z tomu II „Acta rectoralia“ odbito już 20 arkuszy tekstu, pozostaje jeszcze do wydrukowania wstęp i indeks, nad którym obecnie pracuje wydawca Dr. Stanisław Estreicher.

Komisya Historyczna ogłosiła w ubiegłym roku części kilku swoich wydawnictw. Przedewszystkiem wymienić należy wydany przez Prof. Stanisława Krzyżanowskiego I zeszyt „Monumenta Poloniae palaeographica“, początek zakreślonej na wielkie rozmiary publikacyi od dawna przygotowywanej za inicjatywą Komisyi, wspierającej własnym zasiłkiem to wydawnictwo. Oddawna już bowiem uznano w Komisyi za niezbędnie potrzebne wydanie Regestów dokumentów średniowiecznych, rozrzuconych po mnóstwie archiwów i zbiorów krajowych i zagranicznych. To rozrzucenie materiału archiwalnego utrudnia niezmiernie pracę krytyczną, trudniejszą w tym okresie także dlatego, że organizacye kancelaryi książęcych polskich w okresie podziałów są bardzo niedoskonałe, że często można się spotkać z wygotowaniem dokumentów przez wystawcę, że spo-

tyka się także szereg fałszerstw. Jedynie zgromadzenie podobizn dokumentów w jednym miejscu pozwala te wszystkie krytyczne wątpliwości rozpatrzeć. Dlatego też uznano za niezbędne utworzyć taki zbiór zdjęć fotograficznych i gromadzenie ich powierzono Prof. Krzyżanowskiemu, pracującemu odtąd nad tem gorliwie od lat szeregu — jak to wiadomo z dawniejszych Roczników.

Zbiór fotografii obejmuje dziś już blisko 1000 sztuk wykonanych w naturalnej wielkości, zebranych z archiwów państwowych w Monachium (jedeny dokument z XI w.), Poznaniu, Warszawie, Wrocławiu, katedralnych w Gnieźnie, Krakowie, Płocku, Poznaniu i Włocławku klasztornych w Krakowie (św. Andrzeja i Dominikanów), w Mogile, Pradze (archiwum zakonu maltańskiego), Szezyrzu, z instytucji publicznych i prywatnych, a mianowicie: Archiwum Uniwersytetu, Biblioteki Jagiellońskiej, Gabinetu archeologicznego, Archiwum aktów dawnych miasta Krakowa, Muzeum XX. Czartoryskich i zbioru Rusieckich z Trojanki w Krakowie, bibliotek Zakładu im. Ossolińskich, Dzieduszyckich i Dra Aleksandra Czołowskiego we Lwowie, XX. Radziwiłłów w Nieświeżu i Muzeum archeologicznego w Wilnie. Zarówno prof. Krzyżanowski, jak i Akademia Umiejętności, doznawali w tem przedsięwzięciu gorącego poparcia wszystkich wymienionych władz, instytucji i osób. Rozpoczęta praca będzie w dalszym ciągu prowadzoną, aby uzyskać kompletny zbiór fotografii z wspomnianego okresu. Pozostaje jeszcze dużo do zrobienia w archiwach wrocławskich, królewieckim, berlińskim i wiedeńskim. W roku ubiegłym podróż naukowa Dr. Krzyżanowskiego do Wrocławia przyniosła nowe wzbogacenie zasobu fotografii zdjęciami dyplomów,

przechowanych w archiwum rządowym i w archiwum dyecezyalnym tamże, uzyskano 50 fotografii i zebrano materiał zupełny do opracowania kancelaryi Henryka Brodatego. W Krakowie uzupełniono zbiór fotografiami reszty dyplomów z Archiwum Katedralnego.

Dalszym szczeblem w tej krytycznej pracy jest samo ogłoszenie podobizn, tego zaś początkiem wydany już pierwszy zeszyt *Monumenta Poloniae palaeographica*.

Zeszyt ten obejmuje 27 tablic, wykonanych w fototypii w Zakładzie J. Löwego w Wiedniu, a w wydaniu trzymano się następujących zasad.

Ogłoszono tu w pierwszym rzędzie dokumenty najstarsze, ale na razie pominięto dokumenty uznane powszechnie za fałszywe i dokumenty papieskie z wyjątkiem bulli Innocentego II dla Gniezna (Z jednych i drugich ogłoszony zostanie później wybór ważniejszych). Natomiast ogłoszono dokumenty, co do których autentyczności czy daty istnieją wątpliwości wśród niektórych uczonych, której jednak bronią inni, a uczyniono to właśnie w tym celu, aby przyszłe badania krytyczne umożliwić. Z samego początku XIII wieku podano dokumenty odnoszące się do klasztoru maltańskiego w Tyńcu na Śląsku, ściśle związane z dokumentem biskupa wrocławskiego Żyrośława z XII w., i tak ważne a potrzebujące krytycznego ponownego zbadania dokumenty klasztoru w Trzebnicy na Śląsku. Wydawca poprzedził rzecz przedmową łacińską i krótkimi również łacińskimi regestami dokumentów.

Wydawnictwo, to wymagające bardzo znacznych zasobów, nie może się pojawiać w zbyt szybkim tempie.

Komisyja może je tylko wspierać jak dotąd, tak i nadal zasilkiem ze swoich funduszów. Znaczne koszty wydawnictwa będą w przeważnej części pokryte z innych źródeł, jest zaś uzasadniona nadzieja, że w roku przyszłym nowy zeszyt będzie się mógł ukazać.

Z własnych publikacji Komisji ukazały się świeżo dwa. Jedno — to część pierwsza tomu III (str. 1—388) wydawanych przez Prof. Ulanowskiego *Acta Capitulorum nec non judiciorum ecclesiasticorum* z wieku XV, której zapowiedziane już dawniej (zob. Rocznik 1906/7, str. 87) wydanie zwlokło się, z powodu odnalezienia jeszcze jednej księgi konsystorskiej kaliskiej z lat 1523—28, teraz tu uwzględnionej i wciągniętej. Część ta I obejmuje razem zapisek 935, akta sądów biskupich i konsystorskich dyecezyi plockiej z lat 1448—1530 i wrocławskiej z lat 1422—1533, jakoteż uzupełnienia do ogłoszonych już w tomie II aktów dyecezyi gnieźnieńskiej, tj. akta wieluńskie 1513—1531, kaliskie 1470—1531, i gdańskie (uzupełnienie wrocławskich) 1467—1500.

Drugą własną nową publikacją Komisji Historycznej jest pierwsza część (str. 1—360) tomu I wydawanych przez tegoż wydawcę, Prof. Ulanowskiego, „Aktów Kapituł z wieku XVI“, zawierająca wypisy z aktów kapituły poznańskiej z lat 1524—1577 i kapituły wrocławskiej, 1519—1578, którą to część już teraz postanowiono uprzystępnąć ogółowi badaczy, ponieważ wydanie drugiej części tego tomu, która będzie zawierać akta kapituły gnieźnieńskiej, nie będzie mogło jeszcze prędko nastąpić.

W najbliższym czasie rozpocznie się druk obszernego indeksu osobowego i rzeczowego do trzech części

II tomu wydawanych przez Prof. Krzyżanowskiego „Praw i przywilejów miasta Krakowa“ z lat 1640—1696 nad którego ułożeniem pracował przez cały rok wydawca przy gorliwym współudziale p. Władysława Barana.

Inne wydawnictwa Komisji Historycznej, jakoto Archiwum tom X i 5-ty tom Kodeksu dyplomatycznego Małopolskiego, przygotowywany przez Dr. Franc. Bujaka, nie posunęły się naprzód; natomiast bardzo znacznie postąpiły prace przygotowawcze do dalszego wydawnictwa „Dyaryuszów sejmowych z czasów Zygmunta III“, którem się zajmuje Dr. Eugeniusz Barwiński. Przedsięwziąwszy, w maju i sierpniu, poszukiwania w Archiwach i bibliotekach w Krakowie (XX. Czartoryskich i hr. Potockich), w Wiedniu (Arch. Dworu i Państwa), Wrocławiu, (Bibl. Uniw.), Poznaniu (Arch. Państwowe i Bibl. Raczyńskich), Kórniku, Warszawie (Bibl. Ordyn. Zamoyskiej), Gdańsku, Frauenburgu i Królewcu, wydawca zebrał tam nader obfity plon, uzupełniający bardzo znacznie to, co był zebrał już dawniej, i do historii sejmów i zjazdów w latach 1590—1592 zgromadził tak obfity materiał, że wydanie go wypełni niewątpliwie parę tomów. Obfity ten jednak materiał nie jest jeszcze kompletny i w niektórych partyach wykazuje dotkliwie braki, o których wypełnienie trzeba się będzie jeszcze postarać, zanim będzie można uporządkować go ostatecznie i przygotować do druku, który więc nie będzie mógł się wkrótce rozpocząć.

T. zw. Ekspedycja Rzymska, zarówno jak w r. 1906/7, także i w r. 1907/8 składała się z mniejszej liczby uczestników niż w latach poprzednich. Tylko jeden stypendysta, p. Kazimierz Baran, przebywał w Rzymie od lutego do czerwca 1907, i tak samo obecnie od sty-

cznia przebywa tam również tylko jeden, Dr. Edmund Długopolski, obadwaj zajęci głównie pracą nad regestami suplik z czasów Syxtusa IV, tj. zgromadzeniem materyałów do dalszego ciągu wydawnictwa średnio-wiecznych „Monumenta Vaticana Poloniae“. Dwa tomy tego wydawnictwa, jeden dokumentów a drugi aktów skarbowych kuryi rzymskiej do Polski się odnoszących, przygotowywane są do wydania przez Prof. Abrahama i Dr. Jana Ptaśnika, a druk ich zacznie się w najbliższym czasie. Prof. Abraham z powodu innych zajęć nie mógł zjechać ostatniej zimy do Rzymu na kilka tygodni, jak to był zwykł czynić dotąd corocznie od lat kilku, natomiast przebywał w Rzymie od listopada do lutego b. r. Prof. Wincenty Zakrzewski, który w dalszym ciągu badań dawniejszych (zob. Rocznik 1906/7, str. 92) poszukiwał fragmentów, rozproszonych po najrozmaitszych częściach Archiwum Watykańskiego, najdawniejszej Nuncyatury Polskiej, za Zygmunta Augusta, aby się przekonać, czy jest możebnem jej wydawnictwo. Druk przygotowanej już do wydania przez Prof. Stanisława Zakrzewskiego nuncyatury Caligarięgo, 1578—1581, ma się rozpocząć w najbliższym czasie; nad przygotowaniem do wydania nuncyatury jego następcy, Bolognettiego, 1581—1585, pracuje gorliwie Dr. L. Boratyński, któremu udało się ostatecznie odnaleźć ważny kopyaryusz urzędowy (Registro) tego nuncyusza, przechowywany w Archiwum kapituły w Toledo w Hiszpanii, o którego wyzyskanie dla tego wydawnictwa robi się teraz gorliwe acz z trudnościami połączone zabiegi.

Komisya prawnicza. Na widok publiczny ukażała się Część pierwsza VIII tomu Archiwum komisyi

(str. XII + 272) zawierająca materiał wydrukowany jeszcze w znacznej części przez ś. p. prof. Piekosińskiego w ostatecznym opracowaniu dr. St. Kutrzeby.

Prof. Kutrzeba przygotował nadto materiał, który ogłoszony zostanie niebawem w drugiej części tego tomu.

Prof. Balzer nieustannie pracuje nad dalszym ciągiem wydawnictwa „Corpus iuris Polonici“. Praca jednak w tym kierunku wymaga dłuższego czasu z powodu ogromnej ilości zabytków, które wydawca już zgromadził a obecnie naukowo przerabia. Obecnie zbiera się materiały do tomu IV-go (II), który obejmie ustawy z lat 1523—1534.

Zapowiedziana w zeszłorocznym sprawozdaniu publikacya „Pism politycznych z czasów rokoszu Zebrzydowskiego“ wymaga również mozolnych i długich poszukiwań rękopiśmiennych. Bardzo obfity materiał już został zebrany, pozostaje jednak wiele jeszcze Bibliotek do uwzględnienia. W r. b. obok prof. Czubka przy gromadzeniu zabytków przeznaczonych do tego wydawnictwa czynnym był także dr. W. Sobieski.

Odnosnie do wydawnictwa „Źródła do historyi prawa niemieckiego w Polsce“ zauważyć należy, iż w ciągu roku ubiegłego Prof. Stanisław Estreicher uzupełnił zgromadzone już dotąd materiały, opracowując zabytki zawarte w kilku nieznanych dotąd rękopisach, z pomiędzy których podnieść zwłaszcza należy rękopisy petersburskie, rękopis Ambr. Grabowskiego, rękopis miejski poznański etc. Do druku wydawnictwa, mającego objąć dwa tomy, a którego plan został podany w sprawozdaniu Akademii za rok ubiegły, przystąpić będzie można

według wszelkiego prawdopodobieństwa z końcem roku bieżącego.

Wydział matematyczno-przyrodniczy wydał w roku sprawozdawczym tom XLVII „Rozpraw“ swoich, w dwóch działach:

A) Nauki matematyczno-fizyczne (Kraków 1907, str. 244)

B) Nauki biologiczne (ibidem, str. 758)
oraz czł. Bandrowskiego „Projekt słownictwa Chemii organicznej.“

Ukazywały się nadto miesięcznie zeszyty wydawnictwa, przeznaczonego dla świata naukowego zagranicznego, p. t. „Bulletin International de l'Académie des Sciences de Cracovie, Classe des Sciences Mathématiques et Naturelles“; tom za rok 1907 tego wydawnictwa liczy stron 1084. W roku 1908 ukazało się, do końca kwietnia, zeszytów cztery.

Na posiedzeniach, odbytych w ciągu okresu sprawozdawczego, Wydział rozbierał ogółem 76 prac i rozpraw, z pomiędzy których 67 postanowił ogłosić w swych wydawnictwach.

Z zakresu analizy ogłoszono 4 prace: prof. A. Korna (z Monachium) „Rozwiązanie ogólne równania biharmonijnego w przestrzeni“; p. W. Sierpińskiego „O rozwinięciu wyrażenia $\sqrt[m]{a}$ na iloczyn nieskończony“; czł. K. Żorawskiego „O pewnym związku dotyczącym równań różniczkowych cząstkowych rzędu pierwszego“; czł. St. Zaremby „O całkowaniu równania biharmonijnego“.

Nauka fizyki, jak wiadomo, w ostatnich kilkunastu latach rozrosła się i spotęgniała niepomierne, prze-

nikając swemi pojęciami i uogólnieniami do nauk sąsiednich; dlatego granice fizyki można zakreślać rozmaicie szeroko. Następujące prace, ogłoszone w okresie sprawozdawczym, należą do ciaśniejszej dziedziny, pospolicie rozumianej przez to miano. Rozprawa prof. M. Smoluchowskiego „Teorya kinetyczna opalescencyi gazów w stanie krytycznym, oraz innych zjawisk pokrewnych“ stanowi krok naprzód w dynamice molekularnej; praca Dra Zakrzewskiego „O analizatorze eliptycznym półcieniowym“ reprezentuje optykę doświadczalną; praca p. Zdz. Thullie „Zjawiska diamagnetyzmu a teorya elektronów,“ oraz dwie rozprawy czł. Wład. Natansona „Studia nad teoryą elektromagnetyczną dyspersyi i ekstynkcyi w ciałach gazowych“ tudzież „O eliptycznej polaryzacyi światła, przechodzącego przez ciało gazowe pochłaniające, równoległe do linii obcego pola magnetycznego“ wchodzą w zakres współczesnych elektronowych teoryj zjawisk elektromagnetycznych, spec. elektro- i magneto-optycznych. Przyczynek p. M. Sadowiczowej „O znużeniu fotoelektrycznym płyt metalowych,“ oraz praca p. Wł. Żłobickiego „Wpływ radu na przewodnictwo elektryczne roztworów koloidalnych“ dotykają tak dziś jeszcze nowych i nieopanowanych a tak ważnych dziedzin pseudopromieniowań i promieniotwórczości, które odsłaniają coraz inne widoki materyi i elektryczności.

Tuż obok fizyki rozciąga się rozległa dziedzina, zwana chemią fizyczną; zagadnienia, któremi zajmuje się ona, nie różnią się nieraz niczem od problemów fizyki czystej. Rozprawa np. prof. L. Brunera i St. Tołłoczki „O szybkości rozpuszczania się ciał stałych“, której część II ukazała się w wydawnictwach Wydziału w roku spr-

wodzawczym, może być zaliczona do fizyki; dwie dalsze prace: „O elektrycznym przewodnictwie bromu i jodu w nitrobenzolu“ prof. L. Brunera oraz „Studyum dynamiczne nad bromowaniem toluolu“ prof. L. Brunera i p. J. Dłuskiej, mają już cele chemiczne na widoku.

Od tych granic chemicznych nauki fizyki powróćmy do jej dziedzin raczej mechanicznych. Mechanika niebieska stanowi w zasadzie rozdział dynamiki teoretycznej, lecz wydzieliła się ona oddawna ze względów historycznych i praktycznych, jako osobna gałąź nauki i wchodzi w skład nauk astronomicznych. Z tego zakresu mamy do zanotowania studyum Dra Wł. Dziewulskiego „Wiekowe perturbacje w ruchu niektórych małych planet spowodowane przez Marsa“. Zagadnieniom astronomii obserwacyjnej poświęcona jest rozprawa Dra L. Grabowskiego „O błędach fizyologicznych przy pomiarach astronomicznych za pomocą mikrometrów okultacyjnych“. Do dziedziny geofizyki należy rozprawa czł. M. P. Rudzkiego „Siła ciężkości w Krakowie, S. Francisco i Dehra-Dum“.

Od geofizyki naturalne jest przejście do geologii i nauk z nią związanych. Z zakresu geologii stratygraficznej ogłoszono dwie prace p. J. Lewińskiego: „Utwory jurajskie pasma Sulejowskiego“ tudzież „Pasma Przedborskie“. Geologię tektoniczną reprezentuje rozprawa Dra K. Wójcika „Exotica fliszowe Kruhela Wielkiego pod Przemyślem“. Z działu paleontologii mamy do zanotowania „Badania w zakresie głowonogów z gór. kredy w Polsce. Część I.“ p. J. Nowaka; wreszcie wchodzące w zakres geografii fizycznej studyum p. W. Łozińskiego „Powstanie jezior dyluwialnych na niżu galicyjskim“.

Przez naukę mineralogii powracamy do dziedziny nauk chemicznych. Tu wymieniamy rozprawę czł. J. Morozewicza „O składzie chemicznym nefelinu“, ogłoszoną w roku sprawozdawczym.

Przechodząc do chemii organicznej, spotykamy w wydawnictwach Wydziału prace: „O trójaldehydzie mezytylenowym“ p. J. Bieleckiego; „Kondensacya kwasu antranilowego z benzoyloctanem etylowym, część II“ czł. St. Niementowskiego; „O aldehydzie paratolylo-octowym i jego pochodnych“ p. K. Klinga; wreszcie „Dwu-hydro-oksychinoksalin i jego pochodne“ Dra Z. Motylewskiego.

Chemia fizyologiczna znajduje w naszych wydawnictwach plon bogaty. Do tego działu nauki zaliczamy rozprawy: p. A. Bollandy „O aloinowej reakcyi oksyhemoglobiny“; czł. L. Marchlewskiego i p. T. Koźniewskiego „Studia nad chlorofilem“; czł. L. Marchlewskiego i p. J. Robla „Studia nad chlorofilem“; czł. L. Marchlewskiego i p. St. Piaseckiego „Nowy uproszczony sposób otrzymywania filoporfiryny“; dalej: p. J. Zaleskiego „Zastosowania metody spalań elementarnych Dennstedta do analizy pochodnych barwika krwi“, oraz pp. J. Merunowicza i J. Zaleskiego „Studia nad heminami“; również Dra St. Dąbrowskiego „O naturze chemicznej podstawowego barwika moczu“; p. J. Browińskiego „O obecności kwasów proteinowych we krwi“; nareszcie: pp. St. Dąbrowskiego i J. Browińskiego „Metoda ilościowego określania podstawowego barwika moczu (urochromu)“.

Przechodząc do nauk botanicznych, podnosimy, z zakresu botaniki systematycznej, cztery kolejne studia czł. H. Zapalowicza, stanowiące część dziewiątą, dziesiątą, jedynastą i dwunastą „Przeglądu krytycznego roślinno-

ści Galicyi“, dzieła, którego tom I (str. 297) ukazał się w roku 1906-ym, jako wydawnictwo Wydziału. Anatomii roślin poświęcone są prace p. Z. Wóycickiego „Jądra w komórkach wyrostków wieszadelka u *Tropaeolum majus* L.“ oraz „Budowa woreczka zalążkowego u *Tropaeolum majus* L.“ — Do działu fizjologii roślin należą rozprawy: p. A. Karpińskiego i Br. Niklewskiego „Wpływ związków organicznych na przebieg nityfikacji w kulturach nieczystych“; p. S. Krzemieniewskiego „Badania fizjologiczne nad *Azotobacter chroococcum* Beij.“; wreszcie praca czł. M. Raciborskiego „Wzrost krokowy komórki“, uzupełniona notatką „Zahamowanie wzrostu ruchomego u *Basidiobolus ranarum*“, tegoż badacza.

Do bakterjologii zaliczone być muszą dwie prace: p. St. Saskiego „O beztlenowcach w tkankach ustroju prawidłowego“, oraz p. Borysa Pieczenki „O budowie i cyklu rozwojowym *Bacillopsis stylopygae*, n. gen. et n. spec.“.

Zoologia systematyczna liczy trzy prace: p. M. Kowalewskiego „Studia helmintologiczne, część X“, oraz część piątą i szóstą studyów czł. Wł. Kuleczyńskiego, noszących tytuł ogólny „Fragmenta Arachnologica“.

W zoologii działu pierwotniaków mamy do zanotowania: czł. M. Siedleckiego „O budowie i rozwoju *Caryotropha Mesnili*“ oraz studyum czł. M. Siedleckiego i Dra Fr. Krzyształowicza „Badania doświadczalne nad kiłą; morfologia krętka bladego“. Ta ostatnia nader ważna rozprawa mogła ukazać się dopiero w marcu roku bieżącego, skutkiem trudności, połączonych z wykonaniem tablic ilustracyjnych.

Badaniom embryologicznym poświęcone są cztery

rozprawy: p. G. Goldfingerówniej „O rozwoju worków limfatycznych w tylnych odnóżach żaby“; prof. E. Godlewskiego (iun.) „Zjawiska regulacyjne w rozwoju jeżowców zmienionym wskutek działania kwasu węglowego“; czł. K. Kostaneckiego „Podział mitotyczny jąder bez podziału plazmy w jajkach Mactry, rozwijających się partenogenetycznie“; wreszcie Dra H. Wielowieyskiego „Dalsze badania nad histologią i historią rozwoju jajnika u owadów“.

Do działu histologii i histogenezy zaliczamy rozprawy: p. Edm. Rosenhaucha „Rozwój komórki śluzowej“; p. A. W. Jakubskiego „Badania nad zrębem (neuroglią) układu nerwowego pijawek“; prof. A. Bochenka „O centralnych zakończeniach nerwu wzrokowego“, wreszcie p. J. Młodowskiej „Z histogenezy mięśni szkieletowych.“

Z zakresu antropologii mamy do wymienienia jedną pracę: p. Kaz. Stołyhwy „Czaszka z Nowosiółki, jako dowód istnienia kształtów pokrewnych z *H. primigenius* w okresie historycznym“.

Trzy prace ogłoszono z dziedziny fizjologii zwierząt i człowieka, mianowicie: p. E. Piaseckiego „Przyczynki do wiadomości o prawach pracy mięśniowej“; p. M. Konopackiego „Oddychanie dżdżownic“; wreszcie p. St. Weleckiego „Przyczynki do znajomości fizjologicznego działania nadnercza i adrenaliny“.

Patologia jest reprezentowana przez pracę prof. K. Kleckiego i Dra A. Wrzoska p. t. „O przechodzeniu do moczu mikrobow w krwi krążących“.

Jedną nareszcie rozprawa tyczy się historii nauk matematyczno-przyrodniczych, mianowicie prof. H. Merczynga „Podręcznik matematyczny szkół polskich za

Zygmunta III-go⁴. Badaniami w zakresie historii nauki zajmie się osobna Komisya, której czynności niebawem zapewne zostaną rozpoczęte.

Czł. Bandrowski opracował „Projekt słownictwa Chemii organicznej“, jak o tem już wspomniano. Wydział mat.-przyrodniczy postanowił poddać ten projekt dyskusyi chemików polskich; w tym celu rozesłano egzemplarze pracy czł. Bandrowskiego 59 uczonym polskim z prośbą o wyrażenie opinii. Odpowiedzi, niektóre bardzo szczegółowe i gruntowne, jeszcze nadchodzą.

Na wzmiankę zasługuje jeszcze sprawa wykopalisk w Staruni. Wydział matem.-przyrodniczy, ze współdziałaniem Zarządu Akademii oraz za zgodą Zgromadzenia administracyjnego, wypracował memoriał do Władz Rządowych w przedmiocie badań, których przedsięwzięcia w tej miejscowości należy pragnąć ze względu na cele i potrzeby nauki.

Komisya fizyograficzna wydała 41-y tom Sprawozdań, zawierający materiały do fizyografii kraju; opóźniony tom 40-ty, z mapą gleb pogórza oleszycko-lubaczowskiego, której możne wykonanie w litografii jest na ukończeniu, pojawi się w najbliższym czasie. Z Atlasu geologicznego Galicyi były pod prasą cztery zeszyty, które zawierać będą mapy: Dobromil (zeszyt 21), Komarno i Rudki, Bóbrka i Mikołajów, Przemyślany, Żydaczów i Stryj, Rohatyn, Halicz i Kałusz (zeszyt 22), Dydiowa, Smorze (zeszyt 23.), Szczawnica, Nowy Targ i Zakopane, Twardoszyn, Tatry, Św. Mikołasz (zeszyt 24) nadto południowo-wschodnią część mapy Kraków, która wydana zostanie jak dodatek do zeszytu 15-go; mianowicie rozpoczęto druk tekstu do 21-go zeszytu, opraco-

wanego przez Prof. Dra T. Wiśniowskiego; do map zeszytu 22-go, wykonanych przez Dra W. Teisseyrego, tudzież map Prof. Dra W. Szajnochy: Dydiowa i Smorze przygotował c. i k. Wojskowy Zakład geograficzny tło czarne i granice warstw, wydrukowano też tekst do zeszytu 23-go, a wymieniony Zakład rozpoczął pracę nad czarnem tłem map, mających tworzyć zeszyt 24-ty. Przygotowuje się do wydania w Atlasie trzy mapy Dra J. Grzybowskiego: Bolechów, Turka, Ustrzyki Dolne.

Sekeya meteorologiczna otrzymała spostrzeżenia z 19 własnych stacyj, z których 9 zaopatrzonych było, oprócz innych narzędzi, także w barometry. Ze stacyj Towarzystwa Tatrzańskiego, które w ostatnich latach zasilają Sekeyę swojemi spostrzeżeniami, 9 dostarczyło obserwacyj całorocznych, jedna zaś z miesięcy pięciu. Opracowaniem nadesłanych materyałów zajmował się asystent Obserwatorium krakowskiego, Dr. W. Dziewulski, a w ostatnich czterech miesiącach r. 1907 jego zastępca, p. J. Ryzner. Jak przez cały dawniejszy szereg lat, tak i w r. 1907 otrzymała Sekeya od Krakowskiego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń wykaz gradobić, które nawiedziły Galicyę. Spostrzeżenia pojawów w świecie roślinnym i zwierzęcym zapisywał w Ożydowie p. J. Hawryśiewicz. Pomiarami nachylenia magnetycznego i poziomej składowej siły magnetycznej, które odbywały się w Obserwatorium co tydzień, zajmował się Przewodniczący Sekeyi Prof. Dr. M. Rudzki, a w jego nieobecności w czasie feryj p. J. Ryzner.

W Sekeyi geologicznej zajął się Prof. Dr. J. Morożewicz — w dalszym ciągu rozpoczętych w r. 1905 badań skał wybuchowych — t. zw. cieszynitami rozmieszczono

nymi między Żywcem w Galicyi i Nowym Iczynem na Morawach i zwiedził w towarzystwie pp. Z. Rosena i J. Kameckiego kilkadziesiąt łomów i naturalnych odkrywek w 28 miejscowościach, położonych w środkowej części wymienionego pasu cieszynitów. Dotychczas badania te doprowadziły do następujących wyników: 1) Właściwe cieszynity są wtrąceniami wybuchowemi wśród warstw cieszynskich, stale przez nie wydzwigniętych i kontaktowo przeobrażonych, 2) Morfologicznie cieszynity są drobnymi lakkolitami i żyłami, wykazującemi w pasie kontaktowym metamorfizm pirogeniczny, 3) Stara nazwa cieszynit obejmuje dwa odrębne typy skał: zbite lub drobnoziarniste, ofitowe, zielone dyabazy z ciosem kulistym i gruboziarniste skały zbliżone do teralitów. W jednej miejscowości, między Brusowicami a Kaniowicami, znaleziona skała różni się zewnętrznie od tych obydwóch typów; naturę jej wykażą przyszłe badania. — Prof. Dr. W. Friedberg uzupełnił zgromadzone w r. 1906 materiały paleontologiczne z miocenu wschodnio galicyjskiego, materiał ten, zawierający 160 gatunków ślimaków i 110 małży, oznaczył i rozpoczął jego rewizyę, przy której starać się będzie o przejrzenie wszystkich zbiorów miocenijskich z ziem polskich, złożonych w muzeach, poczem przystąpi do paleontologicznej monografii polskiego miocenu. — Dr. W. Kuźniar znalazł w Tatrach pod Kopami Sołtysiami bogatą faunę paleontologiczną z poziomów *Harpoceras bifrons*, *Opalinum* i *Murchisonae*; posłużyła ona za podstawę do pierwszej próby podziału szczegółowszego jury dolnotatrzańskiej w pracy p. t. „Warstwy graniczne liasu-jury (Toarcien) na północ od Przedniej Kopy Sołtysiej w Tatrach“. — Dr. W

Łoziński zajął się zbadaniem północnego dyluwium u karpackiego brzegu w Galicyi zachodniej, przyczem przekonał się, że południowa granica dyluwialnych lodów sięgała w wielu okolicach dalej wglęb karpackich dolin, aniżeli dotąd przyjmowano. W pracy p. t. „Glacyalne zjawiska u brzegu północnego dyluwium“ poruszył Dr. Łoziński najważniejsze problemy związane z oparciem się północnych lodów dyluwialnych o zachodnio-galicyjskie Karpaty, uwzględniając przytem materiał porównawczy, uzyskany na wycieczkach własnym kosztem odbytych do północnego dyluwium na Ślązku pruskim. — Dr. K. Wójcik przeprowadził szczegółowe studyum głązów egzotycznych w zachodniej okolicy Wadowic a rezultaty tej pracy poda po ukończeniu takichże studyów we wschodniej części badanego obszaru. — P. S. Weigner badał faunę paleontologiczną piasków cenomańskich w okolicach Niżniowa na Podolu i opracowuje zebrany materiał w Zakładzie geologicznym Uniwersytetu Wiedeńskiego. — Do wydania w Sprawozdaniach Komisji otrzymała Sekcyja trzy prace: Dra W. Kuźniara „Eocen tatrzański“, Dra W. Friedberga „Drobny przyczynek do fauny warstw inoceramowych“ i Dra W. Łozińskiego „Przykład tworzenia się doliny wskutek podziemnych zapadnięć“.

W Sekcyi botanicznej Dr. H. Zapałowicz badał roślinność Babiej Góry i okolicy, a w ciągu feryi odbył szereg dłuższych wycieczek dla studyowania flory w górach Czywczyńskich, nad Czeremoszem Białym, w górach Rodneńskich i t. d.; w końcu sierpnia badał florę najbliższej okolicy Brodów. Do wydania w Sprawozdaniach Komisji złożył Dr. Zapałowicz wykaz zebranych rzad-

szych, poczęści nowych gatunków p. t. „Ze strefy roślinności Karpackiej“, część II, inne gatunki nowe i liczne nowe odmiany opisał lub opisze w swym „Krytycznym przeglądzie roślinności Galicji“, drukowanym w Rozprawach Wydziału matematyczno przyrodniczego, a opartym na rewizji krajowego zielnika Komisji, którą roku zeszłego prowadził Dr. Zapałowicz w dalszym ciągu. — Dr. B. Namysłowski zbierał grzyby i śluzowce na Czarnej Horze, w dolinach Prutu i Czeremosza, w Gorlickiem, wreszcie w okolicach Krakowa. Zebrane gatunki, w liczbie 210, w czym sto kilka nowych dla kraju, zestawił w pracy p. t. „Zapiski grzyboznawcze z okolic Krakowa, Gorlic i Czarnej Hory“; gatunki niedokładnie znane lub nowe będą przedmiotem osobnej pracy, po której ukończeniu zajmie się p. Namysłowski oznaczeniem porostów zebranych na Czarnej Horze. — P. K. Hankiewicz podjął się, na życzenie Sekcyi, zebrania roślin naczyniowych w okolicach Skąły nad Zbruczem dla zielnika Komisji. — Od p. K. Roupperta otrzymała Sekcyja dwie prace przeprowadzone bez pomocy z jej strony, mianowicie „Zapiski grzyboznawcze z Galicji“ i „Zapiski grzyboznawcze z okolic Ciechocinka“. Do muzeum Komisji ofiarował p. Rouppert odpowiedni materyał zielnikowy. — P. J. Paczoski postanowił swój „Fragment flory polskiej“, wspomniany w zeszłorocznem sprawozdaniu, uzupełnić w ten sposób, żeby mógł wejść w skład „Opisowej flory polskiej“ do której wydania Sekcyja dąży. Jako wzór dla współpracowników „Flory“ opracowali: Prof. Dr. E. Janczewski rodzaj *Ribes*, Prof. Dr. F. Kamiński rodzaj *Utricularia*. Wzory te zostały wydrukowane i rozesłane członkom Sekcyi z prośbą o uwagi, dla któ-

rych rozpatrzenia i powzięcia ostatecznych uchwał co do zakresu i formy „Flory“ zarządzone zostanie osobne posiedzenie Sekeyi. Sekeya zajmie się też w blizkiej przyszłości ustaleniem terminologii, która obowiązywać będzie współpracowników Flory, a której projekt przyrzekł zestawić Prof. Dr. F. Kamiński. Dla ułatwienia pracy nad Florą zakupiono, jak w latach poprzednich, pewną ilość roślin naczyniowych z poza Galicyi, tudzież kilka dzieł opisowych.

Sekeya zoologiczna udzieliła zasiłków na badania faunistyczne pp. J. Momotowi i S. Stobieckiemu. Pierwszy z nich odbył pięć wycieczek na Podole i zebrał w różnych porach roku obfity materiał planktoniczny, którego opracowanie jest na ukończeniu, tak, że sprawozdanie ze swych badań p. Momot złożyć będzie mógł Sekeyi w najbliższym czasie. — P. Stobiecki uzupełniał na Podolu i w Żurawnie nad Dniestrem dawniej zebrane materiały koleoptero- i hemipterologiczne, zbierając przygodnie pajęczaki. — Z pracowników, którym Sekeya poleciła w poprzednich latach poszukiwania faunistyczne, p. J. Dziędzielewicz nadesłał do muzeum Komisji owady siatkoskrzydłe zebrane w latach 1906 i 1907 i przyrzekł wkrótce złożyć wykaz gatunków z tego działu, odszukanych w wymienionym czasie. Od p. F. Schillego otrzymała Sekeya zbiór Psocidów z okolic Rytra. W r. z. p. Schille zbierał i hodował motyle w okolicach Żurawna, zgromadził też obfity materiał z działu *Collembola* i nieco przyłżeńców; zbiory te zamierza p. Schille, przed ogłoszeniem wyników swej pracy, uzupełnić. Prof. Dr. S. Niezabitowski pracował dalej nad oznaczeniem własnych i obcych powierzonych mu ma-

teryalów z błonkówek, należących do działów Bracnidae i Ichneumonidae, nadto zbierał te i inne błonkówki w okolicach Nowego Targu, Żurawna i Gródka pod Lwowem. Prof. J. Śniezek oznaczył przeważną część błonkówek pszczołowatych własnego zbioru, pracę tę ukończy w roku bieżącym, poczem dla Sprawozdań Komisji wygotuje wykaz, w którym uwzględni także gatunki, znajdujące się w zbiorze podarowanym Komisji przez Prof. Dra A. Wierzejskiego. — Do wydania w Sprawozdaniach otrzymała Sekeya od Prof. Dra S. Klemensiewicza pracę p. t. „O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej“, przyczynek VI.

W Sekeyi rolniczej Prof. Dr. W. Klecki prowadził w dalszym ciągu studia nad rasami bydła, a jako rezultat tej pracy ogłosił w Sprawozdaniach Komisji rozprawę p. t. „Studia nad bydłem nadbużańskim“, część II. — W dziale leśnym Starszy radca leśnictwa p. Nowicki, uzupełnił w mapie lasów zaznaczenie barwami panujących gatunków drzew: buka, jodły i świerka. w obrębie dopływów górnego biegu Soły, tak, że oznaczenie leśnej flory olbrzymiej całego zachodniego Beskidu można uważać za skończone.

Do Muzeum Komisji fizyograficznej przybyły w roku zeszłym: 1) zbiory przyrodnicze złożone przez pp. J. Dziędzielewicza, Dra B. Namysłowskiego, F. Schillego, Dra H. Zapalowicza, 2) zbiory lub okazy zwierząt, roślin skamielin podarowane przez p. H. Bobińską i pp. J. barona Brunickiego, Dra W. Dybowskiego, Dra S. Gońskiego, K. Hankiewicza, Prof. Dra E. Janczewskiego, F. Marfiaka, spadkobierców śp. J. Niedziałkowskiego, J. Paczoskiego, G. Pola, J. Popka, Prof. Dra M. Raci-

borskiego, K. Roupperta, 3) rośliny naczyniowe i grzyby zakupione, 4) książki zakupione tudzież podarowane przez c. k. Centralne Biuro hydrograficzne w Wiedniu, Krajowy Oddział hydrograficzny we Lwowie, c. k. Państwowy Zakład geologiczny w Wiedniu, Zakład geograficzny Uniwersytetu Wiedeńskiego, c. k. Centralny Zakład dla meteorologii i geodynamiki w Wiedniu, k. Węgierski Zakład państwowy dla meteorologii i magnetyzmu, p. Dra K. Trochanowskiego.

W muzeum Komisji Prof. S. Smreczyński ukończył rozpoczęte w r. 1906 oznaczanie zbioru pluskwiaków różno i równoskrzydłych śp. Prof. B. Kotuli, oznaczył przeważną część pluskwiaków w zbiorze śp. Prof. A. Wagi i rozpoczął rewizję systematyczną krajowego zbioru szarańczaków; Prof. J. Śnieżek pracował dalej nad zbiorem błonkówek śp. O. Radoszkowskiego i uporządkował w nim gatunkowo rodzaj *Bombus* w zupełności a rodzaj *Andrena* w przeważnej części. W głównym zbiorze krajowych roślin naczyniowych ukończono zaopatrywanie okazów znakami muzealnymi i rozpoczęto tę samą pracę w zielniku Andrzejowskiego. Pracami muzealnymi, mającymi na celu uporządkowanie i konserwację zbiorów, zajmowali się, oprócz wymienionych: pp. Smreczyńskiego i Śnieżka, zastępca kustosa Prof. Dr. W. Kulczyński, stypendyści Akademii Umiejętności: pp. Z. Chmielewski, H. Osuchowski, S. Udziela, wreszcie p. H. Pruszyńska i pp. D. Wieluch i J. Popek.

Komisja antropologiczna w dziale czysto antropologicznym otrzymała następujące prace:

Dr. J. Talko-Hryncewicz przedłożył rozprawę p. t.: „Szlachta litewska, studjum antropologiczno-etnologiczne,“

oraz pracę p. t.: „Przyczynek do antropologii dzieci chrześcijańskich i żydowskich na Ukrainie.“ P. Kazimierz Stołyhwo z Warszawy nadesłał pracę: „O nowym osteoforze.“ P. Leon Rutkowski, lekarz z Płońska, nadesłał pracę p. t.: „Charakterystyka antropologiczna ludności żydowskiej Płońska i okolicy.“

W dziale archeologicznym przedłożono Komisji prace następujące: S. J. Czarnowski z Miechowa pracę p. t.: „Jaskinie i schroniska w Kopcowej Górze, na lewym brzegu Prądnika pod Ojcowem.“ Dr. W. Kuźniar z Krakowa: „O wykopaliskach z Witkowie pod Krakowem.“ P. Maryan Wawrzeniecki z Warszawy: „Materiały do mapy archeologicznej Polski.“ P. Bolesław Czapkiewicz z Tarnowa nadesłał: „Materiały archeologiczne z okolic Skawiny i Podłęża“.

Dr. Demetrykiewicz przedstawił Komisji swą pracę p. t.: „O złotych skarbach epoki bronzowej z Kaczorów i Brzezia w Poznańskim,“ a nadto złożył Komisji obszernie sprawozdania ze swych badań i poszukiwań archeologicznych, dokonanych w roku ostatnim przeważnie w ziemi Krakowskiej. Mianowicie wspólnie z czł. Komisji p. Maryanem Wawrzenieckim podjął Dr. Demetrykiewicz wycieczki do grodzisk w Tyńcu, w Płazie i Jaworznie w Chrzanowskim, zdjął plany tych warowni i stwierdził, że pochodzą z końcowej epoki przedhistorycznej i były otoczone wałami kamiennymi.

W celu rozjaśnienia istoty zagadkowych kopców w rodzaju kurhanów w ziemi Krakowskiej zwiedził Dr. Demetrykiewicz cały szereg miejscowości, gdzie takie zabytki istnieją, a bliższe badania i rozkopywania dokonane w Karniowicach, Bosutowie i Zielonkach przekonały,

że te ostatnie kopce pochodzą z czasów już historycznych i grobów nie zawierały.

Oprócz tego przedsiębrał Dr. Demetrykiewicz wspólnie z p. Wawrzenieckim poszukiwania archeologiczne na miejscu osad przedhistorycznych w Witkowicach i Modlnicy. Zwiedził wreszcie ślady osad przedhistorycznych i cmentarzysk w Raciborsku koło Wieliczki i pozyskał dla Muzeum Akademii w darze od p. Maryana Dydyńskiego, właściciela tej wsi, piękny zbiorek narzędzi kamiennych i ozdobnej ceramiki, zgromadzony w ciągu wielu lat przez ofiarodawcę ze wspomnianych pól w Raciborsku i okolicy.

Dr. Demetrykiewicz dokonał wreszcie poszukiwań archeologicznych na cmentarzysku ciałop. z epoki wędrówek ludów w Bolesławiu nad Wisłą.

Do Muzeum archeologicznego przybyły, oprócz wykopalisk z wycieczek Dra Demetrykiewicza i Dra Kuzniara oraz wspomnianego wyżej daru p. Dydyńskiego, także wykopaliska brązowe, szklane i kamienne z Galicyi wschodniej, ofiarowane przez Dra Barzyckiego, lekarza zdrojowego w Szczawnicy.

Porządkowanie wykopalisk z Bilcza Złotego, w Muzeum, prowadzone przez kustosza Dra Demetrykiewicza przy pomocy stypendysty p. Kwiatkowskiego i posługacza z uniwersyteckiego gabinetu archeologicznego posunęło się znacznie naprzód pomimo nadzwyczajnej ciasnoty lokalu i jest nadzieja, że trudne to zadanie ukończone zostanie może w drugiej połowie przyszłego roku.

W Muzeum antropologiczno-archeologicznem pracowali nadto p. Kazimierz Stołyhwo z Warszawy nad szkieletami z jaskini w Bilczu Złotem, a uczony archeo-

log Dr. Oskar Almgren ze Sztokholmu nad zabytkami epoki kamiennej.

Do działu etnologicznego otrzymała Komisya antropologiczna prace p. Franciszka Gawełka:

1) „Czarownik w Rząchowy w powiecie Brzeskim w Galicyi“; — 2) „Przesady, zabobony i środki lecznicze ludowe w powiecie brzeskim w Galicyi.“

Sekretarz, Seweryn Udziela, na posiedzeniu Komisji zdawał sprawę z badań nad strojami ludu polskiego na Śląsku Austryackim i złożył pracę: „Ubiory ludu polskiego na Śląsku Austryackim,“ ilustrowaną mapą, fotografiami i 60 tablicami, malowanemi akwarelą.

Komisya bibliograficzna pracowała w roku sprawozdawczym normalnie, odbywając zwykłe swe posiedzenia, na których klasyfikowano materyał naukowy. D. 19 października 1907 odbyło się posiedzenie administracyjne, na którym wybrano na przewodniczącego na rok 1908 Prof. Dr. Wł. Natansona.

„Katalog Literatury Naukowej Polskiej“ ukazywał się systematycznie w dalszym ciągu. Wydano zeszyt III i IV podwójny na drugie półrocze 1906 roku i zeszyt I i II (podwójny) na pierwsze półrocze 1907. Zeszyt na drugie półrocze 1907 znajduje się w przygotowaniu.

Biblioteka Akademii. Inwentarz biblioteczny liczy dzieł 39.875 (oprócz zbiorów Walewskiego i Lubomirskiego.

W roku ubiegłym otrzymała biblioteka książki i broszury od 100 dawców dzieł 122 w 629 tomach. Znaczniejsze dary pochodzą od inż. Konstantego Jokisza „Al-

bum budowy kolei wschodniej chińskiej Mandżuryi“ i od hr. Karola Lanckorońskiego („Der Dom von Aquilea“).

Z czytelni, otwartej od godz 10—2 i 6—8 wieczorem, korzystało oprócz członków Akademii i współpracowników komisji 273 osób 3213 razy; dzieł czytano 628, sprowadzonych 49, rękopisów Akademii 320, obcych 85. Na zewnątrz wypożyczono 95 osobom 414 dzieł w 751 tomach, rękopisów (zakładom) 30.

Zbiór rękopisów liczy obecnie Nrów 1631, dyplomatów uporządkowanych 138, złożonych w depozycie 9.

Sprawozdanie Stacyi Naukowej Polskiej w Paryżu za r. 1907. Sprawozdanie nasze rozpocząć musimy od przypomnienia dotkliwej straty, jaką Instytucya nasza poniosła (13. I. 1907) przez zgon ś. p. Józefa Rusteyki, wychodźcy z r. 1848-go, długoletniego niegdyś członka Towarzystwa Historyczno-Literackiego, a od r. 1893go, t. j. od chwili przejścia zbiorów i majątku tegoż towarzystwa na własność Akademii, członka i podskarbiego Komitetu miejscowego, gorliwego opiekuna i przyjaciela Biblioteki, dbałego o jej rozwój i pomyślność. Cześć jego zacnej pamięci!

Przechodząc do działalności Stacyi w roku ubiegłym, uważamy za słuszne wymienić przedewszystkiem te osoby dla których robiliśmy większe nieraz poszukiwania, lub też, które czas dłuższy w Bibliotece pracowały. Byli to: pp. Z. Batowski, C. Bouffez, S. Frycz, S. Gierszyński, B. Gubrynowicz, M. Handelsman, A. Hauvette, Z. Jabłoński, J. Kindelski, M. Kridl, B. Limanowski, A. Living-

stone, Ch. Malo, P. Marmottan, F. Pache, M. Pachucki, P. Pierling, S. Posner, A. Potocki, M. Rulikowski, J. Stachurski, S. Sterling, K. Strzelbicki, S. Szpotański, A. Vuafart, L. Wellisch, K. Wojciechowski, K. Woźnicki, i inni. Pozatem niema dnia, żeby się ktoś do Stacyi nie zgłaszał po wszelkiego rodzaju wskazówki i objaśnienia ustne.

Wogóle zaś ruch czytelników i pracujących w Bibliotece przedstawia się w sposób uwidoczniiony na tablicy, str. 44 (w nawiasach podano odpowiednie liczby z r. 1906).

Zmniejszenie się dni otwarcia Biblioteki powstało z przedłużenia wakacyj letnich o jeden miesiąc, który użyto na porządkowanie i czyszczenie zbiorów. Pomimo to liczba czytających i pracujących powiększyła się znowu, i coraz silniej daje się odczuwać brak miejsca w Sali publicznej i wogóle w Bibliotece wobec rosnących wiaź, choć zwolna, zbiorów naszych.

W d. 14 kwietnia zwiedzili Bibliotekę i Muzeum członkowie towarzystwa byłych uczniów szkoły Nauk Politycznych w Paryżu (Ecole des Sciences Politiques), w liczbie przeszło stu pięćdziesięciu.

W dniu 3 maja odbyło się wobec licznie zgromadzonej publiczności doroczne posiedzenie Stacyi pod przewodnictwem Adama ks. Czartoryskiego, prezesa Komitetu miejscowego. Po sprawozdaniu z działalności Instytucyi za rok poprzedni (1906), odczytanem przez p. Władysława Mickiewicza (zob. Rocznik Akademii za r. 1906/7 str. 98-106), Dr. Stanisław Tomkowicz, umyślnie przybyły z Krakowa, na zebranie, wygłosił odczyt, p. t. „Zamek Królewski na Wawelu“, ilustrowany licznymi rycinami i fotografiami.

Miesiące	Dni otwarcia	Osób czytających		Miesiące	Dni otwarcia	Osób czytających	
		na miejscu	w domu			na miejscu	w domu
Styczeń . . .	23 (24)	155 (147)	59 (45)	Lipiec . . .	12 (24)	73 (135)	20 (32)
Luty	21 (21)	169 (125)	51 (38)	Sierpień . . .			
Marzec . . .	22 (26)	183 (207)	41 (49)	Wrzesień . . .	13 (25)	102 (143)	13 (25)
Kwiecień . .	20 (16)	199 (141)	34 (40)	Październik .	27 (27)	260 (232)	18 (45)
Maj	24 (23)	246 (195)	29 (46)	Listopad . . .	23 (23)	214 (155)	44 (47)
Czerwiec . .	26 (25)	180 (194)	30 (39)	Grudzień . . .	18 (19)	248 (116)	35 (37)
				Razem	229 (253)	2029 (1790)	374 (443)
						2403 (2233)	

W dniu 20 maja odbyło się w Montmorency doroczne nabożeństwo żałobne za duszę Niemcewicza, Książewicza i innych rodaków naszych, zmarłych na wychoźdźtwie. Mszę świętą odprawił ks. L. Postawka, kapelan kościoła polskiego w Paryżu; kazanie w języku francuskim wygłosił ks. Prof. Ch. Hermeline. Osób storkilkadziesiąt wzięło udział w tej dorocznej pielgrzymce do grobów polskich. Zarząd Kolei Północnej na skutek starań Stacyi, obniżył cenę biletów do połowy.

W miesiącu wrześniu Stacya przedstawiła dwu kandydatów do stypendyum im. Faucher na Wydziale medycznym Uniwersytetu Paryskiego, obu ze skutkiem pomyslnym.

W m. listopadzie Biblioteka zyskała bezinteresowną pomoc w osobie Dra Maurycego Manna, który przychodzi dwa razy na tydzień katalogować rękopisy nasze.

Trzydziestu osobom w ciągu roku ułatwiono wstęp do Biblioteki Narodowej i innych zamkniętych instytucyj naukowych w Paryżu. Dla osób, pracujących w naszej Bibliotece, sprowadzono kilkakrotnie książki i rękopisy z bibliotek krajowych.

Listów w sprawach Stacyi i Biblioteki wyprawiono w ciągu roku 189.

W kasie podręcznej Stacyi obrót pieniężny wynosił w dochodach sumę 7048 65 fr. (o 96·15 więcej niż w roku poprzednim); powstała ona z pozycyj następujących: pozostałość kasowa — 355·35; złożone przez Podskarbiego z ogólnych dochodów Stacyi — 4700·00; nadzwyczajna dotacya Akademii na pokrycie deficytu — 1000·00; subwencya doroczna Akademii za czas od I/X 1907 do I/X 1908 — 600·00; dary jednorazowe — 25·00; ze

sprzedaży dubletów — 118·40; zwroty osób trzecich — 249·90.

Wydatki wynosiły ogółem 6802·10 fr. (o 204·95 więcej, niż w r. poprz.). Pojedyncze pozycje przedstawiają się w sposób następujący: A) pensje urzędników i służby — 4734·00 fr. B) Zakupno książek, rycin i gazet 243·10; C) Porządki biblioteczne: 1) oprawy książek, czasopism, rycin — 453·60; 2) szafy, półki — 295·00; 2) porto książek, czasopism i korespondencya — 187·70; 4) przybory biurowe — 57·75; 5) druki biblioteczne — 20·00; razem — 1009·05; D) Porządki domowe: 1) opał — 241·05; 2) ubezpieczenie — 95·10; 3) naprawy i inne 127·30; razem 463·45; E) Ciężary Stacyi; 1) obchody 3-go i 21-go Maja — 179·10; 2) utrzymanie grobów — 45·10; F) Drobne, kolendy i tp. — 23·30; G) Za osoby trzecie — 105·00. Pozostało na rok 1908 — 246·55.

Inwentarz biblieczny powiększył się w roku sprawozdawczym o 255 pozycyi, nie rachując dubletów i dalszych tomów lub zeszytów wydawnictw poprzednio zapisanych. Z tego zakupiono 54, reszta zaś pochodzi z daru od 64-ch instytucyi i osób.

Mianowicie, Akademia Umiejętności w Krakowie ofiarowała dzieł — 29; Redakcyja Biblioteki dzieł Chrześcijańskich — 21; Akademia Rumuńska — 12; Matica Serbska w Nowym Sadzie — 8; Spółka Nakładowa „Książka“ — 5; Towarzystwo Popierania Nauki Polskiej — 4; Towarzystwo Naukowe w Toruniu — 2; Ministerjum Oświaty francuskie, Towarzystwo „Polska sztuka stosowana“ i Redakcyja Encyklopedyi Wychowawczej — po jednym; nadto: Kasa im. Mianowskiego w Warszawie, Muzeum narodowe Polskie w Rapperswilu,

Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie, Smithsonian Institution, Zarząd Skarbu Narodowego i Szkoła Polska w Paryżu nadesłały swoje sprawozdania.

Z osób prywatnych złożyli: p. J. Malewski, dzieł różnych — 27; p. W. Mickiewicz — 23; p. W. Gąsiorowski — 5; spadkobierey ś. p. R. Baczyńskiego — 4; p. M. Handelsman, p. K. Lubecki i O. P. Pierling — po 3; p. K. Balmont, hr. H. de Charencey, p. W. Cieszkowski, p. S. Dickstein, p. W. Gasztowtt, p. P. Marmottan, p. J. Mioduszewski, p. M. Rulikowski, p. S. Rundstein, p. A. Schürr, p. S. Szpotański, p. K. Woźnicki — po 2; pani A. Bieniamé - Dewojno, p. K. Celichowski, p. F. Chłapowski, p. Ch. Dupuis, p. J. Fedoreczuk, p. L. Fournier, pani A. Gałęzowska, p. J. Gałęzowski, pp. Gebethner i Wolff, p. W. Janowski, p. T. Korzon, hr. A. Krasiński, p. A. Kraushar, p. J. Kurnatowski, p. S. Kutrzeba, p. B. Limanowski, p. E. Majewski, margrabina Monspey, p. Fr. Morawski, p. A. Potocki, p. S. Sokołowski, pani J. Sosnowska, pani Stablewska, p. Fr. Starczewski, p. W. Szykulski, p. S. Tomkowicz, p. A. Wolański, p. G. Yakschitch, hr. W. Zamoyski, — po jednym.

Prócz tego Biblioteka otrzymywała darmo, lub za zwrotem tylko kosztów przesyłki, 52 czasopism w języku polskim i 6 obcych, razem — 58; z tego codziennych — 12, tygodników — 14, dwutygodników — 2, miesięczników — 19, dwumiesięczników — 3, kwartalników — 6 i nieperyodycznych — 2. Były to czasopisma następujące: 1) Biblioteka Warszawska, 2) *Biesiada Literacka*, (później *Biesiada Polska*, *Lechita*) 3) *Biuletyn Dzieła Miłosierdzia Chrześcijańskiego* 4) *Bulletin in-*

tern. de l'Académie d. S. de Cracovie, 5) Bulletin Polonais, 6) Courrier Européen, 7) Czas, 8) Dla Ojczyzny. 9) Dziennik Kijowski, 10) Dziennik Poznański, 11) *Dziennik Wileński*, 12) Ekonomista, 13) Fotograf Warszawski, 14) Gazeta Lwowska, 15) Gazeta Polska, (później Codzienna), 16) Gazeta Polska w Chicago, 17) *Głos Polski*, (w Warszawie), 18) *Głos Polski* (w Wilnie), Gонец poranny, i wieczorny. 20) Kraj, 21) *Krytyka*, 22) Książka 23) Kurjer Litewski, 24) Kurjer Warszawski, 25) Kwartalnik historyczny, 26) Letopis Matice Srpske, 27) Lud, 28) *Mysł Socyalistyczna*, 29) Nasz Kraj, 30) Nowa Gazeta, 31) Pamiętnik Literacki, 32) Pamiętnik Towarzystwa Lekarskiego w Warszawie, 33) *Panteon*, 34) *Polski Przegląd Emigracyjny*, 35) Poradnik językowy, 36) Prace Matematyczno-fizyczne, 37) Prawda, 38) Przegląd filozoficzny, 39) Przegląd historyczny, 40) Przegląd lekarski, 41) Przegląd Polski, 42) Przewodnik bibliograficzny, 43) Przewodnik naukowy i literacki, 44) Robotnik, 45) Slovansky Přehled, 46) Słowo 47) Słowo Polskie, 48) Sprawozdanie Akademii Umiej. w Krakowie, 49) Świat, 50) Świat Słowiański, 51) Trybuna, 52) Tygodnik Ilustrowany, 53) *Ukrainische Rundschau*, 54) Wiadomości Matematyczne, 55) Wiadomości Salezyjańskie, 56) Zgoda, 57) *Życie Polskie*, (Nowiny Odeskie), 58) Życie robotnicze. *Kursywą* oznaczono czasopisma, które przybyły w roku sprawozdawczym.

Dary w gotówce na rzecz Biblioteki złożyli, oprócz wyżej wymienionych nadzwyczajnej dotacji i dorocznej subwencji Akademii; p. L. Meyet — fr. 2500.

Dary przeznaczone specjalnie dla Muzeum Mickiewiczowskiego złożyli: 1) p. S. Bełza, 2) p. A. Bu-

dzyński, 3) p. H. Kerntopf, 4) p. B. Miciński. 5) p. K. Gozdawa-Peplowski, 6) Redakcyja „Więstnika Ewropy“, 7) p. S. Winiarski, 8) pani M. Zagórska.

Zarząd Stacyi poczuwa się do miłego dlań obowiązku złożenia na tem miejscu gorącego podziękowania wszystkim wyżej wymienionym instytucyom i osobom za ich pamięć o zbiorach naszych.

Muzeum Mickiewiczowskie, w zasadzie otwarte raz tylko na tydzień w czwartki, zazwyczaj i w inne dni tygodnia bywa pokazywane; zwiedziło je w ciągu roku osób 263.

Sprawozdanie o pracach naukowych, dokonanych w ubiegłym roku w łonie Akademii, zostało już ogłoszone i znajduje się w odbitec w rękach dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Na końcu tego sprawozdania pomieszczono bibliografię wydawnictw Akademii, które się pojawiły od ostatniego posiedzenia publicznego. Pod prasą znajduje się kilkanaście tomów, których część ukaże się niebawem na widok publiczny.

Stosunki finansowe Akademii nie uległy w roku przeszłym żadnej zmianie w stosunku do normalnych dotacyi rządowych i krajowych, natomiast ogólny zapas środków pieniężnych, którymi Akademia rozporządza, powiększył się znacznie bądź przez nowe dary, bądź wskutek zrealizowania pierwszej już poczynionych legatów.

Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego z dochodów Drukarni Uniwersyteckiej przekazał łącznie 25000 koron, z których 5000 koron na fundusz Encyklopedyi polskiej, a po 10000 koron na fundusze wydawnictwa źródeł poroźbiorowych i podręczników przyrodniczych.

Ogólna kwota, którą Senat akademicki oddał do dyspozycji naszej instytucji, wynosi obecnie koron 90000.

Legaty ś. p. inżyniera Bartoszka i Dra Nowickiego zostały zrealizowane i włączone do funduszu żelaznego Akademii. Pierwszy zapis wynosi około 7400, drugi około 4400 koron.

Legat ś. p. Dra Nestora Bucewicza, dzięki staraniom Pana Mecenasza Antoniego Osuchowskiego, zaczyna częściowo wpływać. Dotychczas otrzymano około 155000 koron, z których jednakowoż stosownie do postanowień testamentu wypadło złożyć na rzecz Macierzy Polskiej w Cieszynie przeszło 25000 koron. Fundusz ten przeznaczony jest na wydanie opracowań z zakresu historii i literatury polskiej.

P. Józef Pilawski złożył dodatkowo do funduszu swojego imienia kwotę 17000 koron. Fundusz ten wejdzie w życie dopiero po śmierci Ofiarodawcy.

Legat ś. p. Włodzimierza Spasowicza przyniósł przeszło 225000 koron. Wejdzie zaś w życie dopiero wtedy, kiedy wskutek narosłych odsetek dojdzie do kwoty koron 250000, co nastąpi już w połowie roku przyszłego. Procenty od tego funduszu będą używane na ogłaszanie samodzielnych opracowań z zakresu Wydziału filologicznego i Wydziału historyczno-filozoficznego, oraz częściowo przyłączone zostaną do dotacji Wydziału matematyczno-przyrodniczego. Nadto ogłaszany będzie co dwa lata konkurs im. Włodzimierza Spasowicza z nagrodą 3000 koron za najlepszą pracę w dziedzinie nauk społecznych i filozoficznych.

Zrealizowany również został legat bł. p. Henryka

Wohla w kwocie około 46000 koron, od której to sumy odsetki przeznaczone są na dwa stypendya.

Wreszcie p. Mathias Berson z Warszawy złożył jedną akcyę Banku ziemskiego w Poznaniu na 1000 marek na cele Komisji do badania historii sztuki w Polsce.

Wierna programowi, przedstawionemu w zeszłorocznym sprawozdaniu, Akademia stara się obok bieżących od dawna już ustalonych wydawnictw, przedsiębrać nowe, zakreślone na wielkie rozmiary. Do nich przede wszystkim należy Encyklopedia polska, nad którą prace posuwają się bez przerwy. W roku 1910 rozpocznie się druk kilku tomów naraz i jeżeli wszyscy współpracownicy dopiszą, całość, t. j. 10 tomów, objętości przeszło 500 arkuszy druku, ukaże się w ciągu roku 1911.

W b. roku administracyjnym ukazał się pierwszy zeszyt nowego wydawnictwa „*Monumenta Poloniae palaeographica*“. Publikacya ta ma objąć reprodukcye fototypiczne przeszło tysiąca kilkuset dokumentów od XII do początków XIV stulecia. Koszta tej publikacyi obliczone są na przeszło 200.000 koron. Akademia ma jednak nadzieję, że zadaniu temu sprosta.

Prace nad Słownikiem staropolskim posuwają się nieustannie. Wydawca Prof. Łoś przystąpił już do przygotowywania rękopisu do druku. Skoro ta publikacya ukaże się na widok publiczny — spełniony będzie jeden z najbardziej doniosłych obowiązków Akademii.

Niedawno rozpoczęte wydawnictwo źródeł porzbiorych posuwa się naprzód w bardzo szybkim tempie. Jeszcze w r. b. ukaże się 9 dużych tomów, z których 6 już jest całkowicie ukończonych. Rzeczą Społeczeństwa będzie ułatwić w tym kierunku usiłowania Akade-

mii przez dostarczanie materyałów, będących w posiadaniu prywatnem, a wskutek tego trudno dostępnych.

Wielkie wydawnictwo Greckich Ojców kościoła jest jeszcze w stadyum przygotowawczem, a to z powodu mozolnych poszukiwań, które należy poczynić, zanim druk zostanie rozpoczęty.

Złożony jako depozyt Fundusz Towarzystwa popierania wydawnictw Akademii urósł do kwoty blisko 83000 koron. Na razie odsetki od tego funduszu przeznaczone zostały na ogłoszenie Dyaryusza Sejmu z roku 1831.

W początku r. b. zmarł p. Lubomir G a d o n, wielki przyjaciel Akademii i troskliwy Opiekun Biblioteki polskiej w Paryżu. Za życia jeszcze złożył On w Akademii kwotę przeszło 76000 koron z poleceniem, ażeby po Jego śmierci odsetki używane były na potrzeby Stacyi Naukowej w Paryżu. Stan Biblioteki polskiej w Paryżu wymagał w ostatnim roku szczególnej troski Akademii. Dom, w którym się ta Biblioteka mieści, będący własnością Akademii, wymaga gruntownej restauracyi, Biblioteka zaś sama musi zyskać większą ilość sal na książki i lepszą organizacyę. Instytucya ta bynajmniej nie jest bierną. Czyni ona zadość nie tylko potrzebom licznych Polaków w Paryżu zamieszkałych, ale nadto stanowi ona punkt oparcia dla wszystkich młodych Polaków, jadących do Paryża w celu kształcenia się, a zwłaszcza dla stypendystów Akademii. W chwili, kiedy na każdym polu instytucye polskie doznają, z wyjątkiem Austrii, samych tylko prześladowań — byłoby rzeczą bardzo nieodpowiednią zaniedbać zakład, który niejako pozostał w spuściznie po Emigracyi polskiej. Dlatego

Akademia postanowiła użyć wszelkich środków, ażeby nie tylko nie dopuścić do zmarnowania się tej instytucyi, ale owszem, aby jej zapewnić rozwój odpowiedni do dzisiejszych stosunków. Akademia liczy w tym kierunku na wydatną pomoc ze strony Sejmu krajowego i na współdziałanie Komitetu miejscowego, któremu przewodniczy X. Adam Czartoryski.

W ostatnich latach skonstatowano u nas żywsze zajęcie się egiptologią, a zwłaszcza prawem egipskiem. Pojawilo się kilku młodych uczonych, którzy prowadzą w tym kierunku samodzielne badania i zasilają swemi pracami publikacye Akademii. W poczuciu, że nie stać naszej instytucyi na prowadzenie na własną rękę poszukiwań w Egipcie i Azji Mniejszej, Akademia postanowiła wziąć przynajmniej inicjatywę w tym celu, ażeby prace w tym kierunku łącznemi siłami mogły być prowadzone. Delegaci Akademii weszli w porozumienie z Akademią Wiedeńską i Pragską i wywołali wspólną uchwałę, ażeby uzyskać od Rządu roczną subwencyę na samodzielne prowadzenie wykopalisk w Egipcie. Z czasem może się w ten sposób wytworzyć osobny austriacki Instytut, który nie poprzestając na Egipcie, rozszerzy pole swych badań i do Małej Azji. Rzecz jest na najlepszej drodze, a osobną wdzięczność wyrazić należy hrabiemu Tadeuszowi Koziębrodzkiemu, upęnomocnionemu posłowi w Kairze, który nie szczędzi starań, ażeby sprawa osiągnęła korzystny rezultat. Młodzi polscy uczeni będą wtedy mieli sposobność na miejscu prowadzić poszukiwania w zakresie nowych a tak ważnych nauk.

Ekspedycya naukowa w Rzymie pracowała pod kierunkiem prof. Abrahama i Zakrzewskiego. Prof. Za-

krzewski bawił przez parę miesięcy w Rzymie i współdziałał osobiście w czynnościach Ekspedycyi. W charakterze stypendysty Akademii przebywa w Rzymie Dr. Edmund Długopolski.

Fundacya ś. p. Wiktora Osławskiego działała również skutecznie, jak w latach zeszłych. W roku b. fundusz wydawniczy im. Osławskiego po raz pierwszy wszedł w życie. Z odsetek od niego ogłoszone zostały dwie samodzielne prace pp. Heinricha i Szelągowskiego.

Sprawy szczawnickie dotychczas jeszcze nie zostały odpowiednio do życzeń Akademii uregulowane. Kwestya sprzedaży napotyka na znaczne trudności, zwłaszcza z powodu, że Akademia musi pilnować, ażeby to zdrojowisko nie przeszło w niewłaściwe ręce. Jest wszakże nadzieja, że przed terminem, w którym kontrakty dzierżawne upływają, i ta kwestya pomyślnie załatwioną zostanie.

Posiedzenie uroczyste Stacyi Naukowej paryskiej odbyło się pod przewodnictwem hr. Władysława Zamoy-skiego, jak corocznie, dnia 3 maja. Dr. Maurycy Mann wygłosił na niem odczyt o Wincentym Polu.

Na posiedzeniu administracyjnem, które się odbyło wczoraj, dokonane zostały następujące wybory.

Członkami czynnymi krajowymi na Wydziale filologicznym wybrani zostali dotychczasowi korespondenci:

Ks. Arcybiskup Józef Bilczewski; p. Leonard Lepszy, Radca górniczy; Dr. Jan Rozwadowski, Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego i Dr. Stanisław Tomkiewicz, Konserwator zabytków sztuki. Nazwiska dwóch członków czynnych zagranicznych z tegoż Wydziału zostaną po-

dane do wiadomości po uzyskaniu Najwyższego zatwierdzenia.

Na Wydziale historyczno-filozoficznym członkiem czynnym zakrajowym wybrany został dotychczasowy korespondent: Dr. Ludwik Pastor, Dyrektor Instytutu austriackiego w Rzymie i Prof. Uniw. w Innsbrucku; korespondentami zaś pp. Dr. Franciszek Ksawery Fierich i Ks. Władysław Chotkowski, Profesorowie Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Na Wydziale matematyczno-przyrodniczym członkiem korespondentem wybrany został Dr. Maryan Smoluchowski, Prof. Uniwersytetu we Lwowie.

Na tem zamykamy niniejsze sprawozdanie, a prelegent na ten rok zaproszony, Rektor Bronisław Dembiński, odczyta swoją pracę p. t.: „Szujski i jego synteza dziejów“.

Szujski i jego synteza dziejów

napisał

Bronisław Dembiński.

Rzecz czytana na publicznem posiedzeniu Akademii Umiejętności
w dniu 16 maja 1908 r.

Przed 25 laty gasło w Krakowie wśród bólu najbliższych a żalu narodu wielkie życie w pełni władz i sił duchowych.

W obliczu śmierci, mówił Józef Szujski: „wszystko mam chore, tylko jedna głowa zdrowa“. Rwały się struny życia, a żywy i niestrudzony umysł dążył na szczyty wielkich, największych zagadnień, aby niejako u progu wieczności wydrzeć tajemnicę bytu narodu i całej ludzkości. Szujski dążył zawsze do samego źródła prawdy usiłował każdą sprawę do dna zgłębić, każdą chwilę związać z przeszłością, jak ogniwo z łańcuchem dziejowego rozwoju, ale szczególnie w ostatnim czasie objawiło się gorące pragnienie wielkiej dziejowej syntezy.

Szujski ubolewał, że od „Ojczy nasz“ nie się u nas w filozofii historii nie działo, że stopień myśli filozoficznej pociąga za sobą szkodliwą pokolenia naszego płytkość, że tak mało u nas trudnią się historią powsze-

chną, że w ogóle „w koncercie nauki europejskiej brak polskiego głosu“. Uczuwał też potrzebę, aby zabrać głos, któryby świadczył o samodzielnem pojmowaniu zjawisk życia, o istnieniu i istocie polskiej nauki, o istocie duchowej polskiej indywidualności. Snuły się myśli nowych prac. Szujski zamierzał pisać szkic „Systemy filozofii historii“ zostawił tylko fragment, podnosząc sam, że było to raczej „filozoficzno-religijne wyznanie niż metodyczne, żmudną kontrowersyę i polemikę mieszczące dzieło“. Nęciły go postacie z historii powszechnej. Obok profilu Nerona stawał profil Marka Aureliusza, przesunęła się ponura postać Savonaroli.

Wzrok myśliciela padał na przełomowe postacie i epoki, najbliższe współczesnej dobie, a w szczególności na gasnący świat starożytny i wyłaniający się z chaosu brzask chrześcijaństwa. Rzym ze swą wiecznością i wielkością wyrył głęboki ślad w duszy, spotęgował wrodzoną, nieprzewartą potrzebę badania uniwersalnych zagadnień. Twórca dziejów Polski wnikał coraz głębiej w istotną treść dziejów, szukał wielkich szlaków, którymi cała ludzkość kroczy.

Zaczynała się dopiero nowa epoka twórczości, przedwcześnie przerwana. Zamiast wielkich dzieł, któreby trwałym były pomnikiem polskiej myśli w europejskiej nauce, zostały fragmenty, szkice, tytuły rozpraw i rozdziałów.

Ranke zabrał się w bardzo późnym wieku do pisania historii świata i zdołał jeszcze przebić się przez tysiące lat. U nas duch wielki gaśnie w pełni sił, — *nel mezzo del cammin*. Z fragmentów trzeba nam złożyć całość, z szkiców pełny obraz.

„Historya zależną jest, jak to Szujski sam określił, od sumy zasad i pojęć przedstawiającego ją pracownika. Tucydydes czy Tacitus, Gibbon czy Macaulay, Ranke czy Thierry, Lelewel czy Szajnocha, wycisnęli na swoich dziełach piętno swoich zasad i wyobrażeń, położyli na nich niby na kolumnach sklepienie tego porządku świata, który sobie wyobrażali“. Musimy tedy poznać Szujskiego zasadnicze wyobrażenia i poglądy na naturę ludzką i warunki rozwoju społeczeństwa. Na tych kolumnach oprze się sklepienie jego dziejowej konstrukcyi. Potężna ta indywidualność, pełna ognia, przebija się w całym ujęciu dziejów, indywidualność w sobie skończona, samodzielna, o wielkim duchowym rozmachu i uniwersalnym widnokregu. Możemy też uprzytomnić ją sobie tylko na szerokim tle prądów współczesnych. Dla wrażliwego i rozległego umysłu nie było obce; żądza wiedzy nie dawała spocząć. Wciąż trzymał rękę na pulsie duchowego i społecznego życia. Brał od obcych a pozostał sobą, w duszy swej wytwarzał i wykuwał własny świat. Utrzymywał ścisły związek z tem, co snuła myśl ludzka u innych narodów, znał jej różne drogi, ale szukał własnej drogi, idąc za własną indywidualną i narodową potrzebą.

Zdobywał i warował swą samodzielność, ugruntowaną nie tylko w intelekcie, ale w intensywnem uczuciu. Samodzielnie stanął wobec pozytywnej budowy Comta, wobec dumnej logicznej abstrakcyi Hegla „narzucającej historii nieskończonej i niezamkniętej formułę tezy, antytezy i syntezy“, samodzielnie wobec soeyologii Spencera i wobec późniejszych śmiałych a zbyt łatwych historycznych konstrukcyi, w których zaznaczył się

świeży motyw nauk przyrodniczych i wpływ doniosłej teorii ewolucyjnej.

Szujski stanął trzeźwo w historycznym wieku na realnym historycznym gruncie, łącząc w sobie przedziwnie pracę krytyka z twórczą zdolnością konstrukcyjną, badacza z myślicielem. Strzegł i bronił z zapalem zbyt często przesuwanej i zacieranej granicy między umiejętnościami ścisłymi a historią, wychodząc z zasady, że duchowy świat nie podpada pod absolutne prawa fizyczne, że mikrokosmos życia ludzkiego, indywidualnego i społecznego, nie może tonąć i ginąć w makrokosmosie wszechświata. Dzieje ludzkie były w jego przekonaniu samodzielnym zjawiskiem. Stąd uroczyste veto przeciw nauce, któraby opuszczała najistotniejsze objawy moralne, veto przeciw mechanicznym prawom istnienia i rozwoju, przeciw włączaniu bujnego wewnętrznego życia, tryskającego potężnie i swobodnie w różnych promieniach, w zewnętrzne ramy zawsze za ciasne, bo bogate życie nie da się ująć i zamknąć w gotowe formy i postulaty doktryny. „Nauka o jednej wielkiej niewiadomej, jaką jest przeszłość i o drugiej niemniej wielkiej, jaką jest początek historii nie uznaje kategorięcznego non plus ultra, któremu każdy następny dzień kłam zadaje“ tak rozumował Szujski, a wyprowadzał swe poglądy z jednego źródła, z głębokiego uznania moralnej strony natury ludzkiej. Istota jej, jak sądził, stanowiła właśnie to, że dzieje nie ciągną się jak linia matematyczna w nieskończoność rozwoju i postępu, ale oscylują podług tajemniczych i nieokreślonych praw, zadając kłam postępowi, takiemu postępowi, który wykluczał i odrzucał stałe objawy i potrzeby wewnętrznego życia.

O rozwoju i postępie istnieją i walczą z sobą dwie zasadnicze teorie. Jedna zasadza się na uznaniu ustawicznego potęgowania się życia aż do osiągnięcia rzekomo pełnej samodzielności rozumu i doskonałości bytu. Druga teoria, mniej dumna i mniej olśniewająca, zasadza się na głębokim wniknięciu w naturę ludzką, doskonalącą się a nigdy nie doskonałą, szukającą jedyne oparcia w sobie, a jednak zmuszoną uznać wielkie moce nad sobą. Tam mamy prostą linię rozwoju, tu wielkie koło wewnętrznej pracy, tam ewolucję, a tu, żeby użyć słowa Szujskiego, oscylację sił, potrzebujących stałej równowagi przez równoległe trwałe uznanie wszystkich władz i potrzeb moralnych: rozumu, uczucia i religii.

Zwolennikiem zwycięskiego postępu był w wieku oświecenia Voltaire w swym „Zarysie obyczajów“, Lessing w swej rzeczy o „wychowaniu ludzkości“, Condorcet w „Szkicu historycznym obrazu ducha ludzkiego“. Świeży powiew romantyzmu przyćmił racjonalistyczne światła, ale w XIX wieku teoria absolutnego rozwoju zajaśniała nowym blaskiem w Heglu. Z jej ducha powstały potem konstrukcje dziejów mniejszej miary i wartości, raczej popularne niż naukowe — Buckla i Drapera.

Ojcem drugiego poglądu na świat był św. Augustyn, twórca wielkiego pomnika ducha chrześcijańskiego: *De civitate Dei*, którego potężnemu wpływowi Szujski widocznie ulegał. Po nim przyszedł po szeregu wieków Vico z „Nową nauką“ o powrotnych falach rozwoju — *corso ricorso*.

Z innego wychodząc założenia i do innej dochodząc konkluzji, należy do tego kierunku także Macchiavelli;

nie dawał on wielkiej historycznej perspektywy, obejmującej w szerz całość dziejów, a raczej szedł w swej psychologicznej analizie w głąb ludzkiej natury, w której wyłącznie szukał oparcia.

Cały ten pogląd objaśniają dobrze słowa angielskiego statysty Burke'a, zwrócone przeciw entuzyastom francuskiej rewolucyi i stosowaniu francuskiej metody matematycznej do życia społeczeństwa, ważne słowa: „W świecie moralnym niema odkryć“.

Przeciwnik „wszystkowiedzów, przyrodników i statystyków“, Szujski bacząc zawsze na moralną stronę natury ludzkiej, na jej twórczą żywiołową zdolność, nie dającą się ani przewidzieć, ani całkowicie wytłómaczyć, a na jej niezdolność wystarczenia wyłącznie sobie samej, oświadczył się tak przeciw absolutnym prawom, jak przeciw postępowi, opartemu na ewolucyi, bezwzględnie stosowanej do historii.

Szujski widział w historii „dnie, w których wszystko jest zadziwiającem, wszystko niespodzianem, w których staje *post nubila Phoebus*, w których Bóg śle jednego człowieka i temu jednemu człowiekowi daje moc wielką, organizatorską, swoją własną poniekąd, której nie miał chaos tysięcy“. Uznając, że od nas zależy tylko „utworzenie medium, bez którego wielkie chwile i wielcy ludzie marnieją“, wierzył Szujski, że zesłanie geniuszów „dziać się musi wedle zamysłów, których nie dociekniemy, sprawiedliwości, której nie zbadamy, wśród zawikłań, których nie ogarnie żaden system“.

Jest to zapatrywanie, przeciwne znanej i wówczas uznawanej teorii o środowisku i rasie Taina. Taine zastosował swą fizjologiczną metodę ze ścisłością anatoma,

przeprowadziwszy analizę geniusza na pierwiastki. Szujski widzi w geniuszu nadprzyrodzone zjawisko. W określeniu stosunku wielkiej indywidualności do społeczeństwa popada jednak w pewną sprzeczność. O Batorym powiedział, że „co było lat dziesięć w Polsce za jego panowania, to nie jej dzieło, to było tylko zesłanie człowieka“, a usprawiedliwiając politykę Zygmunta Starego, utrzymywał, że należy „rozdzielić winę między jego a wiek“. W każdym razie górowała w jego poglądach myśl, że w dzieje wkracza Siła, nie dająca się zmierzyć i obliczyć, co wynikało z zasadniczego stanowiska niezależności ludzkich dziejów od praw. Szujski kładł nacisk na „nieskończoność“ objawów życia, a z tem łączyło się już bliższe określenie zadania i zakresu badań samej nauki historycznej.

„Historia jako nauka“, — powiedział Szujski, — jest jedną ogarniającą wszystkie objawy życia ludzkiego lub narodu w przeszłości“, a zatem wypadki polityczne i społeczne, życie religijne, naukowe, artystyczne, fakta materialnego bytu i fakta moralne.

Objęcie tej całości coraz wszechstronniejsze, miało stanowić „miarę wartości historycznego pojmowania“. Nauka bada z konieczności podziału pracy osobno każdą sferę życia, ale wszystkie razem zbiegają się w jednym pniu. Z tego potężnego pnia wyrastały dwa wielkie konary: dzieje polityczne i dzieje cywilizacji. Dzieje polityczne obejmowały wypadki zewnętrznego życia narodów, dzieje cywilizacji zajmowały się głównie wewnętrznym stanem społeczeństwa, „sumą objawów, które są kapitałem i miarą jego pozapolitycznej wartości“.

W pojmowaniu dziejów zaznaczały się od dawna

dwa kierunki. Jeden wysuwał państwo na czoło, jako najwyższy wykwit społecznej i narodowej siły, drugi upatrywał w człowieku w jego ludzkich, ogólnoludzkich, wiecznych dążeniach główną treść i istotę dziejów. Ideowym ojcem historii politycznej był w XVIII w. Kant twórcą historii cywilizacji Herder. Po Kancie, Hegel podniósł i wyniósł państwo na wyżyny najpotężniejszej emanacji ludzkiego ducha, przesiąknięty ideą o konieczności, wielkości i moralnej godności państwa. A wśród historyków Ranke doszedł od uniwersalnych, romantycznych ideałów do konkretnego pojęcia narodowego państwa. Ranke przygotował przez historyczne refleksje polityczne dzieło, torując drogę „żelaznemu“ twórcy zjednoczonych Niemiec.

Do spadkobierców Herdera należą historycy kultury; Winckelman, Burkhardt i Lamprecht. W angielskiej literaturze historycznej przeważa w XIX wieku właściwy indywidualności narodu polityczny duch. Niezależne stanowisko zdobył głośny nad istotną zasługę autor: „Historii cywilizacji Anglii“, Buckle We Francji nie dadzą się owe dwa kierunki tak ściśle rozróżnić. Voltaire wprowadza historię cywilizacji. W zaraniu XIX wieku Chateaubriand w swym „Geniuszu chrześcijaństwa“ objął wszystkie objawy życia, a później Guizot w swych sławnych wykładach o „Historii cywilizacji w Europie i we Francji“ zwrócił uwagę na główne pierwiastki rozwoju ludzkości, zaczawszy od rozkładu świata starożytnego, a kończąc na genezie nowszych czasów. Oprócz faktów materialnych widomych, zewnętrznych, stanowiących istotę historii politycznej, podnosił Guizot „fakta moralne, ukryte na dnie wewnętrznego życia a nie mniej

przeto realne, związane z rozwojem indywidualnego życia, z rozwojem człowieka samego, jego władz, uczuć i idei“.

Guizot wywarł znaczny wpływ na naszego historyka. Szujski powołał się w swych wykładach o „dziejach cywilizacji polskiej“ na Guizota, z którym się godził, i na Buckla, z którym się nie godził, chociaż i ten pisarz niezaprzeczenie przez same postawienie problemu pobudził Szujskiego do zwrócenia swej myśli w tym kierunku.

Bucklowi zarzucał Szujski, że wyszedł z fałszywego filozoficznego twierdzenia, jakoby postęp inteligencji, uwalniając ludzkość z pod przewagi religii i władzy był jedyną miarą wartości faktów historycznych. Szujski uważał tak religię, jak władzę za stałe i niezbędne siły, za trwałe i równoległe objawy życia. W ogóle w ocenie historii politycznej i cywilizacji zachował sąd, pełen miary.

Ceniąc zawsze wysoko ważność i konieczność państwowej organizacyi, wytykając narodowi „pogardę rządu“, Szujski zastrzegał się przeciw wybujałej państwowości. Wnikając głęboko w dzieje ojczyzny, doszedł do przeświadczenia, że istnieją objawy życia, które bez względu na stan i wypadki polityczne są i pozostaną kapitałem, zdobyczą i zasługą narodu. Dzieje cywilizacji polskiego narodu uważał Szujski za stokroć chlubniejsze od politycznej działalności, to też zasadniczo przyznawał tym dziejom równoległą wartość. Czynił to z motywów narodowych, ale także ze stanowiska ogólnoludzkiego, wychodząc z założenia, że państwo jest środkiem do dopięcia wielkich cywilizacyjnych celów, że jednostce

należy dać najlepsze warunki ludzkiego rozwoju, wydobycia i wypowiedzenia całej swej wewnętrznej treści.

Patrząc na świat sub specie aeternitatis, zaznacza Szujski, że „nieśmiertelny człowiek ważniejszym jest wobec Boga, niż śmiertelna ludzkość“.

Szujski stanął tu z wielką moralną siłą na poprzek wybujałemu rozumowaniu, że państwo tylko dla siebie istnieje i dla siebie najwyższym, jedynym jest celem. W podobnej doktrynie i praktyce upatrywał pierwiastek pogański. Obejmując porównawczo różne epoki podnosił, że imperyalizm rzymski przetrwał upadek w szacie bizantynizmu, że odżył w epoce odrodzenia w pojęciu omnipotencyi państwowej, że żyje w dzisiejszej dobie.

Wszystkie objawy życia stanowiły w rozumieniu Szujskiego niejako niezbędne tony harmonii, wszystkie były przeto zarówno potrzebne; wszystkie razem wzięte składały się na psychologiczny kamerton kultury epoki. Każda epoka ma swój osobny charakter zaczynający od najwyższych duchowych zdobyczy i natchnień, a kończąc na zewnętrznych sprawach i objawach codziennego życia.

Wszystkie objawy są wyrazem tej samej siły, tego samego nastroju. Przesuwają się przed nami pokolenia, każde o innej fizygnomii. Widzimy posągi Cezarów, odzwierciedlające epokę upadku wielkiego świata; z chaosu wylania się „pierś średniowieczna, w żelazny puklerz wiary i karności okuta“. Puklerz się kruszy! Humanizm przetopił człowieka w nowy typ, ale i tu różne są odmiany typu humanisty, humanisty, łączącego harmonijnie świat klasyczny z chrześcijaństwem i humanisty, zagrożonego w wewnętrznym rozstroju. Potem znów zmie-

nia się podkład duszy, występują typy religijne Loyoli i Piusa V.

Każde przeobrażenie było wytworem realnych warunków i czynników, działających na całość życia. Panowała tu wielka przyczynowa łączność i wzajemna zależność. Każdy wielki kierunek, który działa na umysłowość ludzką, działa — jak to Szujski trafnie określił — na całego człowieka, na jego fantazyę, na wszystko, co z człowiekiem w związku od najwyższych jego aspiracji, aż do codziennych funkcji, od stosunku do najwyższych zagadnień... aż do stroju i sposobu życia“.

Mamy tu już wyraźną zapowiedź kulturalno-historycznej metody Lamprechta, podniesionej potem do głósnej nowej naukowej zdobyczy, z tą różnicą, że Lamprecht wyszedł od gospodarczych materialnych warunków, a Szujski od moralnej istoty ludzkiej. Szujski pojął samodzielnie, co przekazał Guizot, Burekhardt i Ranke — w swej teorii o pokoleniach — i uprzedził w pewnej mierze Lamprechta, chociaż nie dał osobnego, teoretycznego uzasadnienia swej metody. W dziełach jego jest jednak pełno głębokich myśli o przyczynowym związku zjawisk, o sposobie działania jednego kierunku życia na drugi.

Fakta polityczne i ekonomiczne są powiązane z wewnętrznym życiem. Polityka Zygmunta I była odbiciem humanistycznego ducha, sekularyzacya Prus, następstwem filozofii życiowej epoki. Sankcyę dał jej Erazm z Rotterdamu, „chwaleca pokoju, umiarkowania, adorator polityki ustępującej dla miłego spokoju, zawierającej rozejmy i pokoje na wszystkie strony, pośredniczącej między ogniem a wodą“. Ideałem polityka humanistycznego stał

się filozof, człowiek roztropny, popychający z dnia na dzień taczkę swoich obowiązków, raczej orator, niż człowiek czynu, a „im czystszy humanista, tem gorszy polityk“. Szujski zwracał na to uwagę, jak wielki prąd duchowy działa na różne sfery życia i różne warstwy, jak działa na górze i na dole, jak działa wyższa kultura na niższą, podnosząc, że to, co najzewnętrniejsze, najjaskrawsze, a nawet najczęściej to, co najgorsze, stanowi szczególną ponętę i pobudza do naśladownictwa.

Zasadniczy przeciwnik absolutnych praw, Szujski zwraca jednak uwagę na prawidłowość w życiu społeczeństw, przeciwnik bezwzględnej teorii o środowisku podnosi wpływ przyrody i rasy na kształtowanie się narodowego charakteru. Narodowy charakter uważał za wynik danych etnograficznych, przed wiekami wytworzonych. Nie w historii nie ginie, jak nie ginie w przyrodzie.

Suma dziejowych wrażeń odbija się w każdym ruchu, słowie i czynie człowieka. Siły, które na pozór uspione leżały w przeszłości, dobywają się w jednej chwili: Francya rewolucyjna i republikańska odziedziczyła instynkt rządu i centralizacyjną dążność. Niemiec, poniewierany w XVIII w., uległy despotyzmowi książąt, krył w sobie instynkt i żądę panowania dzisiejszą. Instynkt polityczny Włocha zdołał się odrodzić z kataklizmów XVII i XVIII w.

I tak snuje się w myśli Szujskiego przez wieki wątek dziejowy, chociaż wśród burzy pozornie przerwany. Łącząc historyczne fakta, Szujski doszedł do zasadniczego wniosku, że „dobra narodowe, zdobyte wśród walk wewnętrznych i zewnętrznych, wśród twardych doświad-

czeń i trudu życia, przechodząc z pokolenia na pokolenie tkwią nie tylko w ludziach wytycznych, ale i społeczeństwach, a obok *nemo propheta in patria*, stawia historyczne doświadczenie: *nemo propheta sine patria*“.

W tych poglądach, pełnych głębokiego historycznego sądu i szerokiego trzeźwego wyrozumienia realnych zjawisk, przebija się wpływ takich myślicieli, jak Montesquieu, Tocqueville i Taine.

Stojąc na nowożytnej naukowej podstawie, myśliciel i historyk polski zbliżał się po wewnętrznej krwawej walce wśród bolesnego, ale męskiego łamania się ze sobą do zagadnienia, które wstrząsało całą jego duszą i pochłaniało całe jego jestestwo: czem są dzieje polskie. Zbliżał się z głęboką czcią i gorącą miłością, uzbrojony w gruntowną wiedzę historyczną i filozoficzną. Dokumenty dużo mówią, ale same dokumenty nie wystarczą, aby rozwiązać zagadkę życia i upadku narodu. Aby temu narodowi wyznaczyć miejsce w świecie, potrzeba znać świat.

Porównawcza metoda, wykazująca analogie i różnice w historii społeczeństw, różne stopnie i fazy kultury, prowadziła w głąb wielkiego problemu. Metoda ta, umiejętnie stosowana, wykazała istotne znamię Polski — „jej cywilizacyjną młodszość“. Szujski pierwszy wskazał, że Polska wstąpiła „na widownię dziejów ostatnia z rzędu z zachodnich narodów, później od Czech i później od Węgier“. Młodszość tłómaczy nadmierną wrażliwość, niedostateczne skupienie, rozdźwięk między żywotną treścią narodu, a ułomną formą państwa. Naród, rzucony w wir dziejów, szukał sam siebie, a nie mógł siebie znaleźć, nie mógł niedoświadczony, do złudzeń skłonny, wytwor-

rzyć własnej, trwałej formy, a obcą formą dumnie pogardzał. Brał to, co jemu dogadzało, a odrzucał to, coby go politycznie ukrzepić i ubezpieczyć mogło. Uczuć się dawał brak głębi i intensywności życia, brak dojrzałości.

Intensywności przeszkadzała ekspansya, walka z przestrzenią. Młode społeczeństwo, za ledwo wstępujące „w próg organizacyi przez Kazimierza Wielkiego, rzucone zostało w drugą młodość, w drugie ab ovo polityczne, w litewsko-ruski rozczyn“. Kiedy już krystalizowała się indywidualność polska w XVI w., wypadło podjąć nowe wielkie dzieło“. Muszkularny, przedsiębiorczy, cięty i zacięty szlachcic z XV i XVI w. w swej wędrówce na wschód, wschodniał sam, stał się otyłym, kontemplacyjnym, powolnym, despotyzm pewien pański z indolencją łączącym.

Szujski wyraża pięknie, że Polska zajęta kolonizacyą, błyszczy „lemieszem pługa, a od czasu do czasu płomieniem szabli, którą tylko stać na chwilowy piorun“. Młody naród miał otwartą przyszłość, bo miał „do dyspozycyi czas, ów ząb śmiertelny wszelkiej mocy i potęgi tego świata“. Naród padł w chwili, kiedy świadomie kruszył „zabójczą skorupę przeżytej politycznej formy“, padł, spychany przez obce potęgi w przepaść, zanim zdołał oblec „nową strojnniejszą i zbrojnniejszą szatę“. Grom powalił zakwitające drzewo, zanim owoc dojrzał, ale pień narodowego życia został nietknięty, niezsputy i niespożyty.

W przeszłości Polski tkwiła oryginalna treść, tylko jeszcze płynna i nie skrytalizowana. Polska była duchowo samodzielna wobec zachodu i wschodu. Szujski

stawiał naród „na gruncie idei, która nas niegdyś uczyniła wielkimi, której sprzeniewierzenie się przyprawiło nas o upadek, na gruncie idei wolności i sprawiedliwości“. Pyszni wyższością naszą ludzką, przepłaciliśmy przywiązanie do zasady upadkiem, ale zasada nie przestała być prawdziwą, rozumował Szujski, zaznaczając żeśmy „zachód kilkaset mil ku wschodowi posunęli, żeśmy skarbów jego bronili siłą ducha i siłą dłoni... a nawet wyrobem tego, co się dla nas samych okazało zabójczem, wyrobem zbytej wolności“. Wehodząc w tok tych myśli, powiedzmy śmiało, że i zachód błdził, hoduując wybijając państwowość, obejmującą żelazną obręczą ludzką istotę, zachód doprowadził zdrową zasadę niezbędną i zbawiennej organizacji do absurdu, jak Polska do absurdu doprowadziła zbawienną zasadę wolności.

Bieg dziejów, możemy ufać, popłynie samodzielnem łożyskiem między zachodnim a wschodnim ekstremem. Szujski podnosił z wielką siłą samoistne zarodki polskiej indywidualności i widział w łonie jej „ewangeliczne gorczyczne ziarnko, z którego wśród kataklizmów powstanie na naszej ziemi roślina przyszłości“. Przebijało się tu silne echo porywających wieszczych natchnień: Improwizacyi, Przedświtu, Psalmów. Co było poetyckiem natchnieniem i intuicyą serca, w duszy i samowiedzy historyka stawało się czemś realnem. Wiara, oparta na uczuciu, tu zdobywała grunt w naukowem przekonaniu i filozoficzem uzasadnieniu.

Przez głęboką refleksyę i sumienną krytykę, dążył i dochodził Szujski do pogodnej syntezy, do utwierdzenia bytu a nie do zaprzeczenia. Nie stawał sam i nie stawiał narodu w szacie ascety, pokutnika średniowie-

cznego, błakającego się w rozpaczliwym obłędzie po drogach życia, ale stanął jasno i twardo, jak mąż, pełen wiary i męskiej, na świadomości ugruntowanej, duchowej mocy, a naród dźwigał i budził jak „upadłego rycerza“ do wielkiego dziejowego boju.

Stawał wobec swego narodu, nie jak zimny sędzia, ale jako kość z kości, krew z krwi, jako żywa część żywego ciała, dojrzała i świadoma, jak „sierota, zapracowująca się po łokcie, aby swą matkę z grobu wydobyć“. Związek historyi z narodem chciał oprzeć na szczerości i prawdzie, nie na uludzie i pieszczocie, bo wiedział i naród w przeszłości na sobie tego doświadczył że źle wyszedł na potieraniu historyi.

Szujski obejmował przeszłość narodu jak jedną całość. Wypadki dziejowe przedstawiały się jemu „niby łuska coraz nowa, w którą się jądro, dusza narodowa odziewa“. Szukał po przez wszystkie wieki tego jądra, tej duszy, i należał do tych, którzy najgłębiej ją pojęli i najserdeczniej ukochali. Wszystkie walki przeszłości odczuwał, jakby własny swój ból. Co w narodzie i z narodem się działo, było jakby własną jego sprawą, bo żył nie dla siebie, nie pisał dla własnej chwały, ale czuł i myślał za naród, a tworzył na jego chwałę. Tworzył, bo w tem odtwarzaniu przeszłości była twórczość.

Wyrozumiewając Długosza, pisał o historykach: „każdy będzie życiem pojmował życie, a takie pojęcie będzie zawsze lepsze, trafniejsze, wyższe, mądrzejsze od tego, co tylko kadawer historyi obrabia“.

Szujski służył umiejętnie historycznej nauce, gromadził, wydawał źródła, krytycznie badał dokumenty

nie szczędził znoju, aby metodycznie ugruntować podstawy wiedzy, ale sądził, — zgodnie z wielkim niemieckim historykiem Rankiem — że historyczna konstrukcja „graniczy o miedzę z artystycznym odtworzeniem przedmiotu“. Z konieczności też musiał w ujęciu dziejów przebić się moment subiektywny, nie, żeby idee lub uprzedzenia historyka narzucać przeszłości, ale żeby przejąć się duszą narodu, odczuć ją i sobie uświadomić, zrozumieć ją i wyrozumieć.

Pełen mądrego wyrozumienia, Szujski liczył się z „czynnikami niedoskonałości ludzkiej i społecznej, który nie pozwala nigdy dotrzeć do zupełnej równowagi treści i formy“.

Homo es — brzmi głos wyrozumienia, zwrócony do narodu, *homo es*, brzmi głos napomnienia, „za rydwanem tryumfatorów ziemi“, którzy mają to, czego niema pokonany, a przecież w piersi pokonanego pozostanie to, czego brakuje tryumfatorowi“. Była to znowu prawda z ducha polskiego i chrześcijańskiego!

W miarę, jak umysł Szujskiego dojrzewał i potężniał, sięgał coraz wyżej w sferę uniwersalnych zagadnień. I tu pozostał sobą! Odczuwał to, co szarpało piersią ludzką, co stanowiło męczącą zagadkę bytu i wewnętrznej równowagi całego społeczeństwa. Przełomowe epoki były mu bliskie, bo co się w nich rozgrywało, znalazło oddźwięk w jego duszy, to była niejako część jego życia i doświadczenia. W wieku Nerona widział „mnóstwo tajemnic, które lepiej niż inne wieki nasz wiek czuje“. Szujski szukał wątku dziejów powszechnych i znalazł go w walce dwóch potęg: ziemskiej i nadziemskiej, znamionującej zwłaszcza trzy wielkie history-

czne chwile, — upadku świata starożytnego, epokę odrodzenia i współczesną dobę. Ten niezawodnie wielki moment psychologiczny pochłaniał całą uwagę Szujskiego. Z bólem i lękiem patrzył na rosnący rozdźwięk w życiu. Nadmiar uczucia zabarwiał w końcu naukowe poglądy. W profilu „Nerona“, w ostatnich ustępach o Odrodzeniu i reformacji było więcej natchnienia niż rozumowania, więcej manifestacji wiary niż sądu. Wogóle w ognistym proteście przeciw różnym przeczeniom Opatrzności, przeciw narzucaniu absolutnych praw, nie doznał może zupełnie momentu rozwoju w dziejach, ani tej nauki, która zapowiadała się dopiero — socjologii, a zbliżał się do myślicieli romantycznych, rozmiłowanych w średnich wiekach, jak de Maistre, Bader i Fryderyk Schlegel.

Szujski, podobny do Długosza, któremu piękny postawił pomnik, trwalszy od spiżu, powiedział o nim, że patrzył na życie przez okno gotyckie świata średnio-wiecznego. Tak też Szujski patrzył na świat przez pryzmat swych wierzeń i ideałów. W subtelnym i głębokim poczuciu i przecuciu istotnych braków nowożytnej i najnowszej kultury, wydobyl z głębi duszy, nekanej smutkiem i niepokojem, wielkie tony, które mają i zachowują pełen dźwięk i pełną siłę. Nad walkami i hasłami dnia górowały wielkie prawdy, z dziejów wysnute.

Przez walkę doszedł do harmonii, czerpanej z chrześcijańskiej nauki. Stąd miały spłynąć dobroczynne promienie i wskazać drogi odrodzenia. Harmonię chciał dać i zostawić światu, a swemu narodowi moc twórczą i zbawczą.

Pozytywista Taine nie zdołał wyjść z analizy i krytyki a skończył na sceptycyzmie. Szujski patrzył z wiarą w przyszłość, poznawszy przeszłość narodu, jego „myśli wzniosłe, duszę szlachetną i posłannictwo znaczne“, a w tej wierze utwierdzał się, przejęty „po staremu cywilizacją chrześcijańską“.

W dziejach widział coś więcej, niż chemiczne procesy i mechaniczne prawa, uznawał i wielbił wielką moralną potęgę: świadomość.

W świadomości narodowej, zdrowej i męskiej a pełnej odpowiedzialności, zbiegały się jak w ożywczem ognisku wszystkie promienie światła; do niej wiodły wszystkie przebyte bóle i nabyte doświadczenia, nie tylko miłość ojezyny, ale i mądrość myśliciela, nie tylko gorące uczucie, ale i głęboki rozum badacza, wpatrzonego w przeszłość.

Szujski całą przeszłość w siebie wchłonał, osądził, linie czyste uchwycił i ogniem rzetelnej miłości rozpalil, a wykreślając wiekuiste drogi historycznego życia, wyznaczył drogi przyszłości.

Synteza myśli prowadziła naród przez „całe morze światła i wiedzy“ do syntezy życia — do czynu, oparłego „na poznaniu rzeczywistości bez utraty świętego klejnotu tradycji“, bez utraty wiary, że „może zrósć to, co się rozpadło“.

DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Wydawnictwa Akademii Umiejętności

od 1 maja 1907 do 30 kwietnia 1908.

I. Wydział filologiczny.

Sprawozdania Komisji do badania historii sztuki w Polsce, folio, tom VIII, zeszyt 1 i 2, 3 tablice i 396 rycin w tekście, stron 228 i CCLXVIII. Cena 30 koron.

Treść: M. Sokołowski: Dwa gotycyzmy: wileński i krakowski w architekturze i złotnictwie i źródła ich znamion charakterystycznych (14 ryc.), str. 1—40. — N. Pajzderski: Kościół XX. Filipinów w Gostyniu (16 ryc.), str. 41—69. — A. Szyszko-Bohusz i M. Sokołowski: Kościoły polskie dwunawowe. Zabytki w nich ocalałe czy też pośrednio się z nimi wiążące; Król Kazimierz Wielki (4 tabl. i 103 ryc.), str. 67—124. — Ks. Wł. Górzyński: Relikwiarz Jasiońskiego w Muzeum XX. Czartoryskich (4 ryc.), str. 125—146. — St. Tomkowicz: Z wycieczki do Królestwa Polskiego (39 ryc.), str. 146—200. — Kazimierz (zmarły) i Tadeusz Mokłowski: Sprawozdanie z wycieczki odbytej kosztem Komisji w r. 1904 w celu badania sztuki ludowej (3 plany i 35 ryc.), str. 200—228. — Sprawozdania z posiedzeń Komisji historii sztuki za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1902 roku (120 ryc.), str. I—CXCIV. — Sprawozdania z posiedzeń Komisji historii sztuki za czas od 1 stycznia do 31 grudnia 1903 roku (54 ryc.), str. CXCIV—CCLXVIII.

Materyały i prace Komisji językowej Akad. Umiej. 8-o, tom II, zeszyt 3 i ostatni, str. 311—478. Cena 3 kor. 50 hal.

Treść: Ks. K. Czaykowski i Łoś: Zabytki augustyańskie, str. 311—328. — J. Rozwadowski: Kilka uwag o narzeczu gradowickiem (Gradović ad Klaj pod Bochnią), str. 330—340. — J. Rozwadowski: Parerga, str. 341—356. — K. Nitsch: Dwie gwary małopolskie, str. 357—378. — J. Łoś: Jakóba syna Parkoszowego traktat o ortografii polskiej, str. 379—426. — W. T.: Słownik bronowski (Zbiór wyrazów i wyrażeń, używanych w Bronowicach pod Krakowem) (16 ryc. w tekście), str. 427—474. — Pomyłki druku i uzupełnienia, str. 475—478.

Biblioteka pisarzy polskich. Nr. 54. 8-o, str. 484. Cena 8 koron.

Treść: Rozmyślanie o Żywocie Pana Jezusa. Z rękopisu grecko-katol. Kapituły przemyskiej wydał Aleksander Brückner.

L. Lepszy: Indeks osób, miejscowości i rzeczy, zawartych w tomie VII Sprawozdań Komisji do badania historii sztuki w Polsce, folio, str. 115 i 3 nl. Cena 2 kor.

J. Karłowicz: Słownik gwar polskich. 8-o, tom V — do druku przygotował J. Łoś — litery R, S, Ś, T, str. 462. Cena 10 kor.

II. Wydział historyczno-filozoficzny.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XXIV. Ogólnego zbioru tom 49, 3 tabl. i 1 mapa. 8-o, str. 336. Cena 8 koron.

Treść: St. Zakrzewski: *Analecta Cisterciensia* (2 tabl.), str. 1—52. — L. Boratyński: *Studia nad nuncyaturą polską Bolognettego* (1581—1585), str. 53—106. — I. Baranowski: *Komisje porządkowe* (1765—1788), str. 107—150. — Wł. Semkowicz (jun.): *Monografie historyczne rodów rycerskich w Polsce wieków średnich. I. Ród Pałuków* (1 tabl. i 1 mapa), str. 151—268. — A. Prochaska: *Samorząd województwa ruskiego w walce z opryskami*, str. 269—396.

Rozprawy Akademii Umiejętności. Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XXV. Ogólnego zbioru tom 50, 1 mapa i 3 tablice, 8-o, str. 334. Cena 8 kor.

Trześć: J. Ptaśnik: Kolektorzy kamery apostolskiej w Polsce, str. 1—80. — St. Kutrzeba: Mężobójstwo w prawie polskim XIV i XV w., str. 81—179. — W. Kętrzyński: O dokumentach Mendoga, króla litewskiego † 1263 (1 mapa i 3 tabl.), str. 180—222. — M. Schorr: Kodeks Hammurabiego a ówczesna praktyka prawna, str. 223—253. — R. Taubenschlag: Organizacja sądowa Egiptu w epoce rzymskiej i bizantyńskiej. Przyczynek do rzymskiego prawa prowincjonalnego, str. 254—334.

Archiwum Komisji prawniczej (Collectanea ex archivo Collegii iuridici), 8-o, tom VIII, część I, str. 11 i 270. Cena 2 kor.

Trześć: St. Kutrzeba: Przedmowa, str. VII—XI. — Fr. Piekosiński: Tłómaczenie polskie statutów Kazimierza Wielkiego i statutu Wareckiego z rękopisu Akademii Umiejętności (Szczawińskiego), str. 1—41. — Fr. Piekosiński: Nieznane średniowieczne roty przysięg wareckie z lat 1418—1480, str. 43—59. — Fr. Piekosiński: Zapiski sądowe województwa sandomirskiego z lat 1395—1444, str. 61—175. — Terminy sądów ziemskich województwa sandomierskiego z lat 1395—1420, str. 175—232. — Indeks osób i miejscowości do rot wareckich i zapisek sądowych sandomierskiego województwa, str. 233—261. Indeks rzeczowy do zapisek sądowych województwa sandomierskiego i rot wareckich, str. 262—270.

III. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akad. Umiej. Serya III. Tom 7. Dział A — ogólnego zbioru tom 47, dział A. — Nauki matematyczno-fizyczne, 8-o, 3 tabl. i 16 ryc., str. 244. Cena 6 kor.

Trześć: Smoluchowski M.: Przyczynek do teorii ruchów

cieczy lepkich, zwłaszcza zagadnień dwuwymiarowych (5 ryc.), str. 1—16. — Humnicki W.: O kondensacji acetoguanaminy z aldehydami aromatycznymi, str. 17—20. — Bolland A.: O gwałkowej reakcji oksyhemoglobiny, str. 21—42. — Merczyng H.: Bieg cieczy w rurociągach przy znacznym przecięciu żyły ciekłej i znacznej chyżości (3 tabl. i 1 ryc.), str. 43—62. — Grabowski L.: O błędach fizyologicznych przy pomiarach astronomicznych za pomocą mikrometrów okkultacyjnych, str. 63—84. — Bolland A.: O aloinowej reakcji oksyhemoglobiny, str. 85—90. — Kling K.: O aldehydzie para-tolyl-octowym i jego pochodnych, str. 91—98. — Thullie Z.: Zjawiska diamagnetyzmu a teoria elektronów, str. 99—116. — Niementowski St.: Kondensacja kwasu antranilowego z benzoyloctanem etylowym, str. 117—134. — Bruner L. i Tołłoczko St.: O szybkości rozpuszczania ciał stałych. Część II. (2 ryc.), str. 135—152. — Żłobicki Wł.: Wpływ radu na przewodnictwo elektryczne rozтворów koloidowych (1 ryc.), str. 153—166. — Zakrzewski K.: O analizatorze eliptycznym półcieniowym (2 ryc.), str. 167—178. — Smoluchowski M.: Teoria kinetyczna opalescencji gazów w stanie krytycznym oraz innych zjawisk pokrewnych (2 ryc.), str. 179—198. — Merczyng H.: Podręcznik matematyczny szkół polskich za Zygmunta III (3 ryc.), str. 199—218. — Lewiński J.: Utwory jurajskie t. zw. „pasma Sulejowskiego“ (1 ryc.), str. 219—244.

Rozprawy Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akad.

Umiej. Serya III. Tom 7. Dział B. — (Ogólnego zbioru tom 47, dział B). — Nauki biologiczne, 8-o, str. 758, 24 tablic i 14 ryc. w tekście. Cena 20 kor.

Treść: Nowak J.: Kopalna flora senońska z Potylicza (2 tabl.), str. 1—28. — Laub J.: O wtórnych promieniach katodowych (2 ryc.), str. 29—50. — Kudelka W.: Anatomia porównawcza organów odżywczych porzeczek (*Ribes*) (3 tabl.), str. 51—134. — Czajkowski J.: O sztucznym sposobie otrzymywania surowic leczniczych (5 tabl.), str. 135—152. — Zapalowiec H.: Krytyczny przegląd roślinności Galicji, Część VIII, str. 153—236. — Piasecki E.: Przyczynek do wiadomości o prawach pracy mięśniowej (2 ryc. i 2 tabl.), str. 237—250. —

Goldfingerówna G.: O rozwoju worków limfatycznych w tylnych odnóżach żaby (1 tabl.), str. 251—264. — Zapałowicz H.: Krytyczny przegląd roślinności Galicyi. Część IX, str. 265—302. — Konopacki M.: Oddychanie u dżdżownic, str. 303—336. — Welecki S.: Przyczynek do znajomości fizyologicznego działania nadnercza i adrenaliny, str. 337—350. — Łoziński W.: Powstanie jeziorok dyluwialnych na niżu galicyjskim (6 ryc.), str. 351—368. — Morozewicz J.: O składzie chemicznym nefelinu, str. 369—416. — Sasaki S.: O beztlenowcach w tkankach ustroju prawidłowego, str. 417—446. — Dąbrowski S.: O naturze chemicznej podstawowego barwiku moczu, str. 447—514. — Rosenhauch E.: Rozwój komórki śluzowej (3 tabl.), str. 515—534. — Siedlecki M.: O budowie i rozwoju *Caryatropa mesnili* Sied. (3 tabl. i 3 ryc.), str. 535—586. — Zapałowicz H.: Krytyczny przegląd roślinności Galicyi. Część X, str. 587—632. — Kowalewski M.: Studya helmintologiczne. Część X. Przyczynek do bliższej znajomości dwóch ptasich tasiemców (1 tabl.), str. 633—644. — Jakubski A. W.: Badania nad zrębem (neuroglią) systemu nerwowego pijawek (2 tabl. i 1 ryc.), str. 645—684. — Zapałowicz H.: Krytyczny przegląd roślinności Galicyi. Część XI, str. 685—704. — Krzysztalowiec F. i Siedlecki M.: Badania doświadczalne nad kiłą; morfologia krętka bladego (2 tabl.), str. 705—758.

Sprawozdania Komisji fizyograficznej Akad. Um., obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1905 oraz materiały do fizyografii krajowej, 8-o, tom 40, str. XXIX + 73 + 79 + 49 + 63, 2 tabl. i mapa i 4 ryc. w tekście. Cena 8 kor.

Treść: Przegląd czynności Komisji fizyograficznej w ciągu roku 1905/6, str. I—XXVI. — Rudzki M. P.: Ś. p. Franciszek Michał Karliński Wspomnienie pośmiertne, str. XXVII—XXIX. — Materiały zebrane przez Sekcję meteorologiczną w roku 1905. — Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych w Galicyi w 1905 roku, zestawione w c. k. Obserwatorium krakowskiem, str. 3—57. — Gradobicia w r. 1905, str. 58—63. — Hawrysiwicz J.: Spostrzeżenia pojawów w świecie roślinnym i zwierzęcym, wyko-

nane w roku 1905 w Ożydowie, str. 64—73. — Materyały zebrane przez Sekcyę botaniczną i zoologiczną. — Klemensiewicz St.: O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej. Przyczynek piąty, str. 3—31. — Schille Fr.: Fauna lepidopterologiczna doliny Popradu i jego dopływów. Część IX, str. 32—41. — Schille Fr.: Przyczynek do fauny motyli okolic Lwowa, str. 42. — Schille Fr.: Materyały do fauny owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków doliny Popradu. Część IV, str. 43—45. — Smreczyński St.: Zbiór pluskwiaków Prof. Dra Stanisława Zaręcznego, str. 46—71. — Smreczyński St.: Wykaz pluskwiaków nowych dla fauny galicyjskiej, str. 72—79. — Materyały zebrane przez Sekcyę geologiczną. — Friedberg W.: Młodszy miocen Galicyi zachodniej i jego fauna (4 ryc. i mapa), str. 3—49. — Materyały zebrane przez Sekcyę rolniczą. — Miczyński K.: Gleby pogórza oleszycko-lubaczowskiego (1 tabl. i mapa), str. 3—63.

Sprawozdania Komisji fizyograficznej Akad. Um. obejmujące pogląd na czynności dokonane w ciągu roku 1906 oraz materyały do fizyografii krajowej. 8-o, tom 41, str. XXVI+71+151+60+78, 2 tabl. Cena 8 kor.

Treść: Przegląd czynności Komisji fizyograficznej akademickiej w ciągu roku 1906/7, str. I—XXVI. — Materyały zebrane przez Sekcyę meteorologiczną w roku 1906. — Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych w Galicyi z 1906 roku, zestawione w c. k. Obserwatorium astronomicznem w Krakowie, str. 3—53. — Gradobicia w r. 1906, str. 54—61. — Hawrysiwicz J.: Spostrzeżenia pojawów w świecie roślinnym i zwierzęcym, wykonane w roku 1906 w Ożydowie, str. 62—71. — Materyały zebrane przez Sekcyę zoologiczną i botaniczną. — Schille Fr.: Przyczynek do fauny Szczeciogonek (*Apterygogenea*) Galicyi (1 tabl.), str. 3—17. — Lgocki H.: Chrząszcze (*Coleoptera*) zebrane w okolicy Częstochowy, w Królestwie Polskiem, w latach 1899—1903, str. 18—151. — Materyały zebrane przez Sekcyę geologiczną. — Friedberg W.: Młodszy miocen Galicyi zachodniej i jego fauna (1 tabl.), str. 3—60. — Materyały zebrane

przez Sekcyę rolniczą. — Klecki W.: Studya nad bydłem nadbużańskim. Część II, str. 3—78.

Katalog literatury naukowej polskiej, wydawany przez Komisję bibliograficzną Wydz. mat.-przyr. Akad. Um., 8-o, tom VI, rok 1906, zeszyt III i IV, str. 86. Cena roczna 3 kor.

Bandrowski Ernest: Projekt słownictwa chemii organicznej, małe 4-o, str. 34. Cena 1 kor.

Rocznik Akademii Umiejętności w Krakowie. Rok 1906/7, 8-o, str. 209 i 10 tablic. Cena 1 kor. 20 hal.

Treść: Skład Akademii, str. 3—54. — Posiedzenie publiczne dnia 7 maja 1907, str. 55—125. — Marchlewski Leon: Chemia, jako jeden z czynników nowożytnego rozwoju ekonomicznego (rzecz czytana na publicznem posiedzeniu dnia 7 maja 1907), str. 126—144. — Bibliografia, nagrody i konkursy, str. 145—165. — Ważniejsze akta urzędowe, str. 166—174. — Nagroda Barczewskiego, str. 175—185. — Wykaz stosunków z innymi instytucjami naukowymi, str. 187—209. — Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszków w r. 1906 (10 tablic).

Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności. Rok 1907, Nr. 5—10; rok 1908, Nr. 1—4. (Cena zeszytu 50 hal.).

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. I. Classe de philologie. II. Classe d'histoire et de philosophie. Rok 1907. Nr. 1—10, 8-o, str. 137. (Cena zeszytu 80 hal.).

Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie. III. Classe des Sciences mathématiques et naturelles. Rok 1907. Nr. 1—10, 8-o, str. 1084, 23 tablic i liczne rysunki w tekście. (Cena zeszytu 80 h.).

Nadto ukazały się następujące odbitki:

a) Wydział filologiczny:

- W. Bruchnalski: Studya nad literaturą polską w epoce Odrodzenia. I. Rozwój twórczości pisarskiej Mikołaja Reja, 8-o, str. 85. Cena 2 kor.
- M. Kawczyński: Amor i Psyche w baśniach. 8-o, str. 161. Cena 3 kor.
- J. Łoś: Jakóba syna Parkoszowego Traktat o ortografii polskiej, 8-o, str. 49. Cena 1 kor.
- W. Klinger: Jajko w zabobonie ludowym u nas i w starożytności, 8-o, str. 30. Cena 60 hal.
- Zb. Kniaziołucki: Do genezy poematu Mikołaja Reja „Wizerunek żywota poczciwego człowieka“, 8-o, str. 118. Cena 2 K. 40 h.
- L. Trzeńska: Szkolnictwo ludowe w Rzeczypospolitej krakowskiej (1815—1846), 8-o, str. 111. Cena 2 kor.
- K. Wojciechowski: Pierwsze naśladownictwo „Nowej Heloizy“ w romansie polskim (Ks. Krajewskiego „Pani Podczaszyna“ 1786), 8-o, str. 14. Cena 30 hal.

b) Wydział historyczno-filozoficzny.

- Fr. Fierich: Prawo wekslowe w Polsce na podstawie konstytucji sejmowych z lat 1775, 1776, 1778, 1780, 8-o, str. 113. Cena 2 K. 30 h.
- W. Kętrzyński: O dokumentach Mendoga, króla litewskiego, 8-o, 1 mapa i 3 podobizny, str. 43. Cena 2 kor.
- St. Kutrzeba: Mężobójstwo w prawie polskim XIV i XV w., 8-o, str. 99. Cena 2 kor.
- A. Prochaska: Samorząd województwa ruskiego w walce z opryskami, 8-o, str. 68. Cena 1 kor. 40 hal.
- J. Ptaśnik: Kolektorzy Kamery Apostolskiej w Polsce piastowskiej, 8-o, str. 80. Cena 1 kor. 60 hal.
- W. Rubczyński: O filozoficznych poglądach Sebastjana Petrycego z Pilzna, 8-o, str. 180. Cena 2 Kor. 60 hal.
- M. Schorr: Kodeks Hammurabiego a ówczesna praktyka prawna 8-o, str. 31. Cena 1 kor.

- Sobieski W.: Zabiegi Dymitra Samozwańca o koronę polską, 8-o, str. 60. Cena 1 kor. 20 hal.
- R. Taubenschlag: Organizacya sądowa Egiptu w epoce rzymskiej i bizantyńskiej. Przyczynek do rzymskiego prawa prowincjonalnego, 8-o, str. 81. Cena 1 kor. 60 hal.
- Waszyński Stefan: Laokryci i τὸ κοινὸν(ν) δι(καστίριον) czyli „Sędziowie ludu“ i „Wspólny sąd“, 8-o, str. 21. Cena 50 hal.

c) Wydział matematyczno-przyrodniczy.

- Kulczyński Wł.: Fragmenta arachnologica, VI, 8-o, 1 tabl., str. 49—86 (osobne odbicie z Biuletynu mat.-przyr. 1908, Nr. 1). Cena 60 hal.

d) Dzieła osobno wydane:

- Wł. Abraham: Jakób Strepa, arcybiskup halicki, 1391—1409. 8-o, str. 114, 7 tablic. Cena 3 kor.
- Tad. Grabowski: Literatura aryańska w Polsce. 1560 — 1660. 8-o, str. VIII+498. Cena 10 kor.
- Wł. Heinrich: Psychologia uczuć. 8-o, str. VIII+256, 55 ryc. w tekście. Cena 5 kor. (Nakład. funduszu wydawniczego fund. im. ś. p. W. Osławskiego).
- O. Kolberg: Wołyń. Obrzędy, melodye i pieśni z brulionów pośmiertnych wydał Józef Tretiak przy współudziale St. Fischera i F. Szopskiego, 8-o, str. XI i 450, Cena 9 kor.
- St. Krzyżanowski: Monumenta Poloniae palaeographica, duże folio, 27 tablic w światłodruku i okładce, tekstu objaśniającego str. 11. Cena 36 kor.
- St. Smolka: Polityka Lubeckiego przed powstaniem listopadowem. Tom II. 8-o, str. VIII i 624. Cena 10 kor.
- W. Sobieski: Henryk IV wobec Polski i Szwecyi, 1602—1610. 8-o, str. 270. Cena 5 kor.
- A. Szelągowski: Rozkład Rzeszy i Polska za panowania Władysława IV, 8-o, str. IX i 265. Cena 5 kor. (Nakład. fund. wydaw. im. ś. p. W. Osławskiego).
- Ks. J. A. Wadowski: Kościoty Lubelskie na podstawie źródeł archiwalnych skreślił... 8-o, str. 598. Cena 10 kor.

S. Zaremba: Zarys pierwszych zasad teoryi liczb całkowitych, 8-o, str. 166. Cena 4 kor.

Źródła do dziejów Polski porozbiorowych I.

Treść: Rostworowski Michał: Dyaryusz Sejmu z roku 1830—1831, tom I, od 18 grudnia 1830 do 8 lutego 1831, 8-o, str. VI i 584. Cena 10 kor. (Z zasiłkiem Tow. popierania wyd. Akad. Um.).

— tom II, od 9 lutego do 18 kwietnia 1831, 8-o, str. XXXI i 645.

Cena 10 koron. (Z zasiłkiem Tow. popierania wydawn. Akad. Um.).

Źródła do dziejów Polski porozbiorowych V.

Treść: Domejko Ignacy: Pamiętniki (1831—1838), 8-o, str. VII i 226, z jedną podobizną, z autografów wydał Józef Treściak. Cena 5 kor.

III.

Nagrody i Konkursy.

Akademia Umiejętności przyznała następujące nagrody na posiedzeniu dnia 15 maja 1908:

1) Nagroda z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego w kwocie 2.250 koron za pracę historyczną przyznaną została Prezesowi Akademii, hr. Stanisławowi Tarnowskiemu, za ukończone w zeszłym roku dzieło p. t.: „*Historya literatury polskiej*“. Zastrzeżono równocześnie dwutomowemu dziełu Prof. Stanisława Smolki p. t.: „*Polityka Lubeckiego przed powstaniem listopadowem*“ prawo ubiegania się o tę nagrodę w roku przyszlým. Hr. Tarnowski, powołując się na praktykowany dotychczas zwyczaj, że Prezes i Sekretarz Generalny Akademii nie ubiegają się o nagrody przez Akademię rozdawane — odmówił przyjęcia przyznanej mu nagrody Barczewskiego. Wskutek tego nagroda ta została nadaną wymienionemu powyżej dziełu Prof. Smolki.

2) Taką samą nagrodą w kwocie 2.250 koron za dzieło malarskie udzieloną została pani Oldze Boznańskiej w Paryżu za wystawione w roku zeszłym obrazy, oraz za całą jej dotychczasową działalność artystyczną.

Co podając do publicznej wiadomości, przypomina się zarazem konkursy, ogłoszone przez Akademię Umiejętności, a mianowicie:

1) Konkurs z zapisu ś. p. jenerała Oktawiusza Augustynowicza:

„Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej Rzeczypospolitej Polskiej wchodziły, poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej jak i w samym społeczeństwie, mających na celu polepszenie losu tej klasy“.

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1) Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2) Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie;

3) Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do cesarstwa rosyjskiego, z uwzględnieniem także Inflant i Kurladyi;

4) Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Królestwa pruskiego, mianowicie w Prusach królewskich i w Ks. Poznańskim; wreszcie

5) Dzieje zniesienia tejże zależności w krajach przyłączonych do Cesarstwa austriackiego.

W części czwartej i piątej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historię ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakty, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu przezeń posiadanego, jaki istniał pierwsiastkowo. Literaturę, odnoszącą się do kwestyi rozwiązania i uregulo-

wania stosunków włościańskich, należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w całości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania, bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą mieć pierwszeństwo do nagrody przed równie dobrymi opracowaniami osobnemi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowania uznane będą tylko takie, które nie tylko celować będą między innymi pracami nadesłanemi, ale nadto będą odpowiadać dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się, jak następuje:

- a) za część 1 i 2-gą po 2.000 koron;
- b) za część 3-cią 3.200 koron;
- c) za część 4-tą 2.400 koron;
- d) za część 5-tą 2.800 koron.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznaczają się fundusz 2.600 koron; gdyby ten fundusz nie wystarczał na pokrycie kosztów druku, autorowie winni pokryć nadwyżkę ze swego, w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademii Umiejętności najdalej do końca grudnia 1908.

2) Akademia Umiejętności ogłasza konkurs im. Lindego.

Do konkursu tego dopuszcza się prace z zakresu języka polskiego, a mianowicie: prace leksykograficzne z zakresu gramatyki, historii języka i dyalektologii polskiej, oraz rozprawy odnoszące się do związku języka

polskiego z innymi słowiańskimi. Prace te mogą być według aktu fundacyi drukowane lub też w rękopiśmie nadesłane do Akademii; powinny odznaczać się metodą ściśle naukową i każda ma stanowić zaokrągloną i skończoną całość.

Nagroda 675 rubli.

Termin konkursu 31 grudnia 1909.

3) Akademia Umiejętności w Krakowie ogłasza niniejszem konkurs im. Józefa Majera na następujący temat:

„Monografia krakowskiej jury brunatnej“.

Nagroda wynosi 2.000 koron.

Termin konkursu upływa dnia 31 grudnia 1909 r. (Nr. Dz. pod. 156/08).

4) Akademia Umiejętności przedłuża niniejszem temat pierwszy konkursu im. Mikołaja Kopernika, a mianowicie:

a) *„Opracować stosunki klimatyczne jednej z większych dzielnic Ziemi polskich, albo porównać pod względem klimatycznym którąkolwiek z kolonii zamorskich, do których emigruje gromadnie ludność polska, z klimatem rodzinnym“.*

Nagroda wynosi 1.200 koron.

Termin konkursu 31 grudnia 1908. (Nr. Dz. p. 388/07 i 98/08).

b) i przypomina temat drugi: *„Zbadać metodą wskazaną przez A. Schustera (patrz. czasop. „Terrestrial Magnetism“ 1898) lub podobną, czy okresy zmian szerokości geograficznych, podane przez Chandlera, Kimurę i in., są istotne, czy nie“.*

Nagroda wynosi 1.000 koron.

Termin konkursu 31 grudnia 1908. (Nr. Dz. p. 2788/904).

Autor pracy uwiecznionej nagrodą zatrzymuje jej własność. Gdyby jednak w przeciągu roku od wypłacenia mu nagrody pracy uwiecznionej drukiem nie ogłosił, natenczas uczynić to może sama Akademia, ale autor traci prawo własności swej pracy na rzecz Akademii.

Zarówno autor, jak i Akademia, składają cztery egzemplarze wydrukowanej pracy Gminie miasta Krakowa.

5) Akademia Umiejętności w Krakowie przedłuża niniejszem konkurs im. Czerwińskiego na napisanie „*Historji sztuki w Polsce*“. Warunki konkursu są następujące:

1. Historia sztuki w Polsce ma uwzględnić wszystkie Ziemie dawnej Polski łącznie z Litwą i Rusią.

2. Powinna objąć czas od przyjęcia chrześcijaństwa przez Polskę aż po koniec stylu empire.

3. Ma być syntezą dotychczasowych badań na tem polu; samodzielnych rezultatów się nie wymaga, są jednak pożądane.

4. Układ i rozmiary dzieła pozostawia się autorowi

5. Fotografii ani rysunków autor nie jest obowiązany dołączyć do rękopisu.

6. Do konkursu dopuszczone mogą być prace zbiorowe, ewentualnie przez kilku autorów wykonane, jednakże jednolitej redakcyi.

7. Termin konkursu upływa z dn. 31 grudnia 1908 r. Nagroda wynosi 1.000 rubli (Nr. Dz. p. 2828/904 i 119/08).

6) Akademia Umiejętności przedłuża niniejszem kon-

kurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza na dwa następujące tematy:

1. „*Historia ustroju Królestwa Kongresowego*“ (1815—1830).

Nagroda 2.500 franków.

Termin: 31 grudnia 1908 roku.

2. „*Historia obyczajów społeczeństwa szlacheckiego w Polsce w końcu XVI i na początku XVII w. w obrębie obranego terytorium (co najmniej województwa) Rzeczypospolitej*“.

Nagroda 2.500 franków.

Termin: 31 grudnia 1908 roku.

Nagroda może być podzieloną na dwie, niekoniecznie równe części. (Nr. Dz. p. 2944/904 i 120/08).

7) Akademia Umiejętności w Krakowie przedłuża niniejszem konkurs z fund. Ks. Adama Jakubowskiego na następujące dwa tematy:

1. „*Historia ustroju Księstwa Warszawskiego*“.

2. „*Monografia jednej z wybitnych osobistości polskich z epoki porobiorowej*“.

Nagroda wynosi 1.400 koron i może być podzieloną na dwie, niekoniecznie równe części.

Termin konkursu 31 grudnia 1908. (Nr. Dz. p. 121/08).

8) Akademia Umiejętności ogłasza niniejszem konkurs im. Dra Władysława Kretkowskiego na rozwiązanie następującego zadania:

„Znaleźć zastrzeżenia konieczne, dostateczne, różne między sobą i w najmniejszej liczbie, aby m równań różniczkowych pomiędzy n zmiennymi były całkowalnymi przez p całek. Równania są kształtu:

$$\sum_{i=1}^n Z_k dz_i = 0 \quad (k = 1, 2, \dots, m).$$

gdzie z_i ($i = 1, 2, \dots, n$) są zmiennymi, zaś $Z_{k,i}$ ($k = 1, 2, \dots, m; i = 1, 2, \dots, n$) są funkcjami zmiennych powyższych. Znalezienie liczby najmniejszej jest koniecznym warunkiem otrzymania nagrody⁴.

Nagroda wynosi 1.500 koron.

Termin konkursu 31 grudnia 1908. (Nr. Dz. p. 130/07 i Nr. 95/08).

Prace konkursowe należy nadsyłać do Akademii Umiejętności w Krakowie bezimiennie, pod godłem, obranem przez autora, z dołączeniem koperty opieczetowanej, zawierającej wewnątrz nazwisko autora i jego adres a opatrzonej tem samym godłem.

Według § 18. Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu drukiem pracy uwieńczonej nagrodą.

Zarząd Akademii Umiejętności ogłosił nadto konkursy na stypendya w celu dopełnienia studyów za granicą. Stypendya przeznaczone wyłącznie dla mających stopień naukowy:

1) Stypendyum im. Śniadeckich z fundacyi ś. p. Seweryna Gałęzowskiego w kwocie 5000 franków.

2) Stypendyum z fundacyi ś. p. Zenona Pileckiego w kwocie 2400 koron.

Podać o powyższe dwa stypendya wpłynęło 21. Komitet stypendyjny na posiedzeniu dnia 4 lipca 1908 roku przyznał stypendyum im. Śniadeckich p. Drowi Sewerynowi Krzemieniewskiemu, a stypendyum z fundacyi ś. p. Zenona Pileckiego p. Drowi Wiktorowi Kuźniarowi.

3) Pięć stypendyów po 5000 koron z fundacyi ś. p. Wiktora Osławskiego z terminem do 29-go czerwca 1908; przyznanie stypendyów nastąpi w październiku 1908.

W roku 1907/8 z powyższej fundacyi otrzymali stypendya następujący petenci:

1) Dr. Stanisław Ancyżyc; 2) Dr. Przemysław Dąbkowski; 3) Dr. Stanisław Opolski (po raz drugi); 4) Dr. Stanisław Stroński (po raz drugi); 5) Dr. Stefan Waszyński (po raz drugi).

Z teje samej fundacyi, z funduszu obrotowego wspólnego, otrzymali na rok 1907/8 subwencye — na badania lub na wyjazd za granicę — następujący petenci:

1) Dr. Prof. Włodzimierz Demetrykiewicz — 500 kor.; 2) Prof. Dr. Henryk Hoyer — 300 kor.; 3) Dr. Franciszek Krzyształowicz i Prof. Dr. Michał Siedlecki — 1000 kor.; 4) Dr. Walery Łoziński — 400 kor.; 5) Dr. Kazimierz Nitsch — 400 kor.; 6) Dr. Roman Nitsch — 620 kor.; 7) Prof. Dr. Leon Marchlewski — 1000 kor.; 8) Prof. Dr. Józef Morozewicz — 400 kor.; 9) Dr. Jan Ptaśnik — 300 kor.; 10) Dr. Jan Rostański — 1000 kor.; 11) Prof. Dr. Maryan Sokołowski — 500 koron.

Nadto w lipcu b. r. ogłoszono — po raz pierwszy — na rok 1908/9 konkurs na dwa stypendya, po 900 kor.

każde, z fundacyi im. bł. p. Henryka Wohla (patrz Akta urzędowe str. 168).

Ważniejsze akta urzędowe.

Uchwała Walnego Zgromadzenia Akademii Umiejętności z dnia 30 listopada 1907 w sprawie „Funduszu Włodzimierza Spasowicza“.

Ś. p. Włodzimierz Spasowicz, członek czynny Akademii Umiejętności w Krakowie, zmarły dnia 26 października 1906 w Warszawie, testamentem z d. 1 maja 1904 zapisał Akademii Umiejętności w Krakowie 100.000 (sto tysięcy) rubli, dołączając do swego zapisu następujące słowa:

„Pozostawiam Akademii użyć tych pieniędzy według jej uznania z największą korzyścią dla nauki. Nie chciałbym, aby pieniądze te były użyte na wydawanie starych historycznych archiwalnych materyałów. Wolalbym użycie ich na prace nie z zakresu przyrodoznawstwa lub matematyki, lecz z zakresu psychologii, filologii i nauk społecznych“.

Pragnąc, o ile możności, uczynić zadość woli i intencyom szlachetnego Testatora — Walne Zgromadzenie Członków Akademii dnia 30 listopada 1907 roku, w porozumieniu z egzekutorami testamentu, a mianowicie z JWnym Prof. Alfredem Halbanem ze Lwowa, działającym w imieniu dwóch drugich egzekutorów, uchwała co następuje:

I.

O ile zapisana suma zmniejszoną zostanie przez należytość stemplową, to fundusz ś. p. Włodzimierza Spasowicza wejdzie w życie, kiedy z narosłych odsetek dojdzie do kwoty nominalnej 250.000 (dwieście pięćdziesiąt tysięcy) koron.

II.

Fundusz ten wiecześnie będzie nosił nazwę „Funduszu Włodzimierza Spasowicza“ i jako taki w księgach i sprawozdaniach Akademii uwidaczniany będzie.

III.

Na koszta administracji strącać się będzie 5% od corocznych odsetek.

IV.

Roczne odsetki służyć będą na następujące cele:

a) Czwarta ich część z końcem każdego roku przypisywana będzie do dotacyi Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności na wydawnictwa bieżące.

b) 1500 (tysiąc pięćset) koron będzie co roku zarezerwowane, ażeby w odstępach dwuletnich nagradzać najlepsze dzieła, które się ukażą z zakresu psychologii w najszerszem tego słowa zrozumieniu, t. j. w odniesieniu do wszelkich objawów produkcji ludzkiej; filologii — przede wszystkim polskiej i słowiańskiej, t. j. tak badań ściśle językoznawczych, jak zwłaszcza odnoszących się do historii literatury w najszerszem rozumieniu tego słowa i nauk społecznych, t. j. odnoszących się do ba-

dania objawów kultury ze względu na ich znaczenia dla powstawania i rozwoju społeczeństw tak w przeszłości i teraźniejszości; nagroda ta ma nosić nazwę: „Nagrody imienia Włodzimierza Spasowicza“ i nadawaną będzie albo w wysokości 3000 (trzy tysiące) koron, albo zostanie podzieloną na dwie po 2000 (dwa tysiące) i 1000 (tysiąc) koron, albo też na dwie po 1500 (tysiąc pięćset) koron. Nadanie nagrody ma nastąpić w podobny sposób, jak przy fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego.

c) Cała pozostała reszta odsetek ma być używaną na wydawanie samodzielnych dzieł z zakresu psychologii, filologii i nauk społecznych. Administracya tych odsetek przysługuje Zarządowi Akademii Umiejętności, który przy wyborze dzieł, mających być ogłaszanemi z funduszu ś. p. Włodzimierza Spasowicza, winien się porozumiewać z Wydziałem filologicznym i z Wydziałem historyczno-filozoficznym Akademii Umiejętności.

V.

Niezużytkowane odsetki bądź dlatego, że kwota przeznaczona na nagrodę nie została wyczerpana, bądź że odsetki przeznaczone na wydawnictwo dzieł z zakresu psychologii, filologii i nauk społecznych w całości lub części nie zostały zużytkowane — mają corocznie, względnie co dwa lata, przyrastać do kapitału.

VI.

Akademia Umiejętności uznaje prawo Rodziny Testatora do czuwania nad ścisłym wykonywaniem niniejszej uchwały. (Nr. Dz. pod. 550/07).

Uchwała Walnego Zgromadzenia Akademii Umiejętności z dnia 30 listopada 1907 w sprawie „Funduszu Konstantego Simona“.

Radca Dworu Konstancy Simon zapisał Akademii Umiejętności 10.000 Rubli z tem przeznaczeniem, ażeby z odsetek corocznych przyznawaną była nagroda za najlepsze prace w polskim języku napisane z dziedziny fizyki i matematyki.

Fundusz ten zamieniony na walutę austriacką wynosi 25.300 koron w Listach zastawnych Banku krajowego.

Zarząd Akademii w celu wprowadzenia w życie tego zapisu postanawia:

I.

Rozdawnictwo nagrody wejdzie w życie z początkiem roku 1909.

II.

Wysokość nagrody wynosi 900 koron. Nagroda ta może być powiększona w razie, jeżeli kapitał zakładowy odpowiednio urośnie.

III.

5% od corocznych odsetek przeznaczone zostaje na wydatki administracyjne i wpływać będzie do funduszu obrotowego Akademii.

IV.

Pozostałe nieużyte odsetki przyrastać będą corocznie do kapitału zakładowego.

V.

Rozdawnictwo nagrody przekazane zostaje Wydziałowi matematyczno-przyrodniczemu Akademii Umiejętności

ści, który swoją uchwałę ma zakomunikować Zarządowi Akademii najpóźniej w miesiącu marcu każdego roku. Ogłoszenie nagrodzonej pracy nastąpi na posiedzeniu uroczystym Akademii w maju. Wypłata nagrody uskutecznią będzie dnia 2 lipca każdego roku.

VI.

Prace z zakresu fizyki i matematyki, podlegające uwzględnieniu, pochodzić muszą z dwóch lat ostatnich, wyprzedzających rok, w którym nagroda będzie udzieloną.

VII.

Nagroda może być podzieloną na dwie nagrody w wysokości 600 i 300 koron lub na dwie po 450 koron.

VIII.

Gdyby Wydział matematyczno-przyrodniczy żadnej pracy do nagrody nie przedstawił, albo też nadał tylko jedną nagrodę w wysokości 600 koron, 450 lub 300 koron — to nieużyta na nagrody kwota przyrastać ma do zakładowego kapitału (Nr. Dz. pod. 333/07).

Uchwała Walnego Zgromadzenia Akademii Umiejętności z dnia 15 maja 1908, w sprawie „Funduszu imienia Bolesława Rusieckiego i Stefanii z Karpowiczów Rusieckich“.

Dnia 27 października 1897 p. Bolesław Rusiecki, zamieszkały na Litwie, złożył za pośrednictwem p. Karola Estreichera, Dyrektora Biblioteki Jagiellońskiej, do Kasy Akademii Umiejętności kwotę 20.000 (dwadzieścia tysięcy) zlr. w 4°/_o złotej Rencie węgierskiej z przezna-

zeniem na pewne cele, co do których nastąpić miało bliższe porozumienie z Zarządem Akademii, której powyższa suma przypadła na własność.

Zarazem Ofiarodawca zastrzegł dla siebie, a po swej śmierci dla swej Siostry J. W. Pani Wirginii z Rusieckich Rusieckiej, zamieszkałej w Wilnie ul. Ś. Jańska Nr. 436, pobieranie dożywotnie odsetek od podarowanego kapitału a to w dwóch ratach półrocznych dnia 1 stycznia i 1 lipca każdego roku.

Obecnie p. B. Rusiecki przesłał do Zarządu Akademii swe życzenia, co się tyczy używania — po Jego i Siostry śmierci — odsetek od podarowanego przezeń kapitału i prosił, ażeby stosownie do tych życzeń Akademia przeznaczenie procentów od wspomnianego kapitału przez wieczystą swoją uchwałę ustaliła.

Czyniąc zadość życzeniu Ofiarodawcy Pełne Zgromadzenie Członków Akademii Umiejętności na posiedzeniu dnia 15 maja 1908 roku uchwaliło.

I.

Fundusz imienia Bolesława Rusieckiego i Stefanii z Karpowiczów Rusieckich będzie w księgach Akademii uwidoczniiony oddzielnie i jako taki zawsze w dorocznych sprawozdaniach Akademii wykazywany.

II.

Fundusz ten wchodzi w życie po śmierci wymienionych dożywotników, ale dopiero wtedy, skoro przez przyrastające odsetki dojdzie do kwoty nominalnej 60.000 (sześćdziesiąt tysięcy) koron.

III.

Z corocznych odsetek 5% przechodzi do funduszu

obrotowego Akademii na wydatki administracyjne. Pozostała kwota, t. j. 95% corocznych odsetek służyć ma na stypendyum dla kandydatów pragnących kształcić się zagranicą bądź w kierunku naukowym, bądź artystycznym.

IV.

Stypendyum nadawane będzie z reguły na rok jeden; w razie jednak, kiedy kandydat wykaże się szczególniej skuteczniejszą pracą w zakładach naukowych lub artystycznych zagranicą, stypendyum to może mu być pozostawione na rok drugi a nawet i trzeci.

V.

W okresie, obejmującym trzechkrotne nadanie stypendyum różnym kandydatom, winno ono dwa razy przypaść kandydatom naukowym a raz kandydatowi artystycznemu. Jeżeliby więc dwa razy z rzędu stypendyum otrzymali kandydaci naukowi, to za trzecim razem należy już w ogłoszeniu konkursu zaznaczyć, że tym razem uwzględniony zostanie tylko kandydat artystyczny. Gdyby natomiast za pierwszym razem stypendyum uzyskał kandydat artystyczny, to dwa następne konkursy odnosić się będą wyłącznie do kandydatów naukowych.

VI.

Pierwszeństwo do uzyskania stypendyum mają Krewni Ofiarodawców, pochodzenia polskiego, wyznania rzym.-kat., których prowadzenie jest nienaganne, a to pochodzący od Jana i Teresy z Romanowiczów Rusieckich, herbu Rawicz i od Stanisława i Karoliny z Sidorowiczów Karpowiczów, herbu Korab.

VII.

Kandydaci powinni złożyć urzędowe poświadczenie o pokrewieństwie swem z Ofiarodawcami, treściwy opis swego życia i świadectwo chlubnego zakończenia kursu nauk Uniwersyteckich w Rosyi lub Warszawie lub też dyplom doktorski, uzyskany na jednym z Uniwersytetów w dzielnicach dawnej Polski lub w którymbądź z Uniwersytetów europejskich.

VIII.

Jeżeliby z krewnych Ofiarodawców nie było żadnego ukwalifikowanego kandydata — to stypendyum może otrzymać inny jakikolwiek kandydat, posiadający warunki wyszczególnione w poprzednim artykule.

IX.

Z pośród kandydatów na stypendyum naukowe ten będzie miał pierwszeństwo, który kieruje się na profesora jednego z Uniwersytetów w dzielnicach dawnej Polski lub w Rosyi.

X.

W razie, gdyby w danym roku stypendyum nie zostało rozdane w braku ukwalifikowanych kandydatów — odsetki przyrosną do kapitału.

XI.

Zarząd Akademii Umiejętności winien ogłaszać konkurs co roku w pierwszej połowie miesiąca czerwca; nadanie nastąpi w pierwszej połowie lipca na podstawie fachowych referatów.

XII.

Kandydatami do stypendyów mogą być tylko rodo-

wici Polacy, władający biegle polskim językiem. Kandydat na stypendyum artystyczne musi się nadto wykazać, że ukończył chlubnie Akademię Sztuk pięknych w Krakowie lub jakikolwiek inny zakład, dający co najmniej tę samą miarę wykształcenia artystycznego.

XIII.

Zarząd Akademii Umiejętności czuwać ma, żeby stypendyści używali przyznanych sobie stypendyów odpowiednio do intencji Ofiarodawcy. W tym celu kandydaci winni składać półroczne sprawozdanie o postępie swoich studyów.

XIV.

Wrazie, gdyby stypendyści nie dopełniali powyższych warunków — Zarząd Akademii ma wstrzymać dalszą wypłatę stypendyum.

XV.

Gdyby miało nastąpić zniesienie Akademii Umiejętności lub przeistoczenie jej charakteru polskiego — to fundusz niniejszy zostanie oddany takiej instytucji polskiej, któraby mogła wykonywać cele sformułowane w niniejszej uchwale (Nr. Dz. pod. 12/08).

Uchwała Walnego Zgromadzenia Akademii Umiejętności z dnia 15 maja 1908 w sprawie „Stypendyów im. bł. p. Henryka Wohla“.

Zmarły w Warszawie bł. p. Henryk Wohl testamentem z dnia 1 maja 1907 roku zapisał na rzecz Akademii Umiejętności w Krakowie kwotę 20.000 Rubli,

jako fundusz wieczysty na następujących warunkach: Procenty od sumy 10.000 Rubli mają być corocznie wypłacane synowi włościanina z Galicji zachodniej lub Królestwa Polskiego na kształcenie się wyłącznie w języku polskim, literaturze polskiej lub historii polskiej, a procenty od sumy 10.000 Rubli mają być corocznie wypłacane wyłącznie żydowi, stałemu mieszkańcowi Galicji zachodniej lub Królestwa Polskiego na kształcenie się w tychże przedmiotach. Prawo przyznawania stypendyów służy pomienionej Akademii“.

Legat bł. p. Henryka Wohla został wypłacony z końcem roku 1907 po odtrąceniu należności skarbowej w kwocie 2400 Rubli, tak że całkowita suma legat ten stanowiąca po zamianie na papiery austriackie wynosi z dniem 31 grudnia 1907 w Listach Banku krajowego 47500 koron, a w gotówce 958 koron 98 halerzy.

Czyniąc zadość postanowieniom testamentu Walne Zgromadzenie członków Akademii Umiejętności dnia 15 maja 1908 w następujący sposób wprowadza w życie dwa przez bł. p. Henryka Wohla ustanowione stypendya.

I.

Fundusz zakładowy stanowi kwota wyszczególniona w zamknięciu rachunkowym z dnia 31 grudnia 1907.

II.

5% od rocznych odsetek pobierać będzie Akademia na koszta administracyjne.

III.

Nie podjęte raty stypendyjne oraz wszelkie reszty nieużytych odsetek przyrastają do kapitału zakładowego.

IV.

Stypendya wynoszą na razie po 900 koron rocznie i wypłacane będą w dwóch ratach, z początkiem zimowego i letniego półrocza każdorazowego roku szkolnego. W razie powiększenia się kapitału zakładowego wysokość stypendyów zostanie podniesiona, gdyby zaś stopa procentowa uległa redukcji, będzie odpowiednio niższa kwota stypendyjna.

V.

Co roku w miesiącu lipcu ogłaszany będzie konkurs z wymienieniem warunków. Podania należy wносить najpóźniej do dnia 20 października. Nadanie stypendyum nastąpi w ciągu miesiąca października.

VI.

Petenci powinni wykazać, że są albo pochodzenia włościańskiego a to z Galicyi zachodniej lub Królestwa Polskiego, lub że są Polakami wyznania mojżeszowego i stałymi mieszkańcami Galicyi zachodniej lub Królestwa Polskiego. Jedno stypendyum musi zawsze przypaść dla petenta pochodzenia włościańskiego, a drugie dla petenta wyznania mojżeszowego. Nadto petenci winni wykazać, że są zapisani na jeden z Uniwersytetów galicyjskich lub na Uniwersytet Warszawski lub też na inny jakiś Uniwersytet, znajdujący się w granicach dawnej Polski i że się specjalnie poświęcają studjom nad językiem polskim, literaturą polską lub historią polską; przyczem przez historię polską należy także rozumieć studia nad historią prawa polskiego i stosunków wewnętrznych dawnej Rzeczypospolitej Polskiej.

VII.

Kandydat, który uzyska stypendyum będzie obowiązany przed pobraniem następnej raty przedstawić świadectwa kollokwalne albo inne im równoważne uniwersyteckie świadectwa z dobrym postępem.

VIII.

Kandydat, który stypendyum uzyskał, może je zachować przez cały przeciąg studyów uniwersyteckich, oraz, o ile zamierza zdawać doktorat, przez dwa lata jeszcze po normalnem ich ukończeniu, o ile jednak w tym czasie nie uzyskał posady z pensją conajmniej równającą się rocznej kwocie stypendyalnej. O przedłużeniu na przeciąg dwóch lat po uzyskaniu absolutoryum należy wnieść osobne podanie i załączyć do niego poparcie tego lub tych profesorów, pod których kierunkiem kandydat studia swoje odbywał (Nr. Dz. pod. 167/08).

SPRAWOZDANIE I WNIOSKI

co do nagród fundacji ś. p. Probusa Barczewskiego.

1. Za pracę historyczną.

W roku 1907 ukazał się długi szereg poważnych prac historycznych, nad którymi należało się zastanawiać Komitetowi przed ułożeniem wniosków co do przyznania nagrody.

Niektóre z tych książek, acz cenne, wypadło pominąć ze względów formalnych albo zupełnie, jak Dra Papégo „*Studia i szkice z czasów Kazimierza Jagiellończyka*“, ponieważ jest to zebranie razem szeregu rzeczy już dawniej ogłoszonych, bądź też pominąć na razie, jak Bielińskiego „*Uniwersytet Warszawski*“ (1816—1831), tom I, i Radziszewskiego „*Skarb i organizacja władz skarbowych w Królestwie Polskiem 1815—1830*“, tom I, ponieważ wedle przyjętej już od szeregu lat zasady, nagroda Barczewskiego bywa przyznawana tylko za dzieła zupełnie już ukończone.

I tak jednak pozostała jeszcze spora liczba książek, które należało uwzględnić.

Prof. Askénazego „*Rosya—Polska 1815—1830*“, rzecz napisana dla obcego podręcznika historii powszechnej, nosi wprawdzie na sobie, według własnych słów au-

tora, „charakter pracy kompendyalnej“, w której nie było miejsca na szersze rzeczy roztoczenie i uzasadnienie w szczegółach, i jest istotnie w pierwszej części, o Rosyi, tylko przekładem z języka angielskiego. W drugiej jednak części, o Polsce, jest w ramach oryginału obcego oryginalnem jego przerobieniem i rozszerzeniem, przynosi mnóstwo szczegółów nowych i dokładnych, a w dodanych tylko tu przypisach daje sporo nieznanych dotąd źródeł tak, iż tę drobną rozmiarami książkę, w której wszędzie znać wielkie znawstwo autora obfitego materiału źródłowego, należy uważać za nader pożyteczny i pouczający zarys całej historii polskiej w czasach konstytucyjnego Królestwa kongresowego.

Książka p. Władysława Łozińskiego „Życie polskie w dawnych czasach“ nie ma wprawdzie charakteru ściśle naukowego, nie wyczerpuje wszystkich źródeł, ale jako książka popularna, oparta na wybornej znajomości przedmiotu a napisana z właściwą autorowi wytrawnością sądów i właściwym autorowi stylem, pełnym życia i prostoty, ma wartość niepospolitą i może być uważana za pierwszą próbę historii kultury w Polsce. W niewielkiej tej pod względem rozmiarów książce można widzieć jakby obietnicę, jakby zapowiedź ze strony autora, że obdarzy niebawem literaturę naszą obszernem dziełem o kulturze dawnej Polski, zwłaszcza że nikt lepiej od niego do napisania takiego dzieła nie jest przygotowany.

Książka Dra Wacława Sobieskiego „Henryk IV wobec Szwecyi i Polski“, jestto studjum źródłowe na podstawie aktów archiwalnych francuskich, przy opanowaniu literatury przedmiotu — medyacya

Henryka IV skreślona w związku z jego wielkim planem pacyfikacji Europy, skierowanym przeciw przewadze Habsburgów — autor czasem za szczegółowo podaje negocjacje dyplomatyczne, zdolność konstrukcyjna duża, sąd zrównoważony.

Dzieło „Galicya pod względem medycznym za Jędrzeja Krupińskiego pierwszego protomeyka 1772—1783“, napisana przez p. Władysława Szumowskiego jest bardzo cennym, na materyale archiwalnym opartym przyczynkiem do historii medycyny a zarazem do historii administracji sanitarnej w Galicyi i jako takie zasługuje na zaszczytną wzmiankę.

Całkiem podobny charakter, choć zupełnie innego dotyczy zakresu, ma książka panny Ludwiki Trzeińskiej „Szkolnictwo ludowe w Rzeczypospolitej Krakowskiej 1815—1846“, praca sumienna i gruntowna, polegająca na zgromadzeniu, zbadaniu i wyzyskaniu całego materyału archiwalnego, który tylko można było gdzieś dobieść.

Obszerna książka zmarłego podczas jej druku ks. Jana Amb. Wadowskiego „Kościół Lubelskie na podstawie źródeł archiwalnych“, tyle mieści skrzątnie i ze znacznym nakładem pracy zebranych sumiennie wiadomości archiwalnych, że trzeba ją uznać za nader pożyteczną i cenną monografię, mimo że autor, nie historyk ani uczoney zawodowy, często nie umie zachować należytej perspektywy i miary w swoich opisach co do większej lub mniejszej ważności rzeczy.

W wyższym jednak nierównie stopniu niż na wszystkie wyliczone dotąd książki, Komitet musiał zwrócić uwagę na dwa dzieła, przewyższające tamte zarówno roz-

miarami jak nakładem włożonej w nie pracy i talentem pisarskim autorów, a mianowicie na 2-tomową książkę prof. Smolki „Polityka Lubeckiego przed powstaniem listopadowem“ i na prof. Tarnowskiego „Historję literatury polskiej“ zakończoną właśnie ostatnim tomem.

Kiedy dziejopisarstwo polskie przyszło do przekonania, że brak mu tych naturalnych podstaw, jakimi są wydawnictwa źródeł historycznych i monograficzne opracowania szczegółów, zwróciło się ono ku tym studjom wydawniczym i monograficznym głównie w zakresie historii literatury, obyczajaju, historii sztuki i historii stosunków prawnych i społecznych. Dzieła konstrukcyjne, obejmujące cały bieg dziejów Polski z pewnego okresu stały się wskutek tego rzadkością tak wielką, że ostatniem wielkiem dziełem tego rodzaju jest właściwie „Sejm czteroletni“ Kalinki.

I książka prof. Smolki: „Polityka Lubeckiego przed powstaniem listopadowem“, jak jej tytuł wskazuje, nie jest ogólną historją swej epoki, lecz nosi na sobie charakter monografii postaci historycznej, około której skupiała się polityka i praca społeczeństwa polskiego w epoce Królestwa kongresowego. Ograniczając w ten sposób zakres swojej pracy do kwestyi, w których Lubecki odgrywał rolę dominującą, autor musiał go mimowoli rozszerzyć, ażeby stworzyć ogólne tło historyczne, na którym kwestye te się rozgrywały i uzyskać szerszą podstawę do swojego sądu. W ten sposób monografia o Lubeckim stała się historją Królestwa kongresowego jeżeli nie zupełną, to w każdym razie najszerszą i najlepszą, jaką mamy dotychczas, gdyż poprzednia, H. Lisickiego w IV tomie „Aleksandra Wielopolskiego“ była pierwszą w tym

kierunku, na szczupłym materiale źródłowym opartą próbą. Rozszerzając studia swoje daleko poza sprawy związane ściśle z Lubeckim, a nieuważając za rzecz właściwą wpłatać je w „Politykę Lubeckiego“, autor skupił je w drugim tomie swego dzieła w kilku osobnych rozprawach, obejmujących genezę Królestwa Kongresowego, biografię Nowosilcowa, przebieg rokowań z Prusami o dostęp handlowy Królestwa do morza Bałtyckiego, wreszcie sanacyę finansów Królestwa polskiego przez Lubeckiego. Moznaby spierać się z autorem, czy nie lepiej byłby postąpił, gdyby rozprawy te był wcielił bezpośrednio do tomu I-go, do monografii o Lubeckim. Jeżeli krytyka mogłaby mu w tym razie zarzucić, że zanadto od tytułu książki odbiega, to książka byłaby więcej jeszcze zbliżyła się do ogólnej historii, a czytelnik byłby mu wdzięcznym za to, że nie potrzebuje wracać do przedmiotu i ma go cały podany w toku wypadków chronologicznym. Nie zmniejsza to oczywiście wartości, jaką ekskursy czy rozprawy umieszczone w tomie II-gim mają same przez się.

P. Smolka korzysta ze źródeł z pierwszej ręki, wydobytych przeważnie z archiwów publicznych i prywatnych, i opiera na nich konstrukcyę faktów nieznanych dotychczas lub nieznanych dokładnie, bogacąc wiedzę naszą historyczną niepospolicie i usuwając mnóstwo błędnych ale utartych mniemań. Rozświecla zarówno historycę naszą zewnętrzną w epoce najdonioślejszych dla narodu przejść i przewrotów, jakoteż najtrudniejsze kwestye z odrodzenia ekonomicznego, które się dokonało w Królestwie kongresowem i swietną kartę dziejów naszych porozbiorowych stanowi.

Z tych względów Komitet nagrody historycznej Bar-

czewskiego nie wahał się ani na chwilę dzieła prof. Smolki o Lubeckim uznać za zasługujące ze wszechmiar na nagrodę im. Barczewskiego.

W roku ubiegłym wydany tom szósty i ostatni zakończył wielkie dzieło prof. Tarnowskiego, obejmujące całą „Historję literatury polskiej“. Złożono w tych tomach pracę całego życia, syntezę wszystkich myśli i pojęć autora. Dzieło napisane językiem szlachetnym, z uczuciem nadzwyczaj ciepłym, podnosiło i ogrzewało już wielu czytelników i nadal to zadanie spełniać będzie. To jest jego obywatelskie posłannictwo. Owoc to czytania bardzo rozległego; wszystkie oceny płyną z dokładnej znajomości pomników. Nacechowane dobrą wiarą i smakiem wykwintnym mogą niekiedy znaleźć przeciwników, ale nikt im nie zaprzeczy ani szczerości ani mocy przekonania. A przytem za wielką zasługę autorowi poczytane być musi, że dzieje piśmiennictwa ściśle związał z historją polityczną, że łączności między rozwojem literatury a dziejami nigdy z oka nie spuszcza. Przyczynia się to do głębszego zrozumienia wielu objawów duchowego naszego życia. Traktowanie przedmiotu nie jest zupełnie równomiernem. Średnie wieki i cała t. z. przedliteracka epoka zajmują drobną część dzieła. Za to szesnasty wiek opracowanym jest obszernie, charakterystyki pisarzy, jak Reja, wypadły świetnie. Nacisk położony na tendencye polityczne i obywatelskie literatury zapewnia tej części osobne znaczenie i interes. W tomie drugim uderza trafne ocenienie barokowych wybryków literatury siedmnastego wieku i zarazem rycerskiego jej patryotyzmu, w tomie trzecim występują utwory i rysy wybitne naszego piśmiennictwa na tle szerokiem obcych

literatur ośmnastego wieku. Z tomu czwartego podnieść należy ze szczególnem uznaniem wszechstronną znajomość historyografii pamiętnikowej po rozbiorach, nadzwyczaj ważnej dla pochwycenia nastroju ówczesnego społeczeństwa. Prócz tego już tu się uwydatnia rys jeden bardzo dla autora znamieny: znakomite odczucie i zrozumienie utworów, potrzeb teatru, nadzwyczaj trafny sąd o sztukach naszego dramatu. Tom piąty ożywiony już jest żywą tradycją, która dla autora płynęła bardzo obficie. Pisany on jest ze szczególną miłością; w charakterystyce trzech wieszczów i znakomitej analizie ich utworów drgają już wszystkie uczucia, które wypełniają serce i targają duszę nowoczesnego Polaka. Wreszcie przyszedł tom szósty, omawiający w dwóch częściach utwory i autorów najnowszej doby. Dział powieści znalazł tu wszechstronną i bardzo gruntowną ocenę. Osobiste wspomnienia i wrażenia ożywiają tok przedstawienia; znać, że autor był „magna pars“ najnowszych rozwojów, że wielką liczbę pisarzy znał, dzielił z nimi ich troski, bóle, nadzieje, zamiary. W opracowaniu najnowszych epok literatury, które są po dziś dzień „sub iudice“, oczywiście subiektywne sądy krytyka zawsze na pierwszy plan wysunąć się muszą. Tak i tutaj się stało; przeciw przesadom i bezwzględnemu uwielbieniu niektórych kierunków padło niejedno twarde słowo. Takie walki są zawsze warunkiem syntezy i rozwojów przyszłości. A walka jest zbawienną i życiodajną, jeżeli nad przeciwieństwami chwili góruje miłość sprawy, której świętość i potrzeby są dla autora drogowskazem i miarą przy ocenianiu płodów myśli i uczucia narodu.

Zakończenie napisane ciepło i podniosłe jak tyle ustępów w tem wielkiem dziele, które pozostanie pomnikiem autora i chlubnym świadectwem dla jego pracowitości i szlachetności i dla wielkiej szlachetności naszego piśmiennictwa. Za dzieło życia, które jest zarazem czynem obywatelskim, należy się ze wszech miar „Historyi literatury polskiej“ prof. Tarnowskiego nagroda Barczewskiego.

Uznawszy jednomyślnie, że dwom dziełom wydanym w r. 1907 należałaby się niewątpliwie nagroda historyczna Barczewskiego, Komitet mający przedstawić wniosek, komu Akademia powinna przyznać tę jedyną nagrodę, której nie wolno dzielić, znalazł się w położeniu o tyle jeszcze trudniejszym, że według przeszłorocznej uchwały Akademii przekazano mu do uwzględnienia w roku bieżącym jeszcze trzecią pracę, z r. 1906, uznaną wtedy za zasługującą na tę nagrodę, t. j. książkę p. Ignacego Chrzanowskiego, „Marcin Bielski“, która pod względem talentu pisarskiego i metody naukowej autora jakoteż znaczenia wyników pracy może stanąć godnie obok książek prof. Smolki i prof. Tarnowskiego. Zaprzeczyć się jednakże nieda, że te oba dzieła wymagały większego niż tamto nakładu pracy, który w nie włożono i że ich zakres jest szerszy a przedmiot ważniejszy. Z tych to powodów Komitet zdecydował się ostatecznie przedstawić Walnemu Zgromadzeniu Akademii wniosek, aby nagrodę historyczną im. Barczewskiego przyznała dziełu prof. Tarnowskiego: „Historya literatury polskiej“, dla dzieła zaś prof. Smolki: „Polityka Lubeckiego“ zastrzegła prawo do tej nagrody na rok następny.

2. Za dzieło malarskie.

Komitet stwierdził przedewszystkiem, że rok ubiegły był płodny w dzieła, mające większą artystyczną wartość. Obok tego sztuka polska poniosła niezmiernie dotkliwie straty przez śmierć wybitnych przedstawicieli: Stanisława Wyspiańskiego, który swym silnym indywidualizmem i oryginalną pomysłowością potrafił pójść szlakiem samorządnej twórczości, nadającej temu, co wyszło z pod jego ręki odrębność narodową, — i Jana Stanisławskiego znakomitego pejzażysty, cenionego u swoich i obcych przez niezwykłą subtelność odczucia poezji barw i światła.

Jak poprzednie lata tak i obecnie Komitet z żalem wypowiada, że nie jest mu danem wynagradzać coraz to pomysłniej rozwijającej się rzeźby polskiej. I tak: prace Bronisława Pełczarskiego przyniosły szczere zrozumienie natury, jego pełna życia „Dziewucha“ była rezultatem tej ścisłej obserwacji. Utalentowany Jan Szczepkowski wystawia dobrego w ruchu „Kosiarza“, nastrojową postać kobiecą „W zadumie“, lub rzeźbi w marmurze dobrze osadzony biust „panny E. P.“. Wyżej sięga pomysłem „Irydyon“ Henryka Kuhna. Wreszcie prof. Konstanty Laszczka daje, oryginalne i poważne „Studyum do św. Jana Chrz.“ to znowu spokojem i wdziękiem formy przypominającą włoskie quattrocento, portret dziewczynki w marmurze „Moją Jadwigę“.

W dziale malarstwa wyłomy w szeregu artystów wypełniają nowe talenty. Zefir Œwikliński („Jabłoń“, „Las“, „Topole“) szuka w swych częstokroć jakby wycinkach pejzażu lub sceny rodzajowej, źródła natchnień

i silniejszego akcentu. Inni wyzwoleni z pod bezpośrednich wpływów szkoły jak Kuczborski w obrazku „Widok z mojej terasy“, lub zbliżony do Ruszczyckiego ujęcia tematu Filipkiewicz w obrazie „Strumień w zimie“ w śnieżnym polskim krajobrazie odnajdują wyraz artystyczny rodzimych motywów. Karol Maszkowski roztacza bogate kolorystycznie „Wnętrza Cerkwi“, — gdy tymczasem Henryk Uziębło przedstawia nam bardzo znaczną liczbę ładnych studyów z nad Sekwany i Tamizy.

Ruszczyca wpływ i talent nie ustaje w swoim rozwoju. Wnętrza naszych dworów pociągnęły go swoim urokiem i dały możność uchwycenia szeregu doskonałych w swej fakturze a pełnych właściwego nastroju tyle charakterystycznych, zacisznych pokojów starszłacheckich dworków. „Pokój Babuni“ był tego rodzaju najszlachetniejszym wyrazem.

Jeżeli o wnętrzach mowa, godzi się wspomnieć usiłowania p. Rychter-Janowskiej, z powodzeniem odtwarzającej izdebki i pokoiki z sympatycznej Biedermajerskiej epoki lub zimowe krajobrazy z okolic górskich.

W zakresie zimowego pejzażu panuje mistrzowski pędzel dyrektora Juliana Fałata i święci zawsze nowe tryumfy. Przepysznym był jego „Śnieg“ z wielką siłą efektów światła po zachodzie słońca, wyborną „Nagonka“ w mrocznych ostępach śniegiem nasutego lasu lub wreszcie nie bez tajemniczego uroku „Jelenie“ w towarzystwie faunów.

Niezwykłe swą siłą barwy i zamaszystością pędzla obrazy Włodzimierza Tetmajera „Święcenie ziela“ lub „Do kościoła“, — kraśne sceny bronowickiej wioski,

oświetlone były pogodnym i jasnym światłem południa.

Zupełnie w inny świat pojęć przenoszą nas z prawdziwym talentem wykonane rysunki Mieczysława Jakimowicza. Jego „Zamyślona“, „Dziwne oczy“, „Przecucie“, „Nad gromnicą“ itd. dają nam poznać nowoczesnego mistyka o delikatnem poczuciu formy.

Wprost przeciwnie, bo niesłychanie szkicowo rzuca z brawurą barwne plamy na papier lub płótno Witold Wojtkiewicz w swoich „Marynetkach“ lub innych szkicach, nierzadko o satyrycznem zacięciu. Niejednokrotnie zagadkowe w swej treści, czasami przypominające Malczewskiego, ale zawsze intrygujące niepowszedniością, były obrazy Vlastimila Hofmanna, którego zwłaszcza „Pobielacz grobów“ malowany w słońcu, zwracał powszechną uwagę.

Jacek Malczewski prócz „Anhellego“ dał portret niezwykle charakterystyczny „Bryniarskiego“ i uduchowiony, pełen wyrazu i prawdy portret ś. p. prof. Potkańskiego.

Dla portretu też był rok ubiegły szczególnie szczęśliwy:

Prof. Axentowicz stworzył niezwykły uchwyceniem ruchu, typu i wyrazu młodej damy „Szkic do portretu“ tudzież portret kobiecey nazwany „Pawie pióra“. Prof. Józefa Mehoffera obok głębiej pomyślanego kartonu: „Geniusz ludzki ujarzmiający elementa“, uderzał niepowszedni i wybornie malowany portret kobiecey p. t. „Na letniem mieszkaniu“. Następnie tyle zasłużony a tak subtelny akwafortcista prof. Józef Pankiewicz stworzył „Portret“ staruszki, przypominający mistrzowskim rysunkiem, plastyką i kolorytem starych mistrzów fla-

mandzkich. Wreszcie prof. Wyczółkowski obok portretu Kasprowicza, wykazał nam raz jeszcze całą wszechstronność swoją. Jego grafika uderzała siłą ekspresji, studia z Granady i z ulic Krakowa „Brama floryańska“ ogólnym charakterem, „Róże“ (olej.) życiem i barwą, ale ponad wszystko „Skarbiec“ z wawelskiej katedry dostarczył mu nowych motywów do świetnie wykonanych studyów paramentów, niezrównanych uwydatnieniem piękności królewskich i magnackich fundacji.

Ale największą liczbę niepospolitych portretów nadesłała z Paryża Olga Boznańska — dla Muzeum narodowego portret własny, subtelny w swych szaro-srebrnych tonach, oryginalny a pełen niezwyklej prostoty i godności w postawie, wymowny wyrazem przyćmionych, spracowanych oczu i twarzy, na której wryły się losu koleje. A dalej na wystawie były jej portrety „panny P.“, „p. Wróblewskiego“, „architekty Mączyńskiego“, „Dra Gielskiego“, „pianisty Skrzydlewskiego“ i t. d. Jeżeli zaś weźmiemy pod uwagę rok zaprzeszyły, to przyznać będziemy musieli, że w zakresie malarstwa portretowego żaden z portretów nie przewyższył portretu „Damy“ pędzla Boznańskiej z r. 1906, któremu Komitet zastrzegł prawo do ubiegania się o nagrodę w roku bieżącym.

Olga Boznańska reprezentuje w polskiej sztuce ten sam kierunek, jaki przedstawia malarz kobiet i dzieci, życia rodzinnego i radości macierzyństwa Eugeniusz Carrière we Francyi, którego wpływ na jej twórczość jest widoczny, jednak umiała zachować w tem co tworzy własną niezależność i własny indywidualizm. Medale złote, jakie zdobyła na wystawach w Wiedniu i Londynie, brązowy na wystawie wszechświatowej

w Paryżu i ten fakt, że jej pędzla portret kobiety zakupiło Muzeum luksemburskie w Paryżu, to zaszczytne dowody uznania zagranicą, których odblask pada na sztukę polską i chlubę jej czyni. W dziełach O. Boznańskiej widzimy głębsze odczucie duszy modelu a w odtworzeniu typu kobiecego lub dziecinnej postaci nie wielu ma ona sobie równych.

Z tych wszystkich powodów Komitet stawia wniosek, żeby nagroda z fundacyi Barczewskiego w dziale malarstwa za rok 1907 przyznana została p. Oldze Boznańskiej.

IV.

WYKAZ STOSUNKÓW AKADEMII

z innymi instytucjami naukowymi.

WYKAZ STOSUNKÓW AKADÉMII

z innymi instytucjami naukowymi

WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowymi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie sw-je wydawnictwa; (1.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisji literackiej; (Kj.) Komisji językowej; (Kha.) Komisji historii sztuki; (Kh.) Komisji historycznej; (Kp.) Komisji prawniczej; (Kan.) Komisji antropologicznej; (Kf.) Komisji fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (Kb.) Komisji bibliograficznej.

Aix. Bibliothèque de l' Université. B. Kp. Kh.

Amsterdam. Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B. Kb.

Arcachon. Laboratoire zoologique maritime. B. Kb.

Ateny. Bibliothèque Nationale. B. Kb.

— École française d' Athènes. B.

— K. deutsches archäologisches Institut. B. Kb.

Baltimore. Johns Hopkins University. 3. B. Kb.

— American Journal of Philology. B.

— Maryland Geological Survey. B. Ag. Kb.

Barcelona. Real Academia de buenas letras. B. Kb.

— Real Academia de ciencias y artes. B. Kb.

Batavia (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B. Kb.

Bazylea. Universitätsbibliothek. B. Kb.

— Naturforschende Gesellschaft. Kf. B. Kb.

Belgrad. Кр. Српска Академија. W.

— Српско археолошко друштво. Kan. B. Kb.

Bergamo. „La Geographia per tutti“. B.

Berlin. Königl. Akademie der Wissenschaften. W.

— Königliche Bibliothek. W.

— Centralbureau der internationalen Erdmessung. B. Kb.

— Deutsche geologische Gesellschaft. B. Kb.

— Deutsche botanische Gesellschaft. B. Kb.

- Berlin.** Deutsche Literaturzeitung. B. Kb.
— Deutsche chemische Gesellschaft. B. Kb.
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. B. Kb.
— Gesellschaft für Anthropologie. Kan. B. Kb.
— Gesellschaft naturforschender Freunde. B. Kb.
— Gesellschaft für Erdkunde. B. Kb.
— K. Deutsches archäologisches Institut. B. Kb.
— K. preuss. geologische Gesellschaft. B.
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. B.
— Physikalischer Verein. B. Kb.
— Universitätsbibliothek. B. Kb.
— Deutsche physikalische Gesellschaft. B.
— Chemisches Centralblatt. B. Kb.
- Berno szwajcarskie.** Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft. 3. Kf. Ag. Kb.
— Naturhistorischer Verein. B. Kb.
— Universitätsbibliothek. B. Kb.
- Berno.** Matices Moravská. W.
— Knihovna Bohoslavcu brněnských. Kp. Kl. Kh. Khs. B. Kb.
— Museum Franciscum. B. Kb.
— Moravská Knihovna zemská. 2. B.
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— Papezka knihtiskarna rajhradských Benediktinu. B. Kb.
- Bochnia.** C. K. Gimnazjum. W.
- Bolonia.** Accademia Adamo Mickiewicz di storia litteraria polacca. B. Kb.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie di Romagna. B.
- Bombay.** Educational Department. B.
- Bonn.** Universitätsbibliothek. B. Kb.
— Naturhistorischer Verein des preuss. Rheinlandes. B. Kb.
- Bordeaux.** Académie des sciences, belles lettres et arts. B. Kb.
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B. Kb.
- Boston.** American Academy of arts and sciences. B. Kb.
— Society of natural history. B. Kb.
- Braunsberg.** Historischer Verein für Ermeland. Kh. B.
- Braunschweig.** Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf. Kb.
- Brody.** C. K. Gimnazjum. W.

- Brooklyn.** The Brooklyn Institute of Arts and Sciences. B.
- Bruksella.** Académie royale de Belgique. W.
- Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B. Kb.
  - Société royale de botanique. B. Kb.
  - Société belge de microscopie. B. Kb.
  - Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B. Kb.
  - Société des Bollandistes. B.
  - Institut Salvey. B. Kb.
  - Société belge d'Astronomie. Kf. Kb. B.
- Brzeżany.** C. K. Gimnazjum. W.
- Bucarest.** Academia Romana. W.
- Laboratorul de Botanica. B. Kb.
- Buczacz.** C. K. Gimnazjum. W.
- Budapeszt.** Magyar Tudományos Akadémia. W.
- Magyar nemzeti Múzeum. B. Kb.
  - Königl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. B. Kb.
  - K. M. Természettudományos Társulat. 3.
  - Magyar történelmi Társulat. 3.
  - Ethnologische Mitteilungen aus Ungarn. Kan.
  - Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.
  - Naturwissenschaftliche Abteilung des National-Museums. B.
  - Société des sciences naturelles. B.
  - Magyar Ornithologiai Központ. Kf.
- Budiszyn.** Matica Serbska. 1. 2. Kp. Kh. Khs. Kl. Kj. B. Kb.
- Buenos Aires.** Universidad. B. Kb.
- Buffalo.** Society of natural sciences. B. Kb.
- Buitenzorg** (Jawa). Département de l'agriculture. B. Kb.
- Bytom.** Redakcja „Katolika“. W.
- Cambridge** (Anglia). University. B. Kb.
- (U. S. N. A. Massachusetts). Library of Harvard University. B. Kb.
  - Muzeum of Comparative Zoology. B.
- Catania.** Società degli spettroscopisti italiani. 3. B. Kb.
- Accademia Gioenia di Scienze naturali. B.
- Charków.** Uniwersytet. B. Kb.
- Cherbourg.** Société de Sciences naturelles. 3. Kf. B. Kb.
- Chicago.** Academy of Sciences. W.

- Chicago.** The Journal of geology. B.
Christiania. Académie des Sciences. W.
— Uniwersytet. B. Kb.
— Videnskabselskabet. B. Kb.
— Norsk Folkenmuseum. B. Kb.
Chyrów. Gimnazyum OO. Jezuitów. W.
Cieszyn. C. K. Gimnazyum polskie. W.
Cincinnati. The Lloyd Museum and Library. B. Kb.
Coimbra. Universidade. B. Kb.
Colima. Mex. Observatorio meteorologico y vulcanologico del Seminario. B.
Cordoba (Argentina). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B. Kb.
Cöthen. Chemiker-Zeitung. B. Kb.
Czasław (Czechy). Musejní archeologický Spolek „Věsta Čaclavska“. Kan. B.
Czernichów. Szkoła rolnicza. 3. Kf. Ag. Kan. Kb. B.
Czerniowce. Uniwersytet. W.
— Czytelnia polska. 2. Kan. B. Kb.
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B. Kb.
— Tow. akademików polskich „Ognisko“. Kb.
— C. K. Gimnazyum niższe. W.
Dębica. C. K. Gimnazyum. W.
Dorpat. Uniwersytet. 2. Kh. B. Kb.
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. 3. Kf. B. Kb.
— Gelehrte estnische Gesellschaft. 1. 2. Kj. B. Kb.
— Bulletin biologique. B.
Dublany. Akademia rolnicza. 3. Kf. Ag. B. Kb. Kan.
Dublin. Royal Irish Academy. B. Kb.
Edynburg. Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Khs. Kl. Ag. Kj. B. Kb.
— Botanical Society. Kf. B. Kb.
Erlangen. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
Filadelfia. Academy of Natural Sciences. B. Kb.
— The American philosophical Society. 2. B. Kb.
Florenca. Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Biblioteca Nazionale (Uffizzi). B. Kb.
— Società italiana d'antropologia. Kan. B. Kb.
— Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.

Florenca. R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B. Kb.

— Archivio storico italiano. B.

Frankfurt a/M. Seckenbergische naturforschende Gesellschaft. B. Kb.

Frankfurt a/O. Naturwissenschaftlicher Verein. 3. B. Kb.

Fryburg Bryzgowski. Biblioteka Uniwersytetu. B.

Fryburg Szwajcarski. Uniwersytet. W.

Gandawa. Uniwersytet. B. Kb.

Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. 3. B. Kb.

— Westpreussischer Geschichtsverein. Kb. B.

Genewa. Uniwersytet B. Kb.

— Institut national genevois. 3. B. Kb.

— Société de physique et d'histoire naturelle. B. Kb.

Genua. Uniwersytet. B. Kb.

— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.

— Archivio di stato. B.

— Società di lettere e conversazioni scientifiche. B. Kb.

— Società ligura di storia patria. B.

Getynga. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.

Giessen. Biblioteka Uniwersytetu. W.

— Oberhessischer Geschichtsverein. B.

— Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. B. Kb.

Glasgów. Uniwersytet. B. Kb.

Gothenburg. Kongl. Vetenskaps-och Vitterhetssamhället. B. Kb.

Graz. Biblioteka Uniwersytetu. W.

— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kb. Khs. Kp. Kl. Kj. B.

— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. B. Kb.

Groningen. Bibliotheek der Rijks Universiteit. B.

Grossbothen. Zeitschrift für physikalische Chemie. Kb.

Gryfia. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

— Beiblätter zu den Annalen der Physik. B.

Haarlem. Musée Teyler. 3. Kf. Kan. B. Kb.

— Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. 3. B. Kb.

Halle. Biblioteka Uniwersytetu B. Kb.

-- Naturforschende Gesellschaft. B. Kb.

- Halle.** Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher
3. B. Kb.
- Hamburg.** Museum für Völkerkunde. Kan.
- Harrisburg.** (N. America). Geological Survey of Pensylvania. B. Kb.
- Heidelberg.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Naturhistorisch-medicinischer Verein. B. Kb.
- Helsingfors.** Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B. Kb.
— Finska Vetenskaps-Societeten. B. Kb.
— Geografiska Föreningen. B. Kb.
- Innsbruk.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Ag. Kj. B. Kb.
- Irkuck.** Восточно - сибирскій Отдѣль имп. русск. географич.
Общества. B. Kb.
- Ithaca** (N. Y. U. S. N. A.). Cornell University. B.
— Journal of physical chemistry. B. Kb.
- Jaroslaw.** C. K. Gimnazjum. W.
— C. K. Szkoła realna. W.
- Jasło.** C. K. Gimnazjum. W.
- Jena.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Verein für thüringische Geschichte und Altertumskunde Kh. B.
— Jenaische Gesellschaft für Medicin u. Naturwissenschaft. B. Kb.
- Kassel.** Verein für Naturkunde. 3. B. Kb.
— Botanisches Centralblatt. B. Kb.
- Kazań.** Uniwersytet. B. Kb.
— Societé physico-mathématique à l'Université Impériale. 3. B. Kb.
— Redakcyя „Ukraina“ na Uniwersytocie. 1. Kj.
- Kijów.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Кіевское общество естество-испытателей. 3. B.
— Redakcyя „Kijewskaja Starina“. 1. 2. Kj. Kan.
— Musée d'Antiquites et Beaux-Arts. Kan.
- Kilonia.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf.
Ag. B. Kb.
— Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte.
2. K. B.
- Klausenburg.** Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.
- Knin** (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.

Kołomyja. C. K. Gimnazjum polskie. W.

— C. K. Gimnazjum ruskie. W.

Kopenhaga. K. Danske Videnskabernes Selskab. W.

— Société royale des antiquaires du Nord. Khs. B.

— Sociéte d'histoire naturelle. B. Kb.

Kórník. Biblioteka Kórnicka. W.

Kraków. Archiwum krajowe. Kh. Kp.

— Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. Kh. Kp. Khs. Kl.

— Biblioteka XX. Czartoryskich. W.

— Biblioteka Ks. Misyonarzy. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj.

— Czytelnia alumnów księżęco-biskupiego seminaryum. 2.

— C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.

— Gabinet geologiczny. U. J. 3. Kf. Ag. Kb.

— Gabinet historii sztuki U. J. Khs.

— Redakcyja „Przeglądu powszechnego“. 1. 2. Kh. Kl. Kj.

— Seminaryum filologiczne słowiańskie. U. J. 1. Kl. Kj. B.

— Seminaryum historyczne. U. J. 2. Kh. Khs. Kp.

— Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.

— Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan. Kb.

— Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.

— Towarzystwo rolnicze. B. Kb.

— Towarzystwo tatrzańskie. Kf. Kb.

— Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B. Kb.

— Zakład kliniczny. 3. Kb.

— „Architekt“. Kb.

— „Kronika farmaceutyczna“. Kb.

— „Ogrodnictwo“. Kb.

— „Okólnik Tow. Rybackiego“. Kb.

— „Postęp okulistyczny“. Kb.

— Biblioteka uczniów prawa U. J. 2. Kh. Kp.

— „Krytyka“. W.

— „Czas“. Kl. Kb. B.

— „Głos Narodu“. Kl. Kb. B.

— Biblioteka medyków. 3.

— „Nowa Reforma“. Kl. Kb. B.

— Zakład anatomii porównawczej. B.

— Szkoła przemysłowa. W.

Kraków. Kółko przyrodników. U. J. 3. Ag. Kf.

- Gabinet mineralogiczny. U. J. Ag.
- C. k. Gimnazjum św. Anny. W.
- C. k. Gimnazjum św. Jacka. W.
- C. k. Gimnazjum III. W.
- C. k. Gimnazjum IV. W.
- C. k. Gimnazjum V. W.
- C. k. Szkoła realna I. W.
- C. k. Szkoła przemysłowa. W.
- C. k. Seminarium nauczycielskie męskie. W.
- C. k. Seminarium nauczycielskie żeńskie. W.

Krosno. C. k. Seminarium nauczycielskie. W.

Królewiec. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

- Staatsarchiv. Kp. Khs.
- Altertums-gesellschaft „Prussia“. B. Kb.
- Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. B. Kb.
- Altpreussische Monatsschrift. B.

Lancaster. The physikal Reviev. B. Kb.

Lausanne. Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B. Kb.

Lavrence (Kansas, U. S. A.). University of Kansas. B. Kb.

Leide. Rédaction des Archives d'étnographie. Kan. Kb.

- Universiteit. B. Kb.

Leoben. Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B. Kb.

- Towarzystwo akademickie „Czarnohora“. Ag.

Liége. Uniwersytet. B. Kb.

- Société royale des sciences. B. Kb.

Lille. Société de Géographie. B.

Lima. Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B. Kb.

Linc. Verein der Techniker in Oberösterreich. B. Kb.

Lipsk. K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften. W.

- Museum für Völkerkunde. Kan. B. Kb.
- Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- Naturforschende Gesellschaft. 3. B. Kb.
- Akadem. Verein „Unitas“. B. Kb.
- Literarisches Centralblatt. B. Kb.
- Beiblätter zu den Annalen der Physik. B.
- Zoologischer Anzeiger. B.

- Lizbona.** Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B. Kb.
— Direcção dos trabalhos geologicos de Portugal. Kf. Ag. B. Kb.
— Real Observatorio astronomico. B. Kb.
- Londyn.** British Museum. W.
— British Museum of natural history. B. Kb.
— British Association for the Advancement of Science. B. Kb.
— Antropological Institute. Kan. B. Kb.
— Chemical Society. B. Kb.
— Geological Society of London. 3. B. Kb.
— Physical Society. B. Kb.
— Zoological Society. Kf. B. Kb.
— Royal astronomical Society. B. Kb.
— Royal botanic Society. B. Kb.
— Royal geographical Society. Kf.
— Royal Museum. B. Kb.
— Royal Society. 3. Kb.
— The Royal Institution of Great Britain. B. Kb.
— „Nature“. B.
— „The Atheneum“. B. Kb.
— „Science abstracts“. B. Kb.
- Louvain.** Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B. Kb.
— „La Cellule“. 3. B. Kb.
- Löcse.** Ungarischer Karpathen-Verein. Kf.
- Lötzen.** Literarische Gesellschaft „Masovia“. B. Kb.
- Lublana.** Rudolphinum. Kf. B. Kb.
- Lucca.** R. Accademia lucchese di scienze, lettere et arti. B. Kb.
- Lugdun.** Bulletin historique du Diocèse de Lyon. B.
- Lund.** Uniwersytet. W.
— Société royale physiographique. B. Kb.
- Lwów.** Archiwum krajowe. W.
— Biblioteka Szkoły politechnicznej. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Biblioteka Ossolińskich. W.
— Czytelnia Akademicka. B. Kb.
— Kółko historyków. 2.
— Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B. Kb.
— Czasopismo techniczne. Kb.

Lwów. „Hodowca drobiu“. Kb.

- „Lowiec“. Kb.
- „Przegląd weterynarski“. Kb.
- „Rolnik“. Kb.
- „Sylwan“. Kb.
- Redakcyja „Dziennika polskiego“. B. Kl. Kb.
- Redakcyja „Gazety lwowskiej“. Kl. B. Kb.
- Redakcyja „Gazety Narodowej“. B. Kb.
- Redakcyja „Kwartalnika historycznego“. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.
- Redakcyja „Muzeum“. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
- Redakcyja „Przeglądu“. Kl.
- Redakcyja „Przeglądu sądowego i administracyjnego“. 2.
- Szkoła weterynarska. 3. B. Kb.
- Biblioteka Poturzycka. 1. 2.
- Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan. Kb.
- Towarzystwo Bratniej pomocy słuchaczy politechniki. 2. 3. Kb.
- Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.
- Towarzystwo prawnicze. Kb.
- Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu. 3. Kf. Kb.
- Галицько-руська Матица. B. Kb.
- C. K. Gimnazyum akademickie. W.
- C. K. Gimnazyum Franc. Józefa. W.
- C. K. Gimnazyum II. W.
- C. K. Gimnazyum IV. W.
- C. K. Gimnazyum V. W.
- C. K. Gimnazyum VII. W.
- C. K. Szkoła realna I. W.
- C. K. Szkoła realna II. W.
- C. K. Seminaryum naucz. męskie. W.
- C. K. Seminaryum naucz. żeńskie. W.

Łódź. „Biblioteka samokształcenia“. Kb.

Madison. (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B. Kb.

Madryd. Real Academia de la historia. Kh. B.

- Commission del mapa geologico de España. B. Kb.

- Madryd.** Real Academia de ciencias morales y politicas. B.
— Sociedad Española de historia natural. B. Kb.
— Universidad. B. Kb.
- Marburg.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- Marsyllia.** Bibliothéque de la faculté des Sciences. B. Kb.
- Medyolan.** R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.
— Archivio storico lombardo. B.
— Archivio di Stato. B.
— Biblioteca Ambrosiana. B. Kb.
— Società storica lombarda. B.
- Melbourne.** The public library of Victoria. B. Kb.
- Mexico.** Academia Mexicana de ciencias exactas físicas y naturales. B. Kb.
— Museo Nacional. B. Kb.
— Observatorio meteorológico-magnético central. B. Kb.
— Sociedad científica „Antonio Alzate“. 3. B.
— Sociedad Mexicana de Historia natural. B. Kb.
- Mielec.** C. K. Gimnazyum. W.
- Milwaukee** (Wis. U. S. A.). Public Museum. B. Kb.
- Minneapolis** (U. S. A.). Minnesota Academy of Natural Sciences. 3.
- Missoula** (Mont. U. S. A.). The University of Montana. B.
- Mitawa.** Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs. Kh. B.
- Modena.** R. Accademia delle scienze, lettere ed arti. B. Kh.
— R. Deputazione di storia patria per le provincie dell'Emilia. B.
— Società dei naturalisti. B. Kb.
- Monachium.** Akademie der Wissenschaften. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Historische Kommission bei der Akademie der Wissenschaften. B.
— Sybel's historische Zeitschrift. B.
— Chemische Gesellschaft. B.
- Montevideo.** Museo Nacional. B. Kb.
- Montreal** (Kanada). Royal Society of Canada. B. Kb.
— Société de numismatique et d'archéologie. B.
- Moskwa.** Ces. moskiewskie Towarzystwo archeologiczne. 1. 2. Kb. Kl. Kj.
— Redakcyja „Uczenyja Zapiski“. 1. 2. Kj. Kb. B.

- Moskwa.** Muzeum Rumiancowa. B. Kb.
— Société Imp. des naturalistes. 3. B. Kb.
— Société d'antropologie. B.
— Observatoire magnétique et météorologique. Kf.
— Redakcyja „Russkij Archiv“. B.
— Етнографическій Отдѣль Импер. Общества любителей естествознанія, антропологии и етнографии. Кан. Kb.
— Московское психологическое Общество. B.
— Istoryczeskij Muzej. Kj.
- Mulhouse.** Société industrielle de Mulhouse. B. Kb.
- Münster i. W.** Król. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst. 3. Khs. Kan. B. Kb.
- Nancy.** Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Société des sciences. B. Kb.
- Neapol.** Accademia di scienze morali e politiche. B.
— Accademia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B. Kb.
— Biblioteca Nazionale. B. Kb.
— Deputazione neapolitana di storia patria. B.
— R. Sovrintendenza degli Archivi di Stato. B.
— Società di storia patria. B.
— Stazione zoologica. 3. B. Kb.
— Istituto zoologico R. Università. 3. B.
- Neuchâtel.** Société de Géographie, B. Kb.
- Nev Haven (U. S. A.).** Yale psychological Laboratory. B. Kb.
- Nev York.** Academy of Sciences. B. Kb.
— Academy of Medicine. B. Kb.
— The American Muzeum of Natural history. 3. B. Kb.
— American Geographical Society. B.
— American Mathematical Society. B. Kb.
— New-York Botanical Garden. B. Kb.
- Nieżyn.** Istoriko-fizjologiczeskij Institut Kniazia Bozborodko. 1. 2. B.
- Nowy Sącz.** Kollegium OO. Jezuitów. W.
— C. K. Gimnazjum W.
- Nowy Targ.** C. K. Gimnazjum. W.
- Norymberga.** Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. B. Kb.
- Odessa.** Uniwersytet. B. Kb.

- Odessa.** Société des naturalistes de la nouvelle Russie. 3. Kan. B. Kb.
- O-Gyalla.** Bibliothèque du l'observatoire météorologique et magnétique de l'Institut royale météorologique. Kf. B.
- Ołomuniec.** Selský archiv. B.
- Omsk.** Société géographique. B. Kb.
- Opawa.** Czeskie gimnazjum. W.
- K. Franz Josefs-Museum für Kunst und Gewerbe. B. Kb.
  - Zeitschrift f. Geschichte u. Kulturgeschichte oesterr. Schlesiens. Khs. B.
- Oxford.** University Museum. B. Kb.
- Bodleian Library. B. Kb.
- Padwa.** Accademia di scienze, lettere et arti. B. Kb.
- Accademia scientifica Veneto-Trentino-Istriaana. 3. B. Kb.
- Palermo.** R. Accademia di Scienze, lettere e belle arti. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
- Circolo matematico. 3. B. Kb.
  - Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
- Para** (Brazylia). Muzeu Paraense. B. Kb.
- Parma.** Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
- Paryż.** Institut de France: Académie des Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.
- Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. Kj. B.
  - Institut de France: Académie des Sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. Kb. B.
  - Association française pour l'avancement des sciences. B. Kb.
  - Biblioteka polska. W.
  - Bibliothèque Nationale. B. Kb.
  - École nationale des chartes. B.
  - Gazette archéologique. B. Kb.
  - Gazette des beaux-arts. B.
  - Institut Pasteur. B. Kb.
  - „La Nature“. B. Kb.
  - Ministère de l'instruction publique. W.
  - Museum d'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B. Kb.
  - Société nationale des Antiquaires de France. Khs.
  - Société d'antropologie. Kan. B. Kb.

Paryż. Société astronomique. B. Kb.

- Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B. Kb.
- Société entomologique de France. 3. Kf. B. Kb.
- Société géologique de France. 3. Kf. B. Kb.
- Société d'histoire diplomatique. B.
- Société mathématique de France. B. Kb.
- Société française de physique. 3. B. Kb.
- Société zoologique de France. Kf. B. Kb.
- La Revue. B. Kb.
- Revue de deux mondes. B. Kb.
- Revue de la Science Nouvelle. B.
- Revue critique d'histoire et de littérature. B.
- Revue française. B. Kb.
- Revue générale des sciences pures et appliquées. B. Kb.
- Association pour l'enseignement des sciences anthropologiques. B.
- „Le Radium“. B.
- La Revue d'électrochimie et d'électrometallurgie. B.

Petersburg. Akademia nauk. W.

- Ces. biblioteka publiczna. W.
- Redakcja „Kraju“. W.
- Rédaction du Journal du Ministère de l'instruction publique. 2. Kp. Kb. Khs. Kl.
- Uniwersytet. 1. 2. 3. Kf. Kh. Kj. Kl. B. Kb.
- Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B. Kb.
- Археологическая Коммисія. 2. Kp. Kl. Khs. B. Kb.
- Общество любителей древней письменности. 1. Kl. Kj.
- Имп. Русск. Географ. Общество. Kf. Kan. B.
- Физическое Общество. B. Kb.
- Антропологическое Общество. B. Kb.
- Ogród botaniczny. 3. Kf. B. Kb.
- Comité géologique. 3. Kf. Ag. B. Kg.
- Археологический Институтъ, Kan. B.
- Имп. минералогическое Общество. 3. B, Kb.
- Société de l'ancienne littérature. B.
- Rédaction de „Swét“. Kan.
- Книжный Вѣстникъ. B.

- Petersburg.** Observatoire physique central Nicolas. B. Kf.
— Société entomologique de Russie. 3. Kf.
- Pisa.** R. Università. B. Kb.
— Società Toscana di scienze naturali. 3. Kf. B. Kb.
— Reg. Scuola normale superiore. B. Kb.
— Biblioteca della Scuola Normale. B.
— Il Nouvo Cimento. B. Kb.
- Płock.** Towarzystwo naukowe. W.
- Podgórze.** Przewodnik ceramiczny. Kb.
— C. K. Gimnazyum. W.
- Pola.** K. u. k. Marine-Technisches Comité. B. Kb.
- Portici (Napoli).** Laboratorio di zoologia e agraria della R. Scuola superiore d'agricoltura. B.
- Poznań.** Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.
— „Dziennik Poznański“. Kl. B. Kb.
— Königl. Staatsarchiv. A. Kh. Kp.
- Praga.** Akademia Umiejętności im. ces. Franciszka Józefa. W.
— Česka společnost nauk. W.
— Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. B.
— Czeskie Archiwum ziemskie. Kh. Kp. B.
— Společnost přátel starožitnosti českých. Kan. Kh.
— Jednota českých matematiku. 3. B. Kb.
— Redakcyja „Listu filologických“. 1. Kl. Kj. B.
— „Český Lid“. Kan.
— Český Časopis historycký. Kh.
— Historycký Seminář. Kh.
— Narodopisné Muzem česko-slovanské. Kan.
— „Slovanský Préhled“. B. Kb.
— Časopis Lekařu českých. B. Kb.
— Lese- und Redehalle der deutschen Studenten. B. Kb.
— Museum Kralovství Českeho. 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
— Ceska Společnost entomologicka. 3. Kf.
- Preszburg.** Orvos természettudományi Egyesület. B. Kb.
- Princeton** (N. Jersey, U. S. A.). The American Journal of Archeology. B.
- Przemyśl.** Uniwersytet ludowy im. A. Mickiewicza. 1. 2. Kl.
— C. K. Gimnazyum polskie. W.

- Przemyśl.** C. K. Gimnazyum ruskie. W.
— C. K. Seminaryum nauczycielskie. W.
- Quaracchi-Brozzi** (près Florence). Archivum historicum. B.
- Przybram.** Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kb.
— Tow. ruskich akademików górniczych „Watra“. Ag.
- Raigern** (pod Bernem mor.). Redakcyja „Studien und Mitteilungen“. B. Kb.
- Rapperswil.** Muzeum Narodowe. W.
- Rio Janeiro.** Observatoire. 3. B. Kb.
- Rjeka** (Fiume). Naturwissenschaftlicher Club. B.
- Rostock.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- Rovereto.** J. R. Accademia di scienze, lettere et arti degli agiati. B. Kb.
- Ryga.** Gesellschaft für Geschichte und Altertumskunde der Ostseeprovinzen. Kp. Kh. Khs. B.
— Arconia. 3. B. Kb.
- Rzeszów.** C. K. Gimnazyum I. W.
— C. K. Gimnazyum II. W.
— C. K. Seminaryum nauczycielskie. W.
- Rzym.** Reale Accademia dei Lincei. W.
— Accademia di conferenze storico-giuridiche. Kp. Kh. B.
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei. B. Kb.
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.
— Biblioteca Casanatense. B. Kb.
— Biblioteca Vittorio Emanuele. B. Kb.
— École de Rome. B.
— Istituto di diritto Romano. B.
— Rassegna delle scienze geologiche. Ag. B. Kb.
— „La Cultura“. Rivista di scienze, lettere et arti. B. Kb.
— R. Comitato geologico d'Italia. B. Kb.
— Specola Vaticana. 3.
— Società italiana d'antropologia. B. Kb.
— R. Società Romana di storia patria. Kl. Kp. Kh. Khs. B.
— Società geologica italiana. B. Kb.
— Società geografica italiana. B. Kb.
- Sambor.** C. K. Gimnazyum. W.
— C. K. Seminaryum nauczycielskie. W.

- San Francisco.** Academy of Sciences. B. Kb.
Santiago. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
San José. Museo Nacional. B. Kb.
Saint Louis (M. O. U. S.). Academy of Sciences. 3, B. Kb.
Sanok. C. K. Gimnazjum. W.
Saragosse. Annales de la facultad de ciencias. B.
Sassari. Studi Sassaesi. B. Kb.
Schwerin. Verein für Meklenburgische Geschichte. Kb. B. Kb.
Sarajewo. Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.
Siena. R. Accademia dei fisiocratici. 3.
Soalheira (Portugalia) „Broteria“. B.
Sofia. Rédaction de l'Annuaire de l'Université. B.
Sokal. C. K. Gimnazjum W.
— C. K. Seminarjum nauczycielskie. W.
Spalato. Museo Archeologico. Khs.
Sredec. Bułgarsko książowno družestwo. 1. Kj. Kl. Khs. B. Kb.
Stanisławów. Filia „Proświty“. Kan.
— C. K. Gimnazjum. W.
— C. K. Szkoła realna. W.
— C. K. Seminarjum nauczycielskie. W.
Stokholm. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien. W.
— Geologiska Föreningen. Kf. Ag. B. Kb.
— Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikwitets-Akademien. B. Kb.
— Nordiska Museet. 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B. Kb.
— Société d'antropologie. B.
— Sv. Sällskapet för Antropologi och Geografi. B. Kb.
— Svenska Turistföreningen. B. Kb.
Strassburg. Biblioteka Uniwersytetu. B. K.
— Kommission für die geologische Landesuntersuchung von Elsass-Lothringen. 3. Kf. Ag. B. Kb.
— Société des Sciences, agriculture et arts de la Basse Alsace. B. Kb.
Stryj. C. K. Gimnazjum. W.
Sucha. Biblioteka Hr. Branickich. 1. 2. Kan. Khs. Kh. Kp. Kl.
Sydney. Australian Museum. B. Kb.
— Geological Survey of New-South-Wales. Departement of mines. 3. Ag. B. Kb.

- Sydney.** Royal Society of New-Sout-Wales. B. Kb.
— Australian Association for the advancement of sciences. B. Kb.
- Tarnopol.** C. K. Gimnazjum. W.
— C. K. Szkoła realna. W.
— C. K. Seminarjum nauczycielskie. W.
- Tarnów.** C. K. Gimnazjum I. W.
— C. K. Gimnazjum II. W.
— C. K. Seminarjum nauczycielskie. W.
- Tyflis.** Commision archéologique. B.
— Société archéologique. B.
- Tylża.** Tevynes Sargas. B.
- Tōkyō.** The imperial University. B. Kb.
- Torino.** R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
— Deputazione sopra gli studi di storia patria. B.
— Società di archeologia e belle arti. B. Kb.
— Revue des mathématiques. B.
- Toronto** (Kanada). The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B. Kb.
- Toruń.** Towarzystwo przyjaciół nauk. W.
— Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl. A. Kb.
- Toulouse.** Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1.
2. Kj. B. Kb.
— Société des sciences physiques et naturelles. B. K.
- Troickosawsk** (Syberya). Société géographique. B. Kb.
- Tromsø** (Norwegia). Museum. 3. Kf. B. Kb.
- Trondjem.** Kgl. norske Videnskabers Selskabs B. Kb.
- Tufst** (U. S. A.). College Mass. B. Kb.
- Turciansky Sv. Martin.** Museálna Slovenska Společnost. 1. 2. 3.
Kf. Kan. B. Kb.
— Redakcyja „Slovenskych Pohľadov“. 1. Kj. Kan. B. Kb.
- Tybinga.** Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
— „Der Naturforscher“. B. Kb.
- Upsala.** Biblioteka Uniwersytetu. W.
— Svenska Landsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B. Kb.
— Société royale des Sciences. B. Kb.
- Utrecht.** Rijks-Uniwersiteit. B. Kb.
— Institut royal météorologique. B. Kb.
- Wadowice.** C. K. Gimnazjum. W.

Warszawa. Biblioteka Krasińskich. W.

- Biblioteka Uniwersytetu. W.
- Biblioteka Ord. Zamoyskich. W.
- Czytelnia Naukowa. 1. 2. 3. Kf.
- Komitet Kasy imienia Mianowskiego. W.
- Pracownia fizyczna. 3. Kf.
- „Przegląd filozoficzny“. B.
- Redakcja „Biblioteki Warszawskiej“. W.
- Redakcja „Gazety polskiej“. Kl.
- Redakcja „Kuryera codziennego“. Kl.
- Redakcja „Kuryera warszawskiego“. Kl.
- Redakcja „Pamiętnika fizyograficznego“. 3. Kf.
- Redakcja „Prac filologicznych“. 1. Kf. Kl. Kan.
- Redakcja „Prac matematyczno-fizycznych“. 3.
- Redakcja „Słowa“. Kl.
- Redakcja „Słownika geograficznego“. Kf. Kan.
- Redakcja „Wisły“. Kl. Kan.
- Redakcja „Wszehświata“. 3. Kf.
- Towarzystwo lekarskie. 3.
- Towarzystwo ogrodnicze. B. Kb.
- Ежегодникъ по геологии и минералогии Россіи. B.
- Towarzystwo Biblioteki publicznej. W.
- „Chemik polski“. B. Kb.
- „Książka“. W.
- „Gazeta lekarska“. B.
- Centralna Stacya meteorologiczna przy Muzeum Przemysłu i Rolnictwa. 3. Kb. B. Rocznik.
- Biblioteka Instytutu politechnicznego. 3. B. Kb. Kf.
- Redakcja „Ginekologii“. Kb.
- Redakcja „Farmacyi“. Kb.

Washington. Antropological Society. B. Kb.

- Smithsonian Institution. W.
- Surgeon general's Office. 3. B. Kb.
- National Academy of Sciences. B. Kb.
- United States Bureau of Education. B. Kb.
- United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B. Kb.

Wenecya. Archivio di Stato. Kh. B.

Wenecya. Biblioteca S. Marco. B. Kb.

— R. Istituto Veneto di Scienze, lettere ed arti. W.

— R. Deputazione di Storia patria. B.

Wieden. K. Akademie der Wissenschaften. W.

— K. u. k. Kunsthistorisches Hofmuseum. Khs.

— Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W.

— K. k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.

— Institut für österreichische Geschichtsforschung. Kh. B.

— K. k. Haus- Hof- und Staatsarchiv. 2. Kh. B.

— Sernaryum filol. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kj. Kan. B.

— K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. B.

— K. k. statistische Central-Kommision. W.

— K. k. Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. B.

— Biblioteka Uniwersytetu. W.

— Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag. B. Kb.

— K. u. k. Militär-Geographisches Institut. Kf. Ag. B. Kb.

— K. k. österr. Gradmessung-Bureau 3. Kf.

— K. k. Hofbibliothek. B.

— Ognisko. B. Kb.

— Oesterreichisch-ungarische Revue B. Kb.

— Oester. Museum für Kunst und Industrie. B.

— Zoologisch-Botanische Gesellschaft. B. Kb.

— Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse B. Kb.

— K. k. Zentralkommision für Erforschung und Erhaltung der Kunst- und histor. Denkmale. B.

— Gesellschaft für Sammlung und Konservierung von Kunst- und histor. Denkmälern zur Geschichte des Judenthums. B.

— K. k. Finanz-Ministerium. B. Kb.

— Zeitschrift für die Landwirthschaftlichen Versuchswesen in Oesterreich. B. Kb.

— K. k. Hochschule für Bodenkultur. B. Kb.

— Abgeordnetenhaus. B. Kb.

— K. k. Ministerium für Kultus und Unterricht. B. Kb.

— K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Bg. Kb.

— K. k. Naturhistor. Hofmuseum (Antrop.-ethnograph. Abteilung). Kan. Kb. A.

— Museum für oesterr. Volkskunde. B. Kb.

Wiedeń. Seminar für oesterr. Geschichte an der Universität. 2. B.

Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. B. Kb.

- Verein für nassauische Altertums- und Geschichtsforschung.
2. Kh. Kp. B. Kb.

Wilno. Towarzystwo Przyjaciół nauk. W.

- Wilenskaja Komisja dla razboru drewnich aktów. Kh. Kl.

Wolfenbüttel. Herzogliche Bibliothek B. Kb.

Wrocław. Schlesisches Museum für Kunstgewerbe u. Altertümer. W.

- Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- Sernaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.
- Schlesische Gesellschaft für vaterländische Kultur. 3. Ag. B.
- Verein für die Geschichte und Altertum Schlesiens. 2. Kh.
Khs. Kp. B. Kb.
- Verein für vaterländische Kultur Schlesiens. Kl. B. Kb.

Würzburg. Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.

Zagrzeb. Jugoslavenska Akademia znanosti. W.

- Hrvatsko narowoslowno družtvo. Kan. B. Kb.
- Hrvatsko archeologiciko družtvo. Kan. B. Kb.

Zakopane. Muzeum Tatrzańskie im. Chałubińskiego. Kf. Ag. Khs. B.

Zaleszczyki. C. k. Sernaryum nauczycielskie. 1. 2. 3. Kl. Kan.
Kf. Ag. B.

Zgorzelice. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2.
Khs. Kl. Kj. B. Kb.

Złoczów. C. K. Gimnazyum. W.

Zürich. Naturforschende Gesellschaft. B. Kb.

- Biblioteka Uniwersytetu. B. Kb.
- Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten
Naturwissenschaften. B. Kb.
- Schweizerisches Landesmuseum. B. Kb.

V.

SPRAWOZDANIE
ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW
W ROKU 1907.

(10 tablic).

ROK 1907.

ZESTAWIENIE RACHUNKÓW.

FUNDUSZE OSOBNE.

TABLICA III.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
I. Fundusze na wydawnictwa i badania naukowe.									
1. Fundusz atlasu geologicznego.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	15432	11	Druk i broszurowanie	—	—	540	—
Subwencya krajowa	—	—	4980	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	20662	13
Narosłe odsetki	—	—	790	02					
	—	—	21202	13				21202	13
2. Fundusz Bełży.									
Pozostałość 1 stycznia	12200	—	—	—	Honorarya i druki	—	—	489	09
Kupony	—	—	487	20	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	1	89	oraz 4% oblig. poż. kraj. galic.	4400	—	—	—
	12200	—	489	09	» 4% list. zast. galic. Banku hip.	3800	—	—	—
					» 4% » » Tow. kred ziemsk.	4000	—	—	—
						12200	—	489	09
3. Fundusz Brodczakowej.									
Pozostałość 1 stycznia	9200	—	104	40	Wyplacono Komisji historycznej	—	—	362	—
Kupony	—	—	366	40	Pozostałość 31 grudnia	—	—	108	80
					oraz 4% listy galic. Tow. kred. ziemsk.	8000	—	—	—
					» 4% obligacye poż. kraj. gal.	1000	—	—	—
					» 4% listy zast. galic. Banku hip.	200	—	—	—
	9200	—	470	80		9200	—	470	80
4. Fundusz Edwarda Czabana.									
Pozostałość 1 stycznia	116400	—	18923	42	Wydano na druk i honorarya	—	—	12092	50
Kupony	—	—	5030	72	Pozostałość 31 grudnia	—	—	12537	79
Narosłe odsetki	—	—	676	15	oraz 4% listy zast. galic. Tow. kred. ziem.	126400	—	—	—
	126400	—	24630	29		126400	—	24630	29
5. Fundusz Curzydły.									
Pozostałość 1 stycznia	81700	—	2643	20	Wydatki na wydawnictwa	—	—	1055	—
Kupony	—	—	3263	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5013	24
Narosłe odsetki	—	—	106	14	oraz 4% listy Banku kraj.	56700	—	—	—
Nadwyżka przy wymianie wylos. listu zast.	—	—	55	90	» 4% » Tow. kred. ziem.	25000	—	—	—
	81700	—	6068	24		81700	—	6068	24
6. Fundusz Andrzeja Deskura.									
Pozostałość 1 stycznia	10000	—	—	—	Wyplacona wartość kuponów	—	—	1076	23
Kupony	—	—	1076	23	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	10000	—	1076	23	4 1/2% listy Tow. kred. ziem. Król. Polsk.	10000	—	—	—
						10000	—	1076	23
7. Fundusz Ekspedycji Rzymskiej.									
Otrzymane zasiłki	—	—	5182	50	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	3	27
Narosłe odsetki	—	—	109	40	Awans z dniem 1 stycznia	—	—	912	98
					Dyety i koszta podróży	—	—	1782	38
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	2593	27
	—	—	5291	90		—	—	5291	90
8. Fundusz na Encyklopedyę polską.									
Pozostałość 1 stycznia	19000	—	20094	74	Wydatki na prace przygotowawcze	—	—	1050	—
Subwencya Senatu Uniwersytetu Jagiell.	—	—	5000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	25730	06
Kupony	—	—	760	—	oraz 4% listy Banku krajowego	19000	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	925	32		19000	—	26780	06
	19000	—	26780	06					
9. Fundusz Nestora Bucewicza.									
Złożono	—	—	154917	80	Wyplacono Macierzy w Cieszynie	—	—	25250	—
Otrzymano 4% listy Banku kraj.	136300	—	—	—	» na kupno walorów	—	—	129280	55
Kupony	—	—	2319	75	» druk	—	—	1657	—
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	1050	—
	136300	—	157237	55	oraz 4% listy Banku kraj.	136300	—	—	—
						136300	—	157237	55

ROK 1907.

TABLICA IV.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód				
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka		
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.	
10. Fundusz X. Jakubowskiego (II-gi).										
Pozostałość 1 stycznia	20800	—	2842	25	Wypłacono	—	—	67	20	
Kopony	—	—	828	96	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3723	53	
Narosłe odsetki	—	—	119	52	oraz 4% listy zast. galic. Tow. kred. ziem.	15200	—	—	—	
	20800	—	3790	73	» 4% » Banku krajowego	5600	—	—	—	
						20800	—	3790	73	
11. Fundusz Konstantego Kmity.										
Pozostałość 1 stycznia	30000	—	—	—	Wydano na badania	—	—	1200	—	
Kupony	—	—	1200	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—	
	30000	—	1200	—	4% listy galic. Banku hipot.	30000	—	—	—	
						30000	—	1200	—	
12. Fundusz im. Kolberga.										
Za sprzedane dzieła	—	—	434	33	Awans 1 stycznia	—	—	54	65	
Awans z dniem 31 grudnia	—	—	1941	89	Wydano na wydawnictwa	—	—	2281	04	
	—	—	2376	22	Narosłe odsetki	—	—	40	53	
						—	—	2376	22	
13. Fundusz hr. Feliksa i Emilii Sobańskich.										
Pozostałość 1 stycznia	Marek	100000	—	2431	57	Wypłacono	—	—	3517	50
Kupony	—	—	4690	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3739	50	
Narosłe odsetki	—	—	135	43	oraz 100 Akc. Banku ziem. w Poznaniu, Marek	100000	—	—	—	
	Marek	100000	—	7257	—	Marek	100000	—	7257	—
14. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego.										
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3020	86	Wydano	—	—	379	50	
Złożone	—	—	105	33	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2880	49	
Narosłe odsetki	—	—	123	80		—	—	3259	99	
	—	—	3259	99		—	—	3259	99	
15. Fundusz Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego na wydawnictwo podręczników przyrodniczych.										
Pozostałość 1 stycznia	—	—	10153	42	Wydano	—	—	1541	50	
Złożone	—	—	5000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	14061	14	
Narosłe odsetki	—	—	449	22		—	—	15602	64	
	—	—	15602	64		—	—	15602	64	
16. Fundusz hr. Konstantego Przeździeckiego.										
Pozostałość 1 stycznia	—	—	5495	54	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5715	38	
Narosłe odsetki	—	—	219	84		—	—	5715	38	
	—	—	5715	38		—	—	5715	38	
17. Fundusz na wydawnictwo „Vaticana“.										
Pozostałość 1 stycznia	—	—	17188	25	Wydano	—	—	211	90	
Narosłe odsetki	—	—	684	17	Pozostałość 31 grudnia	—	—	17610	52	
	—	—	17822	42		—	—	17822	42	
18. Fundusz na wydawnictwo dzieł Ojców greckiego Kościoła.										
Pozostałość 1 stycznia	—	—	7631	88	Pozostałość 31 grudnia	—	—	15174	92	
Złożone	—	—	6992	50		—	—	15174	92	
Narosłe odsetki	—	—	550	54		—	—	15174	92	
	—	—	15174	92		—	—	15174	92	
19. Fundusz Włodzimierza Spasowicza.										
Złożono	—	—	225248	10	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	234	10	
Otrzymano 4% listy Banku kraj.	234100	—	—	—	Wydano na kupno walorów	—	—	225281	85	
» książeczkę	1	80	—	—	Złożono na książeczkę	—	—	1	80	
Kupony	—	—	4682	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4412	35	
	234101	80	229930	10	oraz 4% listy Banku kraj.	234100	—	—	—	
					» książeczka	1	80	—	—	
						234101	80	229930	10	

ROK 1907.

TABLICA VI.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód							
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka					
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.				
29. Fundusz X. Biskupa Krasieńskiego.													
Pozostałość 1 stycznia	20200	—	6491	96	Pozostałość 31 grudnia	—	—	7295	96				
Kupony	—	—	804	—	oraz 4 ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	20000	—	—	—				
	20200	—	7295	96	» 4 ^o / _o oblig. póź. kraj. galic.	200	—	—	—				
						20200	—	7295	96				
30. Fundusz Kretkowskiego (I-szy).													
Pozostałość 1 stycznia	—	—	656	93	Pozostałość 31 grudnia	—	—	683	21				
Narosłe odsetki	—	—	26	28		—	—	—	—				
	—	—	683	21		—	—	683	21				
31. Fundusz Kretkowskiego (II-gi).													
Pozostałość 1 stycznia	1560	37	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—				
Narosłe odsetki	61	03	—	—	Książeczka Kasy Oszczędności m. Krakowa	1621	40	—	—				
	1621	40	—	—		1621	40	—	—				
32. Fundusz im. Kopernika.													
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1800	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2000	—				
Wniesione przez gminę m. Krakowa	—	—	200	—		—	—	—	—				
	—	—	2000	—		—	—	2000	—				
33. Fundusz im. Lindego.													
Pozostałość 1 stycznia . . . . . rubli	5400	—	834	93	2322	20	Wyplacono nagrodę	—	—	—	—	1697	62
Kupony	—	—	—	—	646	61	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—	1622	64
Narosłe odsetki	—	—	32	63	73	71	oraz 5 ^o / _o listy m. Warszawy . . . . . rubli	5400	—	—	—	—	—
Nadwyżka przy wym. wyl. List.	—	—	—	—	277	74	» książeczka Kasy Oszczęd.	—	—	—	—	—	—
	5400	—	867	56	3320	26	m. Krakowa	—	—	867	56	—	—
								5400	—	867	56	3320	26
34. Fundusz imienia książąt Jerzego Romana z Rozwadowa i Adama z Miżyńca Lubomirskich.													
Pozostałość 1 stycznia	34000	—	220	90	Złożono na książeczkę	—	—	280	90				
Wniesione	—	—	2000	—	Wydano na kupno walorów	—	—	1940	—				
Otrzymano książeczkę	280	90	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1347	07				
Kupony	—	—	1330	—	oraz 4 ^o / _o Listy Banku krajowego	36000	—	—	—				
Narosłe odsetki	9	35	17	07	» książeczka Kasy Oszczędności	290	25	—	—				
Kupione 4 ^o / _o Listy Banku krajowego	2000	—	—	—		36290	25	3567	97				
	36290	25	3567	97									
35. Fundusz im. Jęxc. Majera.													
Pozostałość 1 stycznia	—	—	1000	—	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	2000	—				
Uposażenie z funduszu Akademii	—	—	1000	—		—	—	—	—				
	—	—	2000	—		—	—	2000	—				
36. Fundusz Radwańskiego.													
Pozostałość 1 stycznia	—	—	738	60	Pozostałość 31 grudnia	—	—	764	80				
Rata z funduszu obrotowego	—	—	26	20		—	—	—	—				
	—	—	764	80		—	—	764	80				
37. Fundusz im. Mikołaja Reja.													
Pozostałość 1 stycznia	40000	—	2076	65	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	159	58				
Kupony	—	—	1595	80	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3615	07				
Narosłe odsetki	—	—	102	20	oraz 4 ^o / _o Listy gal. Tow. kred. ziem.	21000	—	—	—				
	40000	—	3774	65	i 4 ^o / _o Listy Banku krajowego	19000	—	—	—				
						40000	—	3774	65				
38. Fundusz Adama Szajkiewicza.													
Pozostałość 1 stycznia . . . . . rubli	10000	—	5000	—	82	13	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—	1352	60
Kupony	—	—	—	—	1240	47	oraz 4 ¹ / ₂ ^o / _o Listy m. Warszawy . . . . . rubli	10000	—	—	—	—	—
Nadwyżka przy wym. wyl. List.	—	—	—	—	30	—	» 4 ^o / _o » Banku kraj.	—	—	5000	—	—	—
	10000	—	5000	—	1352	60		10000	—	5000	—	1352	60
39. Fundusz Konstantego Simona.													
Złożono 4 ^o / _o Listy Banku kraj.	25300	—	273	50	Przeniesiono do fund. obrotowego	—	—	36	20				
Kupony	—	—	724	06	Pozostałość 31 grudnia	—	—	961	36				
	25300	—	997	56	oraz 4 ^o / _o Listy Banku kraj.	25300	—	—	—				
						25300	—	997	56				

ROK 1907.

TABLICA VII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
40. Fundusz Warschauera.									
Pozostałość 1 stycznia	12000	—	620	30	Złożono na książeczkę	—	—	620	30
Otrzymano książeczkę	—	—	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	24	24
Kupony	620	30	478	72	Pozostałość 31 grudnia	—	—	490	57
Narosłe odsetki	22	26	6	09	oraz 4 ⁰ / ₀ oblig. poż. kraj. galic.	400	—	—	—
Nadwyżka przy wymianie wylos. listu	—	—	30	—	> 4 ⁰ / ₀ listy galic. Banku hipot.	1200	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ > > Tow. kred. ziem.	6400	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ > > Banku krajowego	4000	—	—	—
					> książeczkę Kasy Oszczędn.	642	56	—	—
	12642	56	1135	11		12642	56	1135	11
III. Fundusze stypendyjne.									
41. Fundusz Drybuszewskiego.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3130	95	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3256	19
Narosłe odsetki	—	—	125	24		—	—	3256	19
	—	—	3256	19					
42. Fundusz Maryi Jankowskiej.									
Pozostałość 1 stycznia	50000	—	5960	49	Przeniesione do funduszu obrotowego	—	—	111	65
Kupony	—	—	2000	—	Wypłacono stypendya	—	—	2190	—
Narosłe odsetki	—	—	233	17	Pozostałość 31 grudnia	—	—	5892	01
	50000	—	8193	66	oraz 4 ⁰ / ₀ listy galic. Banku krajowego	50000	—	—	—
						50000	—	8193	66
43. Fundusz Katarzyńskiego.									
Pozostałość 1 stycznia	42800	—	1628	54	Wydano wylos. 4 ¹ / ₂ List Banku kraj.	10000	—	—	—
Kupony	—	—	1730	56	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	51	93
Nadwyżka przy wymianie wylos. listu	—	—	300	—	Wypłacono stypendya	—	—	1692	—
Otrzymano 4 ⁰ / ₀ List Banku kraj.	10000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1915	17
					oraz 4 ⁰ / ₀ listy Banku krajowego	10000	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ > > galic. Tow. kred. ziem.	32200	—	—	—
					> 4 ¹ / ₂ > > Banku hipot.	400	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ oblig. poż. kraj. galic.	200	—	—	—
	52800	—	3659	10		52800	—	3659	10
44. Fundusz Konarskiego.									
Pozostałość 1 stycznia	16800	—	925	78	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	20	10
Kupony	—	—	669	92	Wypłacono stypendya	—	—	648	—
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	927	60
					oraz 4 ⁰ / ₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	10400	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ > > Banku hipotecznego	3400	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ > > > krajowego	3000	—	—	—
	16800	—	1595	70		16800	—	1595	70
45. Fundusz im. Mickiewicza.									
Pozostałość 1 stycznia	41600	—	2259	42	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	86	75
Kupony	—	—	1655	68	Wypłacono stypendya	—	—	1296	—
Narosłe odsetki	—	—	79	10	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2611	45
	41600	—	3994	20	oraz 4 ⁰ / ₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	41600	—	—	—
						41600	—	3994	20
46. Fundusz Dra Pileckiego.									
Pozostałość 1 stycznia	60000	—	3799	76	Wypłacone stypendya	—	—	2400	—
Kupony	—	—	2393	20	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3792	96
					oraz 4 ⁰ / ₀ oblig. poż. kraj. galic.	4000	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ listy galic. Tow. kred. ziem.	34000	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ > > Banku hipotecznego	2000	—	—	—
					> 4 ⁰ / ₀ > > > krajowego	20000	—	—	—
	60000	—	6192	96		60000	—	6192	96
47. Fundusz Sawickiego.									
Pozostałość 1 stycznia	15500	—	504	68	Wypłacono stypendya	—	—	672	—
Kupony	—	—	640	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	502	68
Różnica przy wymianie wylosowanych listów	—	—	30	—	oraz 4 ⁰ / ₂ listy Banku krajowego	4000	—	—	—
	15500	—	1174	68	> 4 ⁰ / ₀ > > >	11500	—	—	—
						15500	—	1174	68
48. Fundusz Henryka Wohla.									
Złożono 4 ⁰ / ₀ Listy Banku kraj.	47500	—	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	47	50
> książeczkę	56	48	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	902	50
Kupony	—	—	950	—	oraz 4 ⁰ / ₀ Listy Banku kraj.	47500	—	—	—
	47556	48	950	—	> książeczkę	56	48	—	—
						47556	48	950	—

ROK 1907.

TABLICA VIII.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
49. Fundusz Antoniego Stachowskiego.									
Pozostałość 1 stycznia	31000	—	3305	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	61	76
Kupony	—	—	1235	20	Pozostałość 31 grudnia	—	—	4646	76
Narosłe odsetki	—	—	91	24	oraz 4 ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	24000	—	—	—
Nadwyżka przy wym. wylos. listu zastaw.	—	—	77	08	» 4 ^o / _o « Banku krajowego	7000	—	—	—
	31000	—	4718	52		31000	—	4708	52

50. Fundusz im. Wereszczyńskiego.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3977	10	Wyplacono	—	—	854	07
Odsetki od skapitalizowanego funduszu	—	—	837	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3960	03
	—	—	4814	10		—	—	4814	10

VI. Fundusze na cele humanitarno-naukowe.

51. Fundusz Liwskiego.									
Pozostałość 1 stycznia	65800	—	4428	99	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	84	24
Kupony	—	—	2622	48	Wyplacono p. Dubieckiemu	—	—	379	—
Narosłe odsetki	—	—	185	82	Pozostałość 31 grudnia	—	—	6774	05
	65800	—	7237	29	oraz 4 ^o / _o listy galic. Banku hipotecznego	3400	—	—	—
					» 4 ^o / _o » » Tow. kred. ziem.	47600	—	—	—
					» 4 ^o / _o oblig. poż. kraj. galic.	800	—	—	—
					» 4 ^o / _o listy Banku krajowego	14000	—	—	—
	65800	—	7237	29		65800	—	7237	29

52. Fundusz im. Maryi Sienkiewiczowej.									
Pozostałość 1 stycznia	40000	—	—	—	Awans z 1906 r.	—	—	433	14
Kupony	—	—	1592	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	79	60
	40000	—	1592	—	Wyplacono zapomogi	—	—	792	—
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	287	26
					oraz 4 ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	40000	—	—	—
	40000	—	1592	—		40000	—	1592	—

V. Kwoty depozytowe.

53. Fundusz budowy szpitala w Krynicy.									
Pozostałość 1 stycznia	21335	04	99	68	Pozostałość 31 grudnia	—	—	103	68
Narosłe odsetki	834	66	4	—	oraz 3 książeczki Kasy Oszczęd. m. Krakowa	22169	70	—	—
	22169	70	103	68		22169	70	103	68

54. Fundusz Józefa Grabia Pilawskiego.									
Pozostałość 1 stycznia	183500	—	10559	95	Wyplacono	—	—	15570	94
Kupony	—	—	7394	73	Przeniesiono do funduszu obrotowego	—	—	378	47
Otrzymano książeczkę	17000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	2095	23
Narosłe odsetki	179	30	83	96	oraz 4 ^o / _o listy Banku hipotecznego	65000	—	—	—
Nadwyżka przy wymianie wylos. listu	—	—	6	—	» 8 akcji Banku ziem. w Poznaniu, Marek	8000	—	—	—
	200679	30	18044	64	» 4 ^o / _o listy galic. Banku krajowego	65500	—	—	—
					» 4 ^o / _o « « Tow. kred. ziem.	45000	—	—	—
					» książeczkę oszczędnościową	17179	30	—	—
	200679	30	18044	64		200679	30	18044	64

55. Fundusz grobów królewskich.									
Pozostałość 1 stycznia	14537	62	214	26	Pozostałość 31 grudnia	—	—	214	26
Narosłe odsetki	568	77	—	—	oraz 3 książeczki Kasy oszczęd. m. Krakowa	15106	39	—	—
	15106	39	214	26		15106	39	214	26

56. Fundusz L. G.									
Pozostałość 1 stycznia	72000	—	—	—	Wyplacone kupony	—	—	2050	—
Kupony	—	—	2050	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
	72000	—	2050	—	4 ^o / _o listy galic. Tow. kred. ziem.	50000	—	—	—
					25 akcji kolei Lwowsko-Czerniowieckiej	10000	—	—	—
					10 » » południowej	4000	—	—	—
					20 » Länderbanku	8000	—	—	—
	72000	—	2050	—		72000	—	2050	—

57. Fundusz Władysława Kretkowskiego (III).									
Złożono 5 książeczek oszczęd.	—	—	95896	72	—	—	—	—	—
» 5 ^o / _o Listy m. Warszawy Rubli	52400	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
Narosłe odsetki	—	—	1917	92	5 ^o / _o Listy m. Warszawy Rubli	52400	—	—	—
	52400	—	97814	64	i 5 książeczek oszczędn.	—	—	97814	64
						52400	—	97814	64

ROK 1907.

TABLICA IX.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.
58. Fundusz kaplicy w Szczawnicy.									
Pozostałość 1 stycznia	1138	12	—	—	Wydano	313	70	—	—
Narosłe odsetki	39	30	—	—	Pozostałość 31 grudnia:	863	72	—	—
	1177	42	—	—	książeczki Kasy Oszczęd. m. Krakowa	1177	42	—	—
59. Fundusz Mickiewiczowski w Szczawnicy.									
Pozostałość 1 stycznia	307	44	—	—	Pozostałość 31 grudnia:	319	45	—	—
Narosłe odsetki	12	01	—	—	książeczka Kasy Oszczęd. m. Krakowa	319	45	—	—
	319	45	—	—					
60. Fundusz Niewiadomego.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	3272	94	Wydano	—	—	3806	—
Złożono	—	—	4000	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	3617	02
Narosłe odsetki	—	—	150	08				7423	02
	—	—	7423	02					
61. Fundusz Bolesława Rusieckiego.									
Pozostałość 1 stycznia	40000	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia:	40000	—	—	—
	40000	—	—	—	4% renta złota węgierska	40000	—	—	—
62. Rezerwa Szczawnicka.									
Pozostałość 1 stycznia	4000	—	6970	24	Wydano	—	—	695	65
Przeniesiono z funduszu Szczawnickiego j. n.	—	—	7776	15	Pozostałość 31 grudnia	4000	—	14463	34
Narosłe odsetki	—	—	252	60	oraz 4% listy Banku krajowego	4000	—	—	—
Kupony	—	—	160	—				15158	99
	4000	—	15158	99					
63. Fundusz Szczawnicki.									
Czynsz dzierżawny ze Szczawnicy	—	—	17000	—	Raty pożyczki z funduszu żelaznego	—	—	7700	—
Narosłe odsetki	—	—	233	62	Inne procenty	—	—	1713	80
Dochód ze sprzedaży wody	—	—	3851	01	Wydatki bieżące w roku	—	—	6257	25
» z dzierżawy Miedziusia	—	—	2362	57	Pozostałość przeniesiona do rezerwy Szczawnickiej	—	—	7776	15
	—	—	23447	20		—	—	23447	20
64. Fundusz szpitala w Szczawnicy.									
Pozostałość 1 stycznia	10000	—	1170	52	Wydano na zapomogi	—	—	200	—
Narosłe odsetki	—	—	45	40	Wydatki na dom »Anioł Stróż«	—	—	127	18
Kupony	—	—	400	—	Pozostałość 31 grudnia	10000	—	1288	74
	10000	—	1615	92	oraz 4% listy Banku krajowego	10000	—	—	—
								1615	92
65. Fundusz Tow. popierania wydawnictw Akademii.									
Pozostałość 1 stycznia	—	—	2000	—	Wydano na kupno walorów	—	—	29403	50
Złożone	—	—	2800	—	Złożono na książeczkę	—	—	44	05
Otrzymano z fund. hr. Branickiego i Osuchowskiego	—	—	24909	23	Pozostałość 31 grudnia	81000	—	1820	—
oraz 4% Listy Banku krajowego	50000	—	—	—	oraz 4% Listy Banku krajowego	81000	—	—	—
Kupiono 4% Listy Banku krajowego	31000	—	—	—	» książeczka	44	71	—	—
Otrzymano książeczkę	44	05	—	—					
Narosłe odsetki	—	—	66	—					
Kupony	—	—	1558	32					
	81044	71	31267	55				81044	71
									31267
									55

FUNDUSZ ŻELAZNY.

Pozostałość 1 stycznia	73300	—	29539	91	Wydano wylos. 4 1/2% List. Banku kraj.	10000	—	—	—
W pożyczce Szczawnickiej	—	—	141575	28	Pozostałość 31 grudnia	—	—	52807	29
Otrzymano za wylos. list	—	—	10000	—	» w pożyczce Szczawnickiej	—	—	140198	52
» legat Nowickiego	—	—	7399	50	oraz 4 1/2% listy Banku krajowego	200	—	—	—
» » Podgórskiej	—	—	63	47	» 4 1/2% » » hipot. galic.	1000	—	—	—
» » Bartoszką	—	—	4427	65	» 4% oblig. poż. kraj. galic.	3000	—	—	—
					» 4% listy zast. galic. Banku hipot.	10600	—	—	—
					» 4% » » » kraj.	5300	—	—	—
					» 4% » » » Tow. kred. ziem.	25200	—	—	—
					» 4% renta węgierska koronowa	5000	—	—	—
					» 4 akcje Banku ziem. w Poznaniu	4000	—	—	—
	73300	—	193005	81		73300	—	193005	81

W Krakowie 29 lutego 1908.

B. Ulanowski w. r.
Sekretarz Generalny Akad. Umiej.

Gadomski w. r.
Skarbnik.

B. W. Antoniewicz w. r.
Rachmistrz.

Komisja kontrolująca:

Edward Janczewski w. r.

Leon Marchlewski w. r.

Leon Sternbach w. r.

Fundacja edukacyjna ś. p. Wiktora Osławskiego.

ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW ZA ROK 1907.

Przedmiot	Przychód				Przedmiot	Rozchód			
	Walory		Gotówka			Walory		Gotówka	
	K.	h.	K.	h.		K.	h.	K.	h.

1. Fundusz na udzielanie stypendiów.

Pozostałość 1 stycznia	753654	79	12500	—	Złożono na książeczkę	—	—	958	45
Kupony	—	—	29953	48	Wypłacone stypendya	—	—	25000	—
Złożono na książeczkę Kasy oszcz. m. Krakowa	958	45	—	—	» Akademii Umiej. 10% od dochodu	—	—	2995	34
Dopisany procent do książeczki	41	24	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego wspólnego, połowę nieużytej reszty	—	—	999	69
					Pozostałość 31 grudnia	—	—	12500	—
					oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	752600	—	—	—
					i książeczka Kasy oszcz. m. Krakowa	2054	48	—	—
	754654	48	42453	48		754654	48	42453	48

2. Fundusz zakładowy na wydawnictwo naukowych prac stypendystów.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	88600	—	—	—	4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	88600	—	—	—
	88600	—	—	—		88600	—	—	—

3. Fundusz obrotowy na wydawnictwo naukowych prac stypendystów.

Pozostałość 1 stycznia	9146	13	—	—	Wypłacono honoraria i druk	4350	72	—	—
Kupony od fund. na wydawnictwa	1763	14	1763	14	Pozostałość 31 grudnia	—	—	1871	14
Dopisany procent do książeczki	328	38	—	—	książeczka Kasy oszcz. m. Krakowa	6886	93	—	—
Sprzedane dzieła	—	—	108	—		11237	65	1871	14
	11237	65	1871	14					

4. Fundusz na udzielanie zapomóg.

Pozostałość 1 stycznia	243193	74	700	—	Wypłacono zapomogi	—	—	900	—
Kupony	—	—	9408	72	Złożono na książeczkę	—	—	4021	77
Złożono na książeczki Kasy oszcz. m. Krakowa	4021	77	—	—	Przeniesiono do funduszu obrotowego wspólnego, połowę nieużytej reszty	—	—	4286	95
Dopisany procent do książeczek	265	17	—	—	Pozostałość 31 grudnia	—	—	900	—
					oraz 4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	236400	—	—	—
					książeczki Kasy oszcz. m. Krakowa	11080	68	—	—
	247480	68	10108	72		247480	68	10108	72

5. Fundusz na udzielanie pieniężnych zasiłków laboratoryom naukowym.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	—	—	Złożono do Banku krajowego dla laboratoryum w Krakowie	—	—	11167	88
4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	561200	—	—	—	Złożono j. w. dla laboratoryum we Lwowie	—	—	11167	88
Kupony	—	—	22335	76	Pozostałość 31 grudnia	—	—	—	—
Nadwyżka przy wym. wylos. list. zastaw.	296	98	—	—	4% listy gal. Tow. kred. ziemsk.	561200	—	—	—
Narosłe procenta	10	63	—	—	i książeczka Kasy oszczędności	307	61	—	—
	561507	61	22335	76		561507	61	22335	76

6. Fundusz obrotowy wspólny.

Pozostałość 1 stycznia	—	—	4366	39	Wypłacono zasiłki	—	—	3600	—
Półowa nieużytej reszty z funduszu na stypendya	—	—	999	69	Pozostałość 31 grudnia	—	—	6342	21
» » » » zapomogi	—	—	4286	95					
Procenta interkalarnie	—	—	289	18					
	—	—	9942	21					

W Krakowie, dnia 29 lutego 1908.

B. Ulanowski w. r.
Sekretarz Generalny Akad. Umiej.

B. W. Antoniewicz w. r.
Rachmistrz.

Komisja kontrolująca:

Edward Janczewski w. r.

Leon Marchlewski w. r.

Leon Sternbach w. r.

